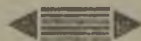

01. 025.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

UNGVÁRON 1940. ÉVI JUNIUS HÓ 6.-ÁN ÉS SZEP-
TEMBER HÓ 4.-ÉN TARTOTT RENDES KÖZGYŰLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :
KŐMIVES SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ

74. szám.

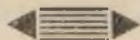
1940.
HEIMAN VILMOS NYOMÁSA, NAGYKAPOS.

88. 065.

AZ UNGI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

UNGVÁRON 1940. ÉVI JUNIUS HÓ 6.-ÁN ÉS SZEP-
TEMBER HÓ 4.-ÉN TARTOTT RENDES KÖZGYŰLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :
KŐMIVES SÁNDOR
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ

74. szám.

1940.
HEIMAN VILMOS NYOMÁSA, NAGYKAPOS.

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1940. ÉVI JUNIUS HÓ 6.-ÁN UNGVÁRON TARTOTT
TAVASZI RENDES KOZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Ujlaki Sándor, egyházmegyei tanácsbíró és Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok, mint elnökség.

Dr. Magda Sándor tb. püspök.

Komjáthy Gábor tb. esperes.

Benkő Lajos, Kőmives Sándor, Juhász Imre papi, — Kovács Dániel, Hegyi György, Sutka Kálmán világi tanácsbírók.

Dr. Kiss Bálint és Dr. Leskovits István egyházmegyei ügyészek.

Gencsy Béla és Csomár Zoltán papi, — Koncz Gyula és Móré Gábor világi jegyzők.

Csomár Béla, Király Zoltán, Nagy Sándor, Pataky Menyhért, Kása Ferdinánd, Balogh Sándor, Ruzska Elek, Tárczy Dániel, Györke Endre, Tárczy Gyula, Papp Géza, Bodnár Lajos, Gecse Endre, Nagy József, Bellágh Barna, Kecskeméthy Lajos, Csomár Géza, Gaál István, Jós vay Dénes, Kálniczky János és Bittó Béla lelkészek.

Ónody Géza e. m. tanítóképviseelő.

Mitró István, Magda Barna, Csatlós Sándor, Ruzska Zsigmond, Barra Zoltán, Dévay József, Csörgő Bertalan, Gönczy Miklós, Lapis Károly és Kormos Andor segédlelkészek.

Tury Nagy Sándor az ungvári egyházközség képviselőjében.

1. Lelkészi elnök a következő imádsággal kezdte meg a gyűlés munkáját:

Örökkévaló Isten! Atyánk a Jézusban! Tebenned biztunk eleitől fogva, mert Te vagy a mi erős várunk, gonosz ellen oltalmazónk, mi paizsunk és védelmezőnk! Veled erősek, — Nélküled tehetetlenek! Általad boldogok — Ellenedre járva kárhozottak vagyunk. Te vagy egyedül a ki áldhat és a ki büntethet. A ki felemelhet és lesujthat, hiszen egy szavadra világok álltak elő s egy tekintedtől semmivé lehet minden! Oh hogy mégis mily sokan vannak, kik Ellened tusakodnak, kik a hitlenek tanácsán járnak s ülnek a csufolódóknak székében! . . . Büneink átka szakadt most is e világra! . . . Mi elhittük és megismertük, hogy nincsen senkiben másban üdvösség, mint a kit elbocsátottál: a Jézus Krisztusban, ki megtanított bennünket arra hogy Te vagy nekünk gondviselő Istenünk! A Te atyai kezeidbe fogódzunk azért gyermeki bizodalmonknak minden erejével s könyörgünk Te hozzád, hogy ne hagyj el minket a Te hiveidet, hogy értesd meg a gonoszokkal az ő útjuknak végét s térítsd vissza a Tőled elpártolt tékozló fiakat! Oh könyörülj Atyánk, könyörülj e földön, hogy végkép el ne vesszen az ő büneiben! . . .

Isten, Édes Atyánk! Im együtt vagyunk ismét a Te szőlőnek munkásai, országod terjesztői. Ám arcunkon a találkozás örömmosolya helyett a bánat felhője, szivünkben szomorúság, szemünkben könny, mert jönnek láttad a Te végére merhetetlen bölcsességed szerint megszorítani a mi családi körünket elszólítván közülünk a mi Vezérünket, a kí úgy szeretett minket és szeretett Téged a Te szent ügyedet, a kit úgy szerettünk mi is s épen azért úgy fáj nekünk, hogy többé nem lesz közöttünk, hogy az ő vezérsége alatt tusakodjunk a Te anyaszentegyházad felvirágzásáért, országod diadaláért, mint Krisztus jó vitézei! Bár nehéz belenyugodnunk a változhatatlanba, mégis alázattal meghajtva Előtted fejünket, hittel sóhajtuk: „legyen meg a Te akaratod!” Csak arra kérünk Téged, hogy drága vigasztalásodat ne vond meg mitőlünk s csepegtess balzsamot a megsebzett szivekre! Küldd el hozzánk áldott szent lelkedet, hogy hitünk karjaival öleljük át s ne bocsássuk el Őt miközülünk! Puritán jelleme, Érted égő szive, Anyaszentegyházadért mindent megtenni kész lelkesedése példaként lebegjen folyton mi előttünk, áldott emléke éljen örökké közöttünk! Hozzád pihenni tért hü szolgád fejére helyezd rá koronáját az örökéletnek! Segíts meg betöltenünk

méltó utóddal az üresen hagyott vezéri széket! „Küzdő könyörgő egyházaadra borítsd rá lelked fénylő sátorát!” Ne vegyen rajta diadalmat soha a sátán hatalma! Áraszd a te áldásodat azokra, a kik mint vezérek hivattak el Országod terjesztésére, legyenek elsők a szolgálatban, hogy miattuk egy is el ne vesszen a rájuk bízottak közül! Áraszd áldásodat minden híveidre, áldd meg gyülekezeteinket, azoknak mind köz, mind tanácsos rendeit! Áldd meg édes Hazánkat, drága Nemzetünket! Őrizd meg békességét, óvd meg a világokat rengető viharok közepette minden veszedelmek ellen s ha nemzeti becsülete, vagy elrabolt ezeréves határai visszaszerzése érdekében fegyvert kell ragadnia, hatalmas karoddal vezesd diadalra! Téríts magadhoz Atyánk minden népeket, hogy megismerjék meglátogatottságuk eme nehéz idejében, hogy melyek az ő békességükre valók! Áldd meg a mi mostani egybegyülésünket, vezesd tanácskozásainkat! Légy közöttünk a Te szent lelkeddel, az igazság, kötelesség, szeretet, békesség és egyetértés lelkével, hogy a mi tanácskozásunk szolgáljon Anyaszentegyházunk javára a nagy neved dicsőségére!

Ámen.

2. A megnyitó imádság után következett Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok gyűlést megnyitó beszéde.

Nem szándékozom fásasztani a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés türelmét azoknak a már – szinte idegeinkre ment – külpolitikai eseményeknek rajzolásával, amelyek egyébként tagadhatatlanul kihatással vannak egyházi életünk minden fázisára.

Nem teszem ezt ezért, mert politikai, társadalmi közületeink zöld és fehér asztalainál az emberi fantázia minden kigondolható eszközeivel és színeivel az unalomig igyekeznek megfesteni százan meg százan.

A rendelkezésemre álló rövid időt egyházmegyéinket közelebbről érdeklő ügyek szőnyegre hozására szeretném felhasználni.

Legelőször is meg kell emlékeznem egyházmegyéink történetének lapjairól sem hiányozható 2 eseményről. Ez események egyike fájdalmas másika örömteljes.

Lehet-e fájdalmasabb esemény Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! egy népes családra nézve, annál, mikor a családfő örökre itt hagyja, kiejtván

kezéből a kormánypálcát. Ilyen mélységes gyász, ilyen nagy csapás az ungi református egyházmegyére nézve az, hogy szeretve tisztelt esperese, 32 éven át munkás lelkiismeretes vezére, jóban roszban velünk érző Pista bátyánk nincs többé az élők között. Május 17-én visszaadta szelíd és jóságos lelkét Teremtőjének. Fájdalmas, mélységesen fájdalmas reánk nézve, hogy az ő helyét, melyet az egyházmegye zöld asztalánál 32 évig lelkiismeretes hűséggel betöltött, most üresen találjuk. A rajongásig buzgó munkása, vezére volt ő egyházmegyénknek, úgyhogy 32 év alatt csak egyszer hiányzott közülünk, akkor is betegség gátolta a megjelenésben.

Mi a kik őt jól ismertük, kinek annyi kedves és értékes órát köszönhetünk, nem haladhatunk el rideg egykedvűséggel emléke mellett.

Lelkének drága kincseit, szeretetének melegét nem állította távoli, elérhetetlen célok szolgálatába, hanem szűkebb családi körét és szeretett egyházmegyéje tagjait, közvetlen munkatársait annál nagyobb mértékben részesítette annak áldásaiban.

Nagyon szeretett minket s mi is szerettük őt... Ez a szeretet eredményezte azt a belső összetartást rendet, fegyelmet, egymás megbecsülését, a mi az ungi református egyházmegyét az ő kormányzása alatt jellemezte.

Páratlan adminisztrátor volt, a ki nem gyűjtötte az aktákat, hanem azonnal elintézte s még 84 éves korában sem talált restanciát senki az ő irodájában. A püspöki jelentések évről–évre kihangsúlyozták az ungi esperes pontosságát. Kötelesség szerető, pontos szolgálója volt Urúnak és egyházmegyéjének. Pontosságánál talán csak szívének jósága volt nagyobb.

Nem volt olyan egyházi vagy nemzeti megmozdulás, ahol ő hajlott kora daczára is meg ne jelent volna, nem lelkesedett volna és nem lelkesített volna.

Bizonyára még most is itt ülne mellettem, és tartaná erős kezével egyházmegyénk kormányrudját, ha az április hó közepén Vajánban megtartott számvetészi ülésen részt nem vesz. Ez az utolsó hivata-

los utja lett reá nézve végzetes. Itt hült meg és szerzte csaknem egy hónapig gyötrő kínos betegségét, mely végre is kioltotta áldásos életét. Hős katona volt a ki a harctéren bátran küzdve fejezte be életét.

Legyen a hű szolgának pihenése csendes, emléke áldott.

Megboldogult vezérünk temetése május hó 19-én délután 2 órakor ment végbe az ungvári templomban. Temetésén az egyházmegye tisztikara és egész lelkészi és tanítói kara megjelent.

Egyházmegyénk és egyházmegyei egyesületünk koszorút helyezett koporsójára, egyházmegyénk azonkívül külön gyászjelentésben adott kifejezést mélységes gyászának. Veszteségünk fájdalomában régi és új egyházi főhatóságunk velünk együtt gyászolva részvételt osztzott.

De mint az 57. dicséret mondja: „Vessük le már a gyászruhát. Imádjuk az élet Urát, mert nincs halál és nincs enyészet. Diadalt vett rajta az élet.” Elsirattuk drága halottunkat, most már vessük le a gyászruhát öltjük fel ünnepi köntösünket és fogadjuk örvendezve a hozzánk visszatért kárpátaljai testvéreinket!

A milyen mélységes fájdalommal bocsátottuk el őket 17 évvel ezelőtt az egyházmegye kebeléből, olyan boldog örömmel öleljük ismét kebelünkre mindannyiukat vezéreikkel és gyülekezeteikkel egyetemben!

Évszázadok alatti sorsközösségben elszakíthatatlanná vált szeretetünk, magyar hitünk kezdettől fogva csak rövid életűnek, csak ideiglenesnek tartotta az erőszakos elszakítást. Mindig az a boldogító remény biztatott bennünket, hogy ez a természetellenes elválasztás, csak a magyar fajtánkat gyöngíteni akaró idegen eszmeáramlat torz szüleménye. Biztosan reméltük, hogy az igazságos Isten nem tűrheti sokáig azt az emberi önzés és érdekek által létrehozott állapotot. Istennek hála, reménységünkben nem csalatkoztunk!

Most azért, a mikor egyházmegyei közgyűlésünket ünnepélyessé teszi az ő megjelenésük, az egyházmegye nevében, a régi forró testvéri szeretettel köszöntöm őket, kérve mindnyájukat, hogy a mai törté-

nelmi idők által is megkövetelt, egyetemes egyházi és magyar érdekek szolgálatában velünk együtt szeretettel, egyetértőleg, önfegyelmélettel közreműködni igyekezzenek.

A Kárpátaljai testvérek vizatérése falytán egyházmegyénk megnövekedése, sőt a méltányosság elve is szükségessé teszi a tanácsbirák számának 5-ről 7-re emelését. Természetesen a kárpátaljaiak érdekeinek figyelembe vételével. Indítványozom, hogy a régi kárpátaljai egyházmegye általunk is tisztelt és szeretett volt esperesét és gondnokát nagytiszteletű Komjáthy Gábor és Egrý Ferenc urakat egyházmegyénk válassza meg tiszteletbeli örökös esperesévé, illetőleg gondnokává.

Egyházi törvényeink értelmében az egyházmegyei elnöki teendőket az új esperes megválasztásáig nagytiszteletű Ujlaki Sándor legidősebb egyházmegyei tanácsbíró úr, az egyházmegye adminisztrációját pedig nagytiszteletű Kőmives Sándor egyházmegyei főjegyző úr látja el. Őket itt ez alkalommal az egyházmegye nevében is szívesen üdvözlöm.

De nem mulaszthatom el üdvözölni egyházmegyénk nevében is azt a mindnyájunk által szeretett és tisztelt férfiut egyházmegyénknek és egyetemes egyházunknak hitbúzgó munkását, Dr. Kiss Bálint testvérünket nagykaposi kir. közjegyzővé való kineveztetése alkalmából. Azt hiszem mindnyájunknak óhajával találkozik, a mikor azt kérem, hogy ezt a szó nemes értelmében vett *világi papunkat* Isten sokáig tartsa s őrizze meg közöttünk s új pozíciója hozza meg neki és kedves nejének a boldog megalégedést !

A felsőzempléni egyházmegye április 1-én iktatta be hivatalába új gondnokát Dr. Tóth Dezső törvényszéki elnököt, mely ünnepélyre meghívást kapván, egyházmegyénk nevében is táviratilag üdvözöltem az ünnepeltet, amiért jegyzőkönyvi köszönet jött számunkra.

A bizonytalan nemzetközi viszonyok, kell hogy gondolkozóba ejtsenek bennünket egyházmegyénk vagyónának értékállóvá tétele tekintetében. Szomorú dolog volna, ha egyházmegyénk jótékonycélu alapít-

ványai – kellő gondozás hiányában – az áldott emlékü alapítók kitűzött céljait nem szolgálhatnák tovább. Örök vádként nehezednék ez mindenkor lelkünkre.

Az Egyetemes Konvent gyakorlatilag is igyekszik keresztül vinni azon határozatát, hogy az időközben befolyó pénzt ingatlanokba fekteti. Így vásárolt legközelebb is a nyugdíjintézet a közalap pénzén 2 nagy bérpalotát Budapesten.

Kivánatosnak tartanám, meghonosítani azt a régi, de más egyházmegyékben most is dívó szokást, hogy egyházmegyei közgyűlésünket megelőző istentiszteletek alkalmával, időközben elhalt nagyjaink felett egy kijelölt lelkész emlékbeszédet tartana s ez egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvében is megörökítést találna.

Több oldalról panasz hangzott arról, hogy a stóla nem egyöntetűsége miatt itt–ott zúgolódás van sőt, a szombati esküvő egyházhatósági eltiltásának áthágása is, kellemetlen helyzetbe hoz egyes törvénytisztelő lelkészeket. Jó lenne ezek *egyöntetűvé* tételét is szigorú szankcióval keresztül vinni! Igaza van Tasnádi Nagy Andrásnak, mikor azt mondja: *„Egységet kell teremteni a református egyházban, a centralizálást közelebb kell hozni a református gondolkodáshoz!”* Annak a még jóformán szavakban rejlődő *református akciónak* kell ezt mielőbb megvalósítani, mely az *akció katholika* mintájára központi irányítással, rendszeres, lankadatlan és kitartó munkássággal és munkásokkal végezné népünk között a keresztyén és nemzeti szolgálatot.

Remélem a népek produktív tevékenységét megbénító világfelfordulás rövidesen elmúlik és akkor a jobb lelkek teljes kedvvel és erővel neki fekdhetnek egyházunk építő munkájának. Ezt a reményemet *Roosevelt amerikai elnök* karácsonyi üzenetének eme szavaira alapítom: *„A világok üteme annyira meggyorsult a mai modern napokban, hogy remélhetjük: a sötétség és pusztulás időszaka jóval rövidebb lesz, mint a régi időkben.”* Az emberek szívük legmélyén nem hajlandók elfogadni a pusztítás törvényét,

a melyet brutális erő reájuk erőszakolt. Ellenben mindig keresik a hitet, amely nélkül nem lehet ujjaépíteni a népek jólétét és a világ békéjét. Mutatja ezt a szovjet által elfoglalt lengyel területekre érkező vörös katonáknak az eljárása, a kiknek első gondjuk felkeresni a templomokat mielőtt még az atheista szervezet reájuk tenné a kezét.

Abban a boldogító reményben hogy magyar református egyházunkra és nemzetünkre minél hamarabb reá fog sütni Isten áldó és termékenyítő békés napja, kedves testvéreimet üdvözölve, Egyházmegyei Közgyűlésünket megnyitom.

3. Napirend előtt Kőmives Sándor papi főjegyző bejelenti, hogy Soltész Elemér ref. tábori püspök a nap folyamán hivatalos látogatásra jön az ungvári katonai helyőrséghez. A vasuti állomásra délután 1 órakor érkezik. Javasolja, hogy a püspök Úr fogadására bizottság küldessék ki, amely az érkező Püspök urat az ülésező egyházmegyei közgyűlés nevében hivatalosan köszöntse.

Közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi és az Ungvárra érkező Soltész Elemér ref. tábori püspök úr fogadására, Komjáthy Gábor tb. esperes és Móré Gábor világi jegyző személyében bizottságot küld ki.

4. Közgyűlés a fenti névsor szerint megalakult, a közgyűlés alkotó tagjai igazoltattak.

A gyűlesről távol maradt Dr. Szekeress Albin, Ritoók Lajos tanácsbírók, katonai szolgálatra történt behívásuk, Varga József lelkész betegségéből eredő akadályoztatása tudomásul vétetett. Tóth Miklós és Gönczy Pál igazolását a közgyűlés bevárja.

5. Jelen gyűlésünk tárgysorozatán szereplő fegyelmi és közigazgatási bírósági ügyek tárgyalásának időpontjául dél előtt 11 órát jelöli ki a közgyűlés.

6. Néhai Szücs István esperes úrnak az egyházmegye elhalt esperesének érdemeit méltatja Ujlaki Sándor lelkészi elnök a következő megemlékezésben :

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A mikor beléptem a gyűlésterembe a sok ismerős arc közül keresve—kutattam valaki után! . . Valaki után, a ki mindig

közöttünk volt, a kit oly jól esett közöttünk látni, vezérsége alatt harcolni, atyai jóbarátságának boldogító melegét, nemes szive szeretetét közöttünk eláradni érezni, a ki azonban többé testileg nem lesz közöttünk, mert magához szólította Az aki Őt elbocsátotta, Aki Országá hűséges vitézévé avatta, Aki Őt közöttünk vezérségre hívta. A ki megáldotta talentumokkal, hogy azokat az Ő dicsőségére kamatoztassa! . . A hű szolga lelke ott áll immár a számoltató Gazda előtt s visszaadja a nyert talentumokat bőséges kamatjaival együtt s az Úr szól: „jól vagyon! jó és hű szolgám voltál, menj be a te Uradnak örömébe!” Hiába keresem—kutatom hát a mi nagyon szeretett és tisztelt Esperesünket, a mi kedves, jó Pista Bátyánkat magunk között! Május 17-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének s 19-én, az ungvári templomban végzett gyászszertartás után hulló könnyek között kísértük ki utolsó útjára. Fáradt teste ott pihen már Előtte elment Hitvese oldalánál. Nekem jutott a szomorú kötelesség teljesítése, hogy hirdessem koporsója felett a vigasztalás Igéjét, míg Egyházkerületünk nevében Nádházy Bertalan diósgyőri lelkipásztor, egyházkerületi jegyző bucsúzott meleg szavakkal az Úr hű szolgájától. A temetőben Kőmives Sándor egyházmegyei főjegyző, a lelkészkar és az egyházmegye, Mitró István tizzasalamoni lelkész a tizzasalamoni gyülekezet soha el nem muló hálóját és a halálon is diadalmaskodó szeretetét tolmácsolta.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Amidőn e szomorú tény a közgyűlésnek meghatott szívvvel bejelentem visszaemlékezve a Megboldogultnak 32 évi lelkészi szolgálatára s különösen hű vezérsége 32 esztendejére, áldanunk kell a Gondviselést, hogy Őt nekünk adta, közöttünk elsővezérré avatta. Mert az alatt a 32 esztendő alatt, melyet mint Egyházmegyénk esperese a kormánykerék mellett eltöltött sok vésszel és viharral kellett Egyházmegyénk hajójának megküzdnie. A világháború megpróbáltatásai, a kommunizmus istentelenségei, az egyetemes egyház kebeléről való kiszakíttatás, az idegen uralom alá jutás új problémái és nehézségei, mind—mind egész embert, Krisztus lelkétől áthatott apostoli lelket s prófétai jellemet kívánt azoktól, a kik az élen állottak vezérségre hivatnak! És Szűcs István megállta a helyét! Bölcsesége, szilárdsága mindent meggyőző szeretete által kis Egyházmegyénket mint egyházmegyévé emelte, tisztességre és megbecsülésre érdemessé tette. Köztartozások s egyéb rendezetlen ügyek nem éktelenkednek

nyomában s a mit mindenek felett ki kell domborítanom, hogy Egyházmegyénkben olyan közszellemet teremtett, hogy azt egy közös, magasztos célra szeretet, kötelességtudat, felelősségérzet, rendre és fegyelemre törekvés, vállvetett munka által összefűzött boldog családdá formálta, hol mindenki jól érezte magát, figyelt a Családfő intésére és boldogan teljesítette a kötelességét! Elmondhatjuk, hogy vezérsége alatt Egyházmegyénk arany korát élte s ezért halás szeretettel s áldó imádsággal emlékezünk Róla s zárjuk emlékét szivünkbe örökre!

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés! tisztelettel indítványozom, hogy elhunyt Esperesünk érdemeit jegyzőkönyvünkben megörökítve áldott emlékét az utókor és a történelem számára megőrizzük.

Továbbá, hogy Egyházmegyénk Közgyűlése a gyászoló család előtt jegyzőkönyvi kivonatban fejezze ki őszinte részvétét.

Végül mondjon köszönetet Egyházkerületünk Elnökségének azért a megtisztelő figyelmért, hogy a temetésen képviseltette magát s általa Egyházmegyénknek részvétét tolmácsolta.

„A ki küzdött nemesen, hadd nyugodjék édesen!..”

Egyházmegyei papi főjegyző felolvasta ezután a b. e. Szücs István esperes úr halála és temetése alkalmából az egyházmegyéhez és annak elnökségéhez érkezett következő részvét táviratokat és leveleket:

„Az ungi egyházmegyének Szücs István esperes úr elhunya feletti mély gyászában őszinte szívvvel veszek részt. Kedves öreg szolgatársam emlékezetét kegyelettel áldom és a megszorodott sziveket Isten vigasztaló kegyelmébe ajánlom. Dr. Ravasz László.”

„Őszinte részvétét küldi Nádházy Bertalan képviselőjében Farkas püspök.”

„Szücs István esperes testvérünk elhunya alkalmával az ungi egyházmegye elnökségének a tiszáninneri egyházkerület részvét tolmácsolom. Ő volt az agg Simeon, aki már mint esperes szakított el egyházmegyéjével együtt, élt a babiloni vizek mellett és várta a visszatérés boldog óráját, amit megis adott az Úr néki, szép öreg korában egy befejezett teljes élet után. Az ungi egyházmegyét őrizze meg az Úr minden megpróbáltatástól. Pósa Péter püspök helyettes.”

„Mélyen átértzett fájdalommal vettem a gyász-
hírt, hogy az ungi református egyházmegye nagynevű,
kiváló esperesét, Szücs Istvánt, az Úr az élők sorából
magához szólította. Az ungi református egyházmegye
gyászában, amellyel évtizedeken keresztül hűséges és
kipróbált vezérért sírjába kíséri, őszinte együttérzéssel
osztozom és kérem az Istent, hogy a vezérért veszített
egyházmegye élére állítson az Elvesztetthez bölcses-
ségben és hűségben hasonló vezért. Dr. Révész Imre
püspök.”

„Az egyházmegye nagyérdemű kiváló esperese
Nagytisztelätü Szücs István elhunya alkalmából leg-
mélyebb részvéteket fejezem ki. Régi őszinte tisztelője
voltam évtizedeken keresztül. Farkasfalvi Farkas Géza.”

„Szeretve tisztelt jó esperesetek elhunytához fo-
gadjátok mindnyájunk legőszintébb igaz részvétét.
Tornallyay Zoltán.”

„Őszinte megilletődéssel értesültem arról a
gyásról, mely a Tekintetes Egyházmegyéét felejthet-
len emlékü esperese Szücs István elhunytával érte.

Ugy a magam, mint a vezetésem alatt álló tisz-
tikar részéről őszinte részvéteket fejezem ki azzal a
kivánsággal, hogy legyen az elköltözött emléke min-
denkor ragyogó példája a hitbeli erősségnek és az
önfeláldozás kötelesség teljesítésének. Dr. Kossey
János alispán.”

„A sárospataki református főiskola előjárósága
és tanárkarai nevében őszinte részvétünknek és együtt-
érzésünknek adunk kifejezést az ungi református egy-
házmegyével szemben abból az alkalomból, hogy b. e.
Szücs István esperes úr elhunyt. A megboldogultat
nagyon jól ismertük, közelebbi nexusok is fűtték őt
főiskolánkhoz, nemcsak fia révén, aki főiskolánk fő-
számvevője, hanem a multból is, amidőn főiskolánknek
érdemes és köztisztelätben álló igazgató tanácsosa
volt. Mindnyájan emlékszünk arra, hogy Alma Mate-
runk 400 éves jubileuma alkalmával milyen tüzes
magyarlélekből fakadó beszédei mondott a rabságban
sinylődök nevében, hogy féltettük őt, hogy odaát su-
lyos következményei lesznek a beszédnek. Példaképünk

volt nekünk mindnyájunknak, hazaszeretében és gerinces magyarságban. Emlékét kegyelettel őrizzük. Tárczy Árpád sárospataki főiskolai közigazgató."

„Elsőrendű kötelességemnek érzem, hogy az ungi református egyházmegye gyászában nagyérdemű esperesének elhunytá alkalmával együttérzésemet jelentsem és egyházmegyénk nevében is a legmélyebb őszinte részvétünket kifejezzem. A megboldogult Szücs István szelid jósága, magas kora mellett is példás kötelességteljesítése, megalkuvást nem ismerő hite, mind olyan vonásai voltak az ő kimagasló egyéniségének, amelyek nemcsak tiszteletet parancsoltak iránta, hanem önként váltották ki veleszemben a maradéknélküli szeretetet is. Ezzel a szeretettel őrizzük a megboldogult emlékét és zárjuk szívünkbe jóságos arcát, abban a tudatban, hogy szolgálata és hűsége jutalmát az igazakat megkoronázó Istentől elvette. Janka Károly esperes."

„Nagy lelki megdöbbenéssel vettük szomorú hírért annak, hogy az ungi egyházmegye hosszú évtizedeken át nagyértékű munkát folytatott és mindnyájunk által szeretett, áldott és kedves lelkű esperese Nagytiszteletű Szücs István esperes testvérünk elköltözött az élők sorából. Mélyen érezzük az egyházmegye nagy vesztségét, mely a bölcs kormányosnak és aranyszívű vezérnek eltávozásával az egyházmegyét sújtotta. Az ungi egyházmegyének a nagy gyász miatti igaz bánatában mi is őszinte részvételt osztunk. A gömöri testvéregyházmegye őszinte és igaz részvétét tolmácsolom. Lenkey Lajos esperes."

„Szücs István egyházmegyétek 32 év óta köztisztviselőként álló esperese, szeretett barátom elhunytá alkalmából fogadjátok igaz szívből származó részvéteimet. Igen fájlalom, hogy a körülményeim nem engedték meg, hogy személyes megjelenésemmel róhattam volna le koporsója mellett mélységes tiszteletem és ragaszkodásom adóját. Kinizsi Nagy Sándor ny. lelkész egyházmegyei tanácsbíró."

Ahol mindenki megrendülve áll és fájó szível, az őszinte részvét igaz fájdalmával tekint az eltávozott patriarchának, egy hosszú életen át megtörhetetlen energiájú, gerinces magyar harcosnak és az elszakittatás árvaságának csillagtalan éjszakájában is soha nem csüggedő reményü, sőt lankadatlan kitartással és fáradhatatlan kötelességteljesítéssel mindenkinek példátmutató vezérnek a muló idővel mindinkább az enyészetbe tűnő alakja és emléke után: mit mondhatunk ott mi, a megboldogult szívének melegéhez legközelebb állott árván és vezér nélkül maradt nyáj? Isten hatalmas keze alatt, fájdalom árján úszó szível emeljük szemeinket ég felé és mint a tanítványok az olajfák hegyén, a vesztség nagyságát mélységesen átérezve állunk. Gyászunk nem talál szavakat csak egymásra tekintő szemünkből kihulló könnyeink és a szívünkből önkéntelenül előtörő sóhajtás hirdeti, hogy mennyire szerettük Öt.

Aki atyánk, vezérünk, útmutatónk példaképünk és büszkeségünk volt. Úgy járt közöttünk, mint Sámuel a próféta-fiak közt és mi szeretettől csillogó szemekkel boldog büszkeséggel tekintettük reá. Mózesünk volt a pusztai vándorlásban, Ő emelte előttünk magasra a törvény kőtábláit a Szinai hegy villámlásának és menydörgésének fenségesen sugárzó fényességével akkor, amikor aranyborju körül táncolt már a hosszú reménytelen várakozásban, eszményeiről megfeledkezett és hivatásának tudatát elvesztett világ. És ő nem engedett kétségbeesni Máráh vizeinél. . .

Ajkunkon sóhajtás, szemünkben köny ragyog. . .

Áldott, áldott legyen az Úr, aki nekük adta őt a legnehezebb időkben, hogy Atyánk, vezérünk példaadónk büszkeségünk legyen.

És most elvette. Legyen áldott az Isten szent neve azért is. . . .

Kedves Pista Bátyánk, Isten veled. Pihenj csendesen, emléked szívünkben örökké élni fog.

Egyházmegyei közgyűlésünk hálás köszönetét tol-
mácsolja mindazoknak, akik velünk a veszteség gyá-
szában résztvevő szívvvel osztoztak.

7. Egyed Béla, volt jenkei lelkész egyházmegyei tanácsbíró,
egyházmegyei tanügyi bizottsági elnök és előadó haláláról tör-
tént megemlékezéssel kapcsolatban

egyházmegyei közgyűlésünk komoly megilletődés-
sel és az egyszerű, zajtalan munkát végző, de lelkiis-
meretes hűségű, szeretőszívű munkatárs emléke iránti
megbecsüléssel jegyzi fel egyházmegyei jegyzőköny-
vünk lapjaira Egyed Béla lelkésztestvérünk érdemeit
és emlékezetét hálás kegyelettel őrizi meg. Nehéz vi-
szonyok között, sokszor hálátlan környezetben és tö-
visekkel megrakott úton végezte pályafutását, amíg
az anyagi viszonyok mostohaságától is lekötve saját
erejéből, minden elismerésre méltó szorgalommal és
buzgósággal fel tudta magát küzdeni a szirénfalvai
tanítói állás egyszerűbb munkaköréből a jenkei missziói
hivatást végző lelkész paróchiájáig.

Érdemeivel nem hivalkodott. Világ szerint dicső-
séget nem nyert, jutalma a lelki békesség nyugalma
a pályatársak szeretete és megbecsülése volt. Por-
ráváló hamvai nyugodjanak csendesen, emlékét szí-
vünkbe zártuk.

8. Papi főjegyző indítványozza, hogy a hazatérés folytán
magnagyobbodott egyházmegye az anyaegyházmegyébe vissza-
csatlakozott kárpátaljai egyházmegye rész eddigi vezetői és tiszt-
viselői érdemeinek elismerése és honorálhatása céljából mondja
ki az egyházmegyei közgyűlés, hogy az egyházmegye tisztviselő-
inek létszámát két lelkészi és két világi tanácsbírói, egy világi
jegyzői, és egy tanító képviselői állással megszorítja úgy, hogy
az eképen megnövekedett tisztikar létszámában bekövetkezendő
üresedést addig nem fogja betölteni, amíg a tisztviselők létszá-
ma az eredeti keret határai közé vissza nem száll. Együttal be-
jelenti, hogy Dr. Kiss Bálint ügyvéd, aki kir. közjegyzővé neve-
zetett ki, ennek következtében az egyházmegyei közgyűlés
bizalmából élvezett egyházmegyei ügyészi állásáról lemondott.
Helye az E. T. I. t. c. 87 §-ának rendelkezése értelmében az
egyházközségek presbiteriumainak szavazatával töltendő be.

Indítványozza, hogy az ily módon üresedésben levő egyházmegyei tisztségek betöltésére rendelje el a közgyűlés a választást 1., esperesi állásra, 2., 3 egyházmegyei papi tanácsbíróra, 3., 2 egyházmegyei világi tanácsbíróra, 4., egyházmegyei ügyészre, 5., egyházmegyei világi jegyzőre, 6., tanítóképviselőre. És egyuttal hatalmazza fel a szavazatbontó bizottságot az esetleg szükségessé váló pótszavazások lefolytatására.

Egyházmegyei közgyűlés az elhangzott javaslat értelmében :

I. a kárpátaljai egyházmegye rész vezetésével szerzett érdemeik és nagyértékű munkásságuk elismeréséül nagytiszteletű Komjáthy Gábor ungvári lelkész urat az egyházmegye örökös tiszteletbeli esperesévé, nagyságos Egry Ferencz országgyűlési képviselő urat pedig örökös tiszteletbeli egyházmegyei gondnokává megválasztja.

II. az egyházmegyei tisztikarban halálozás és lemondás folytán bekövetkezett üresedések és a tisztikar létszámának kiterjesztése következtében előállott hiány betöltésére szavazást rendel el

esperesi állásra

3 papi tanácsbírói állásra

2 világi tanácsbírói állásra

egyházmegyei ügyészi állásra

egyházmegyei világi aljegyzőre és

1 egyházmegyei tanító képviselőre.

A szavazatok beadásának határideje f. é. június 26-ika. Elrendeli, hogy a szavazás az egyházkerület hivatalos lapjában és esperesi körlevél formájában is közhírré teendő. A szavazatok a fenti sorrend szerinti csoportosítással külön-külön szavazó lapokon előírásszerű formában (lelkész, gondnok és két presbiter aláírása, egyházpecsétje) küldendők be az esperesi hivatalhoz.

III. elrendeli, hogy a szavazatok felbontása Nagykaposon folyó évi július 1.-én délután 4 órakor történjék meg, a felbontással az egyházmegyei szavazatbontó bizottságot (Elnökség, főjegyző, Dr. Magda Sándor, Dr. Kiss Bálint és Juhász Imre) bizza meg azzal, hogy egyuttal fel is hatalmazza a bizottságot az

abszolút többséget nyert jelöltek megválasztása folytán megüresedő tisztségek betöltésére vonatkozó választások elrendelésére és az esetleg szükségessé váló pótszavazások lefolytatására is.

9. Egyházmegyei pénztárnok beterjeszti a számvevőszéknek Vajánban 1940. évi április hó 18.-ikán felvett és az egyházmegyei pénztár 1939. évi számadásainak vizsgálatairól szóló jegyzőkönyvét, a jelen jegyzőkönyvben mellékletként kinyomatott zár számadással vagyon—mérleggel és költségvetéssel együtt, amint következik.

JEGYZŐKÖNYV.

Az ungi református egyházmegye számvevőszékének 1940. évi április 18.-án Vajánban tartott évi rendes üléséről.

Jelen vannak Szücs István esperes, Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok, Ujlaki Sándor, Benkő Lajos, Sutka Kálmán, Kőmives Sándor pénztáros és Dr. Kiss Bálint ügyész számvevőszéki tagok.

1. Megtartatott az egyházmegyei pénztárban kezelt alapítványok, alapok és tőkék 1939. évi zárszámadásának vizsgálata: melynek során

a. megállapítja a bizottság, hogy a vizsgálat napján van az egyházmegyei pénztárban 328 P. 66 fillér, ami készpénzben felmuttatott.

b. megállapítja a bizottság, hogy az 1939. évben a pénztárnapló szerint bevétel volt 37.383 P. 01 fillér, kiadás 30.878 P. 23 fillér. Pénztármaradvány 6504 P. 78 fillér.

A pénztárkönyv minden tétele nyugtákkal igazolva, rendben találtatott és számvevőszék a törvényes fentartások mellett a pénztárosnak a felmentvény megadását javasolja.

c. megállapítja a bizottság, hogy az adósok könyve szerint van az egyházmegyei pénztárban 1939. december 31.-én készpénz 6.504 P. 78 fillér, gyümölcöző tőke 144.306 P. 07 fillér, kint levő kamatkövetelés 17.488 P. 59 fillér. Összes vagyon 168.299 P. 44 fillér.

d. ez a vagyon az egyházmegye kezelésében levő 28 alap között oszlik meg, amiről részletes felvilágosítást a mellékletben található kimutatások adnak.

A számvevőszék a bemutatott és megfelelő mellékletekkel ellátott főkönyveket és zárszámadásokat átvizsgálja és azokat a pénztárkönyvvel összevetve jóváhagyja és megerősítésre ajánlja.

e. megállapítja a bizottság, hogy az 1939. évi járulék-kivetés 2.852 P. 49 fillér egyházközségekre előirt összege teljes egészében befolyt. A lelkészek és tanítók 949 P. 29 fillér járulékából befolyt 654 P. 98 fillér, kintlevő hátralék 294 P. 31 fillér.

A járulék kivetéséről és befizetéséről vezetett számadás átvizsgáltatott és jóváhagyatott.

2. Tárgyalta a számvevőszék az egyházmegyei pénztár 1940. évi eredetiben mellékelt költségvetését. (lásd mellékletben)

A költségvetéssel kapcsolatban megállapítja :

a. hogy annak keretében éppen úgy, mint az évi zárszámadásban évenként nyilvántartandó az, hogy a kintlevő kamatkövetelésekből mindenik alapot aránylagosan milyen összeg illet, ez az összeg sem segélyezésre, sem az alap tőkéjének kifizetésekor kiutalásra nem fordítható, adott esetben döntés joga az egyházmegye elnökségét, illetve közgyűlését illeti meg.

b. számvevőszék utasítja a pénztárost, hogy a felajánlott kedvezményes tarifa szerint 10 pengő bevezetési és 3 pengő havi fenntartási díj ellenében az egyházmegyei pénztár használatára és tulajdonául a távbeszélőt vezettesse be.

c. számvevőszék kívánatosnak tartja, hogy az ungtarnóci egyház kezelésébe kiadott Zsiró-féle alapítvány tőkéje az egyházmegyei pénztár kezelésébe visszafizettségük és ezzel kapcsolatban az egyházlátogató bizottság állapítsa meg ennek az alapítványnak a jelenlegi sorsát.

d. elvül megállapítandónak tartja a számvevőszék, hogy az egyházmegyei pénztárban kezelt idegen alapok azon esetre, ha kifizetésre kerülnének nem fizethetők ki kizárólagosan készpénzzel, miután tekintettel kell lenni azon körülményre, hogy a pénzügyi helyzet és a gazdavédettségi és moratóriumi rendelkezések következtében annyira immobilá vált, hogy ilyen módon az egyházmegyei pénztár visszamaradó fedezete a kifizetések készpénzben teljesi-

tése mellett értékében és erejében tetemesen megcsökkenne.

e. megállapítja a számvevőszék, hogy az egyházmegyei pénztárban kezelt idegen rendeltetésű alapok kamatai sohasem előzetesen, hanem mindenkor félévenként utólagosan, legfeljebb a félév utolsó hónapjában fizethetők ki. Ettől eltérő rendelkezés kiadására egyedül az egyházmegyei elnökség jogosult.

3. Megállapítja a számvevőszék, hogy a Baldácsy alapítvány kamataiból egyházmegyénket illető összeg az 1940. év első felére a következő kulcs szerint: Bacskay Erzsébet 50, Egyed Béláné 50, Morvay Ilona 50, Pataky Pálné 50, Magyar Bertalanné 50, Komjáthy Istvánné 50 pengő arányában osztassék fel, a fennmaradó kb. 80 pengő összeg a szirénfalvai egyházközség segélyezésére adassék.

4. A költségvetéssel kapcsolatosan megállapítja még a számvevőszék, hogy miután esperesi tiszteletdíj címén közigazgatási államsegélyből erre az évre 500 pengő utaltatott ki, a költségvetés keretében ezen a címen ne 700, hanem 500 pengő fiztessék ki.

5. Számvevőszék, – támaszkodva a folyó évi április 4.-én Ungváron tartott egyházmegyei értekezlet határozatára is, – elrendeli, hogy erre az esztendőre vonatkozó közhatósági járulékok oly módon vettessenek ki, hogy azok harmadrésze a hivatalos sematizmusban foglalt adatok szerint megállapítandó vagyonosabb egyházközségekre, kétharmad része pedig lélekszám arányában ugyanazon adatok szerint minden egyházközségre egyenlően vettessék szét. Egyben elrendeli a számvevőszék azt is, hogy az így kivetendő járulékok tabelláris kimutatásába minden egyházi körlátogatónak a legnagyobb lelkiismeretességgel be kell jegyezni az egyházközség egyházi közcélra jövedelmező vagyonát.

Kelt, mint fent.

Nyomárkay Sándor s. k.

em. gondnok

Kőmives Sándor s. k.

Ujlaki Sándor s. k.

Benkő Lajos s. k.

Szücs István s. k.

esperes

Kovács Dániel s. k.

Sutka Kálmán s. k.

Dr. Kiss Bálint s. k.

számvevőszéki tagok.

Egyházmegyei közgyűlés a számvevőszék munkájáról szóló jelentést meghallgatta és Hegyi György

egyházmegyei tanácsbíró részletes hozzászólása és fejtegetései folytán, egyhangulag elhatározta, hogy az egyházmegyei pénztárban kezelt Pálóczi Horváth Mária és Simon alapítvány egy évi számadása, mint gyümölcsöztetése és egész kezelése tekintetében az egyházmegyei pénztár többi alapítványaitól és tőkéitől elkülönítve külön pénztárként kezelendő oly módon, hogy nem csak számadásai, hanem gyümölcsöző tőkéje és az annak fedezetét szolgáló kötvények tekintetében is önnállósítassék, márcsak azért is mert, ennek a külön pénztárnak a számadásai a Horváth Mária végrendelete értelmében az egyházmegyei közgyűlés felügyeleti jogán kívül az egyházkerületi közgyűlés ellenőrizése alá is odatartoznak.

Az egyházmegyei pénztárban kezelt többi alapítványok, alapok és tőkék az eddigi rendszer szerint kezelhetők tovább is, úgy azonban, hogy a lehető legnagyobb gond fordítassék mindenkor arra, hogy az évi zárszámadásnál és a költségvetésben is, legyen tüntetve az évvégén kintlevő kamatkövetelés, melyeknek behajtására az egyházmegyei ügyésznek, mindent el kell követni, hogy az egyházmegyei pénztár megóvassék a hátralékok felgyülemzése következtében előállható károsodástól. (Zárszámadást és költségvetést lásd az I. II. mellékletben !)

Közgyűlés elfogadta a pénztáros által előterjesztett számvevőszéki javaslatokat azzal, hogy az azok között előterjesztett költségvetési rész keretében, eszközölje a pénztár a szükségessé váló kiadásokat. Egyébként pedig a betérjesztett számadást és költségvetést újra tárgyalás végett a jövő közgyűlés elé rendelte betérjeszteni.

10. Olvastatott az ungi segélyegylet vezetőjének jelentése, amint következik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés.

Ámbár az 1939. évi őszi gyűlésen megtett jelentésem óta, még nem telt el egy esztendő és így, ha most akarnék az USE működéséről évi jelentést tenni, nem állana módomban egy egész év eredményére hivatkozni, mégis szükségesnek látom, hogy tájékoztassam a közgyűlést egyesületünk életének erről a

szakaszáról is. Olyan nagyfontosságú és lényegbe vágó dolgok történtek a legközelebbi gyűlés óta hogy elmondhatjuk azok alapján, miszerint egyesületünk fejlődése általunk nem is remélt tempóban fokozódik.

Az anyaországi abauji rész becsatlakozásával az egyesület tagjainak a száma több, mint $\frac{1}{3}$ -ad résszel növekedett, és bár a Szlovák területen maradt lelkészek kötelezett tagsági jellege megszűnt, aminek révén átmenetileg a tagok létszámának csökkenése remélhető, úgy gondolom, hogy még mindig számot kell vetnünk az egyesület hatáskörének további kiterjesztésével. Nevezetesen aligha zárkozhatunk el a tornai egyházmegyéhez csatlakozott anyaországi egyházmegye rész lelkészeinek felvételétől, akik tudomásom szerint rövidesen ilyen kérelemmel fognak az egyesület elébe járulni.

Elmult jelentésemben tárgyalt fejtegetéseim és az azóta megbeszélte alapszabály változások kiegészítése képen jelentenem kell, hogy az egyesület tagjai közül a mult alkalommal tudomásul vett Danis Frigyesen kívül egyedül Batta Pál szádélói lelkész maradt ki. Ezzel szemben viszont honoris causa három új tagot vettünk fel Dr. Enyedy Andor e. ker. főjegyző, Dr. Nádházy Bertalan e. ker. jegyző és Dr. Nagy Sándor Béla s. ujhelyi lelkész személyében. 2 tagot, viszont névszerint Bornemisza Sámuel és Nyitray József, jelenleg ismeretlen helyen tartózkodó tanítókat, akik számtalan felszólítás és sürgető levél dacára kötelezettségüknek nem tettek eleget és szolgálati helyüket elhagyva tartózkodási helyüket velem nem közölték, sem kívánságukat nem tudatták, hogy az egyesület tagjai kívánnak maradni; az alapszabályok rendelkezése értelmében az egyesület kizárta tagjai sorából és hátralékos tartozásaikat leírásba vettem.

A nyomtatásban mindenkinek megküldött új alapszabályaink jóváhagyását és megerősítését jelen közgyűlésünktől kérjük. Ezzel kapcsolatban elég, ha egyszerűen megemlítem, hogy ezek alapján a segély összege 1500 P.-ről 2000 P.-re emelkedett fel az eddigi 15 P. járulék összegének változatlanul hagyásával. Sajnos, hogy Istennek végéremehetetlen akarata a közelmúltban sűrű egymásutánban szőlította el tagjainkat az élők sorából és bizony megérthető, hogy a járulékok befizetésének az irama átmenetileg nem tudott lépést tartani a minden lépten megújuló kötelezettséggel. Abban a reményben vagyok azonban, hogy egyesületünk minden tagja tisztában van azzal, hogy ha gyorsabb

tempóban jelentkezik is egymásután a fizetési kötelezettség, ez a körülmény senkire nem ró új terhet, mert minden emberi számítás szerint bizonyosra állítható az eddigi számítások alapján, — melyeket az elért tényleges eredmény várakozáson felül igazol, — hogy az alapszabályban említett 40 részlet befizetésének kötelezettségen kívül senkire egyéb teher nem hárul. Kérem is az egylet minden tagját, hogy kötelezettségeiket igyekezzenek lelkiismeretesen teljesíteni, nehogy a felgyülemelő hátralékok miatt egyrészt a megnövekedett tartozás kifizetése legyen nehezebb, másrészt az egyesület váljék képtelenné a segély kifizetésére vonatkozó kötelezettségének teljesítésére.

A fentebb előadottak illusztrálására legyen elég számszerűleg csupán annyi bizonyítékot adni, hogy 1939. szeptemberében tartalékalapunk elérte a 100.000 csehkورونا, vagyis 10.500 P. értéket, ma pedig 5 újabb kifizetés után a tartalék—alap vagyona magasan a 19.000 P. felett van, vagyis jóval több, mint $\frac{1}{3}$ ával megszaporodott 8 hónap alatt. Bizonyítéknak azt hiszem elég. Átmenetileg folyó évi junius elseji állapot szerint a következő számadási adatokat közölhetem :

I. Pénztári forgalom :

	Bevétel	Kiadás
Tőketörlesztésből	3106'76	
Kamatokból	784'26	
Járulék részletekből	5965'45	
Kötvényré kölcsön		4350'33
Segélyek címén		6904'28
Ideiglenes kölcsön visszatérítése		195'80
Járulék és kamat leírás		131'43
Vegyés kiadás		20'28
	<hr/>	<hr/>
	Összesen: P. 9856'47	11,602'12

Igy átmenetileg P. 1745'65 túlkadás mutatkozik. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy a legutóbbi 3 segély összegéből, amíg a kintlevő járulék tartozások befolyának, ezidőszerint 3230 P. még nincs kifizetve, tényleg van a pénztárkönyv egyenlegeként jelenleg P. 1195'88 fillér készpénz.

II. Vagyonkimutatás :

	Vagyon	Teher
Kihelyezett kötvénykölcsönökben	16,622'17	
	<hr/>	<hr/>
	átvitel P 16,622'17	

	Vagyon	Teher
átthozat: P	16,622'17	
Kamatkövetelés	196'16	
Szlovenszón van készpénz	288'47	
Kintlevő járulékkövetelés	6,685'80	
Készpénz a Járási Hitelszöv.-nél	1,195'88	
Kinemfizetett segélyek		3,230' -
A XXV.-ik számú segélyre kivette		2,505' -
	<u>Összesen: P 24,988'48</u>	<u>5,735' -</u>

vagyis a tartalékalap tiszta vagyona ezidőszerint 19,253'48
összevetve az előző évi vagyonnal 13,454'36

növekedés 1939 szeptember 1. óta P 5,799'12

ami a XXV.-ik részletből tőkésítendő tartalékösszeggel együtt körülbelől megfelel a tavalyi tartalékalap vagyon 40-50 ¹/₁₀-ának.

Minden reménységünk megvan tehát arranézve, hogy Isten segítségével ezen a téren nyugodtan és bizalommal tekinthetünk egyesületünk teherbíró képességének teljesítményei elé.

A legutóbbi jelentés óta teljesített segélyezések:

XX. sz. segély:	özv. Egyed Bélánénak	1214'28
XXI. " "	Kajdy Menyhért örököseinek	1600' -
XXII. " "	id. Hörcsik Lajos örököseinek	1230' -
XXIII. " "	Szücs István örököseinek	1600' -
XXIV. " "	özv. Antalffy Gyulánénak	1260' -
I-XIX számú segély		20014'29

Összesen P. 26,918'57

Végül jelentem, hogy egyesületünknek jelenleg 167 tagja van, 7 be nem töltött lelkészi állás mellett. (Korláthelmec, Sárosmező, Jenke, Salamon, Onta, Vilmány és Fony.) A tagok közül lelkész jellegű 134, tanító 22, világi 11. Aktív tisztviselő 157, nyugdíjas 10; ungi 55, abauji 72; jogosított 31, szlovák meg szállás alatt van 9 tagunk.

Magamat az egyesület tagjainak jóindulatába ajánlva, vagyok szeretettel

Vaján, 1940. június 1.

kész szolgáljuk:
KÖMIVES SÁNDOR
az USE vezetője.

Egyházmegyei közgyűlés az ungi segélyegylet vezetőjének időszaki jelentését meglelégedéssel veszi tudomásul és az egyesület tagjainak tájékoztatása céljából elrendeli, hogy a tagok névsora jelen jegyzőkönyv mellékleteként kinyomattassék.

11 Olvasatott az ungi segélyegylet megújított alapszabálya, amely az egyházmegyei egyesület értekezletén történt részletes letárgyalás után kinyomattatott és az egyesület minden tagjának megküldetett.

Egyházmegyei közgyűlés az ungi segélyegylet megújított alapszabályait jóváhagyja és megerősíti.

12. Egyházmegyei pénztáros jelenti, hogy folyó évi április 29.-ikén Szalókán átvette a volt kárpátaljai ungi egyházmegye vagyonát és pedig :

I. egyházmegyei alap címén kötvényekben, váltóban részvényben és 2 drb. betét- könyvben, valamint P. 32'50 készpénzben	4,367'74
II. közalapi és egyéb befizetések formájában	415'49
Az egyházmegyei alap tőkéje megoszlik a következőképen:	
I. Egry Ferenc alapítványa	2,857'14
II. Komjáthy Gábor esperes adománya	114'30
III. A kisgejőci egyház adománya	142'86
IV. egyházmegyei jegyzőkönyv alap	57'16
V. a többi egyházközségek alapja	1,196'28
<hr/>	
Összesen: P.	4,367'74

Ebből a tőkéből kölcsön kötvényen van 805 P. 75 f., váltón 110 P., bankrészvényben P. 28'58, banki betétben 3,390 P. 82 f., készpénzben P. 32'59. Javasolja, hogy az egyházmegyei közgyűlés az érdekelt egyházmegye részhez tartozók véleményének meghallgatásával rendelkezék az átvett tőke vagyon hovatordításáról.

Egyházmegyei közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi és megállapítja, hogy a kárpátaljai egyházmegye rész volt pénztárosa Ruszka Elek a gondviselésére bízott egyházmegyei vagyonról elszámolt és neki az előterjesztett elszámolási jegyzék alapján a gondjaira bízott közpénzekre vonatkozó felelősség alól a felmentést megadja.

Egyidejűleg utasítja a pénztárost, hogy az átvett értékekből a készpénzt és banki betéteket könyvelje

be az egyházmegyei pénztár vagyona közé. A kötvényeken váltón és érték—papirban levő értékeket alakítsa át olyan kötvényekké, amelyek az egyházmegyei vagyonkezelési rendtartás feltételeinek megfelelnek. És a szerint vételezze be az egyházmegyei pénztárban kezelt értékek közé. Megállapítja és elrendeli a közgyűlés, hogy a kárpátaljai egyházmegye rész egyházmegyei alap és egyéb alap címen kezelt vagyonának aza része, amely felett jelen közgyűlésünk a tárgysorozatába felvett segély kérelmek honorálásaként nem rendelkezik, őszi egyházmegyei közgyűlésünk elé a kárpátalja egyházmegye rész részéről beterjesztendő segély kérvények elbírálása során segélyképen szétosztassák.

Tudomásul veszi a közgyűlés pénztárosnak azon bejelentését, hogy a kárpátaljai egyházmegye rész egyházközségei közalapi tartozás címén P. 3,210'33, egyházkerületi hátralék címén P. 1,076'63. összeggel vannak tartozásban és elrendeli, hogy ezen hátralékok az egyházmegye egyházközségeinek és lelkészeinek nyugdíj hátralékával együtt nyilván tartassanak és a folyó évtől kezdve kivetésre kerülő járulékokkal együtt, mint hátralékok behajtassanak.

13. Olvastatott a kisgyőci egyház kérelme, amelyben a két egyházmegye rész egyesítésére kiküldött likvidáló bizottság javaslatára támaszkodva a kárpátaljai egyházmegye rész vagyonkimutatásban szereplő Egrý Ferencz féle alapítvány tőkéjét orgona beszerzés költségeinek fedezésére segélyképen kifizettetni kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a kisgyőci egyház kérelmét indokai alapján teljesíti és utasítja a pénztárost, hogy a kisgyőci egyház részére az Egrý Ferenc alapítvány tőkéjét 20.000 Kč. Pengő értékében segély gyanánt fizesse ki.

14. A kisgyőci egyház kéri, hogy a likvidáló közös bizottság határozata értelmében fizettség vissza neki azon összeg, amit a kisgyőci egyház az egyházmegyei alap felállításakor erre a célra adományozott.

Közgyűlés a kisgyőci egyház kérelmét teljesíti és neki a kért 1.000 Kč. Pengő értékének megfelelő összeget a kárpátaljai egyházmegye rész átvett vagyonának terhére segélyképen utalványozza.

14 b A tisztaágteleki egyház kéri, hogy a lelkész javadalmát képező belsősegen szükségessé vált halaszthatatlan renoválások keresztül vitelére az egyházmegyei közgyűlés soronkívül nagyobb összegű építkezési segélyben részesítse őket.

Egyházmegyei közgyűlés a költségvetés megerősítésének az őszi gyűlésre halasztása következtében nincsen abban a helyzetben, hogy a kérelmet saját alapjai terhére teljesíthesse. Mindazonáltal segíteni kívánva a kérelmezőn, részére a kárpátaljai egyházmegye rész segélyezésre használható alapjai terhére 200 P. rendkívüli építkezési segélyt utal ki.

15. Török Győző volt eszenyi segédlelkész, jelenleg alsóap-sai (Mármaros vm.) lakos községi tisztviseelő lelkészi jellegének fenntartása céljából jelenlegi tartózkodási helyén az egyházmegyébe való bekebelezését kéri.

Közyűlésünk kérelmezőt kérésével a lakóhelye szerint illetékes Mármaros-Ugocsa-i egyházmegyéhez utasítja.

16. A zahari réformátus egyház az 1940. évi május hó 10-én megtartott tanítóválasztásnak és az ezzel kapcsolatban betérjesztett tanítói díjlevélnek megerősítését kéri.

Tekintettel arra, hogy a nevezett egyház lelkipásztora a régi díjlevelet nem csatolta be és új díjlevél helyett is csak másolatot terjesztett be három példányban, melyen sem dátum, sem aláírás nincs — az díjlevélként el nem fogatható, meg nem erősíthető és felszerelés végett vissza adandó.

Egyházmegyei Közgyűlés utasítja nevezett egyház vezetőségét a benyújtott okmányok kiegészítésére, illetve az új díjlevélnek 4 eredeti példányban a régi díjlevéllel együtt való betérjesztésére.

17. A kisdobronyi lelkész jelenti, hogy a lelkészi lakás oldalfala megrepedt és az egész épületet pusztulás fenyegeti. Sürgős javításra van szükség, de a presbitérium a gyülekezet vonakodásával szemben semmit nem tehet. Kéri az egyházmegyei építészeti szakértő kiküldését. Koncz Gyula egyházmegyei építési szakértő előadja, hogy a helyszínére kiszállásban eddig elfoglaltsága akadályozta meg.

Közyűlés az építési szakértő véleményét és javaslatát a következő gyűlésre bevárja.

18. Koncz Gyula egyházmegyei építési szakértő bemutatja a nagyszelmenci egyházközség templomrenoválására vonatkozó tervét és költségvetését, amelyek alapján a nevezett egyházközség templomának renoválásához az engedély megadását kéri. Előadja, hogy a terv keresztülvitelénél a következő kívánságok figyelembevételét ajánlja: 1. A szószék és urasztala nem oldalt, hanem a főbejárattal szemben, építészeti szempontból a templom főhelyén legyen. 2. A karzat kerítése ne vasból, hanem fából készíttessék, így olcsóbb is, jobb is. 3. A templomboltozat oldalnyomásának felvételére a jelenlegi fal tetején egy 15–20 cm. magasságu és a fal szélességével megegyező vasbeton koszorúra épüljön rá a fal magasítása. 4. Kívánatos, hogy a beterjesztendő költségvetés az egység és összárakat is magában foglalja. 5. A torony sisaknak alkalmasabb formát kell adni.

Egyházmegyei Közgyűlés nagy örömmel veszi tudomásul a nagyszelmenci egyházközség templom kibővítésére és renoválására vonatkozó határozatát és a beterjesztett terv kiviteléhez — a szakértői véleményben foglaltak megvalósítása mellett — az engedély megadását az építkezési bizottságra bizza.

19. Tárgyaltatott a jenkei lelkészi állás leltározására kiküldött bizottság jelentése és a jenkei egyháznak a lelkészi állás betöltésének elhalasztása iránti kérelme. Bizottság jelenti, hogy a halálozás folytán megüresedett jenkei lelkészi állás leltározását és a választás előkészítését 1939. október 11.-ikén elvégezte. A választás azonban az anyaegyház és a fiókegyházak lelkészi beszolgálással kapcsolatos jogviszonyának rendezetlensége és Jenkének a választás elhalasztására irányuló kérelme miatt eddig nem történhetett meg.

Egyházmegyei közgyűlés a jenkei egyháznak a lelkészi állás betöltésének elhalasztására irányuló kérelme felett naptrendre tér és utasítja az egyházközséget a már 9 hónap óta üresedésben levő lelkészi állásának haladéktalan betöltésére. Egyszersmint utasítja az egyház előljáróságát, vagyoni felelőség terhe mellett, a lelkészlakás épületeinek mielőbbi rendbehozására, hogy ennek megtörténte után a megválasztott lelkész részére a koncessza kiadható legyen.

20. Tárgyaltatott a korláthelmeci lelkészi állás betöltése. A három év óta üresedésben levő korláthelmeci lelkészi állás be-

töltése iránt Esperes 290/1940. sz. meghagyása alapján intézkedett, melynek értelmében a választást előkészítő bizottság 1940. évi június hó 3. napján az előkészítést a törvény utasításai szerint elvégezte.

Egyházközségi gondnok a presbitérium nevében kijelentette miszerint a választás megejtése a közeljövőben, a lelkészlakás lakhatatlan állapota miatt, kersztül nem vihető, azért kéri annak bizonytalan időre való elhalasztását.

Egyházmegyei közgyűlés utasítja a korláthelmeci egyházat a lelkészi állás haladéktalan betöltésre, valamint a lelkészlak mielőbbi rendbehozatalára, hogy ennek megtörténte után a megválasztott lelkész részére a koncessza kiadható legyen.

21. Egyházmegyei főjegyző, mint helyettes esperes jelenti, hogy a tizzasalamoni halálozás folytán megüresedett lelkészi állás betöltésére kiküldött bizottság jelentése szerint a tizzasalamoni egyház választó közönsége a bizottság által megtartott lelkész választó közgyűlésen úgy határozott, hogy Mitró István segédlelkészt hívta meg lelkészül.

Közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi és egyttal kimondja, hogy a tizzasalamoni megválasztott lelkész részére a választás jogerőre emelkedése után is csak akkor adható ki a koncessza, ha a gyűlekezet komoly és vissza nem vonható bizonyosságát adja azon készségének hogy a tarthatatlan állapotban levő lelkészi lakás főépületét gyökeresen renováltatni fogja. Ehhez feltétlenül szükséges előfeltételül be kell terjeszteniök az esperesi hivatalhoz a renoválásra vonatkozó tervet, költségvetést, vállalati szerződést, egyházmegyei építési bizottság szakértőjének jóváhagyását és a szükséges költségek fedezetének kimutatását el kell készíteniük a kivetésre kerülő pótradó megállapításának törvényes elhatározását a névszerinti adókivetést, amelyet esperes ezen közgyűlési határozat értelmében soronkívül megerősíthet. A vállalati szerződésnek tartalmaznia kell az építkezés megkezdése időpontjának a megállapítását is. Mindezen feltételek betartásával kapcsolatban közgyűlés a presbitérium anyagi felelőségét is kimondja.

22. Kőmives Sándor helyettes esperes bejelenti, hogy a jelenleg folyamatban levő katonai szolgálatra behívások során a következő tanítók kaptak behívót és vonultak be katonai szolgálatra: Szakal Elek Csicsér, Szaploneay Lajos Ungmogyorós, Pápay István Nagykapos, Nagy Miklós Palló, Vida József Szirénfalva, Ludvigh Károly Jenke és Szanyó Sándor Vaján.

Tudomásul vétetett.

23. A szürtei református egyház presbitériuma egyházmegyei Közgyűlés elé terjeszti megerősítés és a vármegyei bizottsághoz leendő terjesztés végett: Tóth Istvánné szül. Tóth Izabella, az ottani II. sz. iskolánál segédtanítói minőségben működő tanítónő rendes tanítóvá minősítése végett benyújtott okmányait, amelyekből kitűnik, miszerint nevezett a szürtei ref. egyház presbitériuma 1940. évi május hó 25.-én tartott gyűlésében, az E. T. V. t. c. 24.-§-a, valamint a V. K. minisztérium 865-1-70/1931 sz. u. rendeletére támaszkodva rendes tanítói státusba tartozó tanítónőnek minősítette, azzal a közelebbi indokolással, hogy nevezett tanítónő az ottani iskolánál 1935. évi november hó 1-től megszakítás nélkül működik s így 1940. évi április 1-vel a törvényben megkívánt 3 évi gyakorlati időt eltöltötte, valamint a szükséges tanítói képesítő vizsgát is letette 1937. évi április havában.

Egyházmegyei közgyűlés Tóth Istvánné, sz. Tóth Izabella tanítónőt a szürtei presbitérium határozata és felterjesztése alapján, mint rendes tanítói státusba tartozó tanítónőt beerősíti és iratait a vármegyei közigazgatási bizottsághoz felterjeszti azzal a feltétellel, ha nevezett tanítónő *nyilatkozatot* ad a szürtei református egyház előjáróságának arról, hogy a II. sz. iskola megszűnésének esetén a szürtei református egyházzal szemben, rendes tanítóvá minősítéséből kifolyólag semminemű anyagi követelést nem támaszt.

24. Bittó Béla ungpinkóci lelkész betérjeszti jóváhagyás végett a pinkóci kántor javadalmát képező gyümölcsös kertnek 1 évre Csermák János pinkóci lakos részére történt bérbeadásáról való megegyezést és kéri annak jóváhagyását.

Jóváhagyatik.

25. A szobránc-tibai egyházhoz tartozó hivek nevében Juhász Andor egyházi főgondnok és társai azon kérelemmel járnak az egyházmegyei közgyűlés elé, hogy a lucskai egyház-

községtől elszakadtatásuk idejére ideiglenesen a sárosmezői ref. egyházhoz csatoltassanak.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmezők kérését készséggel teljesíti.

26. Tárgyaltatott a szenteskei hivek kérelme. A szenteskei református hivek nevében 1940. évi február hó 18-án Gombos Albert ig. tanító 34 aláírással ellátott nyilatkozatot terjesztett fel az Esperesi Hivatalhoz, melyben tiltakoznak az ellen, hogy a hivek a jenkei anyaegyházról elszakítva, a sárosmezői leányegyházhoz csatoltassanak.

Egyházmegyei Közgyűlés megállapítja, miszerint a szenteskei hiveknek a jenkei anyaegyházról való elszakítására ezideig semmi hivatalos intézkedés nem történt, ezért a kérelmet, mint tárgyatlant a napirendről leveszi.

27. Egyházmegyei pénztáros jelenti, hogy az 1940.-ik évre kivetett egyházhatósági és egyéb járulékok kiszámítás a következő kulcs szerint történt:

I. A közalapi járulék címén esedékes lélekszám utáni 8 fillér, – P, 1,910.64 összegének $\frac{1}{3}$ része vagyon, $\frac{2}{3}$ része lélekszám után vettetés ki.

II. A kulturadó címén egyházmegyénkre kirótt P. 475.22 járulék $\frac{1}{3}$ része vagyon $\frac{2}{3}$ része lélekszám arányában lett szétvetve.

III. Egyházkerületi jegyzőkönyvért minden anyaegyház 5 P.-t

IV. Konventi és zsinati költség címén 16 P.

V. Belmissziói utmutató ára címén P. 3.50-t köteles fizetni.

VI. Hivatalos lapra minden egyházközség 10 P.-t fizet

VII. Ugyancsak 10 P.-t fizet minden anyaegyház páróchiális könyvtárra.

VIII. Egyházmegyei járulék címén erre az évre lélekszám után 1 fillér lett szétvetve, de már most megállapítható, hogy ez az összeg olyan kevés, hogy belőle az egyházmegye nyomtatvány költsége sem fedezhető. Kéri a közgyűlést, hogy az egyházmegyei közigazgatási járulék a jövő évtől lélekszám szerint 10 fillérben állapítsák meg.

IX. Egyházmegyei jegyzőkönyvre minden egyházközség 3 Pengővel van megróva. Ezekon felül minden lelkész, aki még nem fizetett be 20 járulék részletet az egyházmegyei özvegy

árvatárra, egyenként 7 P., és az egyházmegyei egyesület minden tagja 2-2 P. tagsági díjjal van megróva.

Egyházmegyei közgyűlés a pénztáros bejelentését tudomásul veszi, annak megjegyzésével, hogy miután lelkési nyugdíjárulék, címén a kivetésben sem fenntartói sem tagsági járulék kivette nem volt, már most figyelmezteti az érdekelteket, hogy ha az egyházi főhatóság úgy rendelkezik, ilyen címen már a folyó évre történhetik pótkivetés.

Az egyházmegyei járulék összegét 1941. évtől 10 fillérben állapítja meg a közgyűlés.

Végül kimondja a közgyűlés, hogy a lelkészek által teljesített funkciókért stóla díj címen a következő fizetés követelhető a gyülekezet tagjaitól: Predikációs temetésért 8 P., imádságos temetésért 4 P. keresztelésért 2 P., anyakönyvi kivonatért 2 P. Kántori stóla temetéseknel a lelkési stóla fele.

28. Egyházmegyei közgyűlés a 318-22-i és I.-II. számú esperesi körleveleket tudomásul veszi.

29. Egyházmegyei közgyűlés a folyó évben tartandó egyházkerületi közgyűlésre képviselőként a következő bizottságot küldi ki: Ujlaki Sándor, Nyomárkay Sándor, Gencsy Béla, Csomár Zoltán, Sutka Kálmán és Köszörü Károlyt.

30. Az egyházmegyei bíróság időszaki tanácsát a következőképpen állítja össze a közgyűlés:

Rendes tagok: Elnökség, Kőmives Sándor, Juhász Imre, Hegyi György, Sutka Kálmán. Póttagok: Benkő Lajos, Kovács Dániel, Ritoók Lajos. Dr. Szekeress Albin.

31. Jelen jegyzőkönyv meghitelesítését a közgyűlés rendelkezése folytán Ungváron folyó hó 13.-án délután 2 órakor az ungvári egyház tanácstermében végzi a következő hitelesítő bizottság: Nyomárkay Sándor, Ujlaki Sándor, a jegyzői kar: Juhász Imre, Nagy Sándor, Hegyi György és Dr. Leskovits István.

Meghitelesített Ungváron 1940. évi június hó 13.-án.

Kőmives Sándor s. k. h. esperes, papi főjegyző, Nyomárkay Sándor s. k. em. gondnok, Ujlaki Sándor s. k. Gencsy Béla s. k. Dr. Kiss Bálint s. k. Nagy Sándor s. k. Hegyi György s. k. Juhász Imre s. k. Móré Gábor s. k. Dr. Leskovits István s. k. Csomár Zoltán s. k.

Jegyezték az egyes pontokat;

Kőmives Sándor papi főjegyző: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
10. 11. 12. 13. 14 a. b. 19. 21. 22. 27. 28. 29. 30. 31.

Gencsy Béla papi aljegyző: 15. 24. 25.

Csomár Zoltán papi aljegyző: 16. 20. 23. 26.

Koncz Gyula világi főjegyző: 17. 18.

Melléklet I.

Az ungi egyházmegyei pénztár zárszámadás:

I. PÉNZTÁRKÖNYV.

Bevételek:	1. Pénztármaradvány 1938. évről	P.	2,050 ⁹⁴
	2. Visszafizetett kölcsöntőke		15,381 ⁴³
	3. Befizetett új tőkék		2,700 ⁵⁰
	4. Kötvénykamatból befolyt		11,035 ²²
	5. Egyházközségek járulékai		2,852 ⁴⁹
	6. Egyesek járulékai		654 ⁹⁸
	7. Államsegély (adósegély)		1,560. —
	8. Atmeneti tételek		849 ²⁰
	9. Vegyes bevételek		298 ²⁵
	Összesen	P.	37,383⁰¹
Kiadások:	1. Kihelyezett kölcsöntőke		14,286 ⁷⁸
	2. Kifizetett tőke és kamat		3,618 ³⁵
	3. „ járulékok		2,140 [—]
	4. „ segélyek		4,775 ²⁵
	5. „ nyugdíjak		910 [—]
	6. Személyi fizetések		1,955 [—]
	7. Közigazgatási és vegyes költségek		2,725 ⁹⁵
	8. Kamatleírások		466 ⁹⁰
	Összesen	P.	30,878²³
	Pénztármaradvány	P.	6,504⁷⁸

Az ungi református egyházmegye alapítványi és közpénztárának
vagyonmérlege 1939. december 31-én.

T e h e r

Sorszám	Az alap megnevezése	Tőke az év elején		Bevétel		Kiadás		Tőke az év végén		E b b ő l			
										készpénz vagy kötvény	kint levő kamatkövetelés		
1	P. Horváth Mária és S. alapítványa	83.653	88	5.066	12	4.723	98	3.996	02	74.646	02	9,350	—
2	Egyházmegyei Özvegyrótár	20.487	24	1.397	39	1.098	67	20.785	96	18.435	96	2.350	—
3	Egyházm. Közigazgatási Pénztár	9.399	7	7.212	06	6.822	02	9.789	74	7.751	15	20.38	59
4	P. Horváth M. Sirböltalapítvány	1.854	43	111	57			1.966	—	1,746	—	220	—
5	P. H. M. Gyülestartási alapítvány	2.913	20	204	—	125	80	2.991	40	2,661	40	330	—
6	Egyházmegyei Könyvtáralap	836	14	50	86			887	—	787	—	100	—
7	Leánynevelő intézet alap	1.021	30	61	70	50	—	1.033	—	933	—	100	—
8	Szabó András alapítvány	142	86	17	14			160	—	140	—	20	—
9	Ásvány lelkészalapja	169	57	10	23			179	80	159	80	20	—
10	Ásvány harangalapja			30	90			30	90	25	90	5	—
11	Gencsy Ferenc alapítványa	160	57	9	63			170	20	150	20	20	—
12	Pinkóc Lelkészalapja	428	57	25	73	24	30	430	—	390	—	40	—
13	Tóth L. és neje harangalapja	612	88	36	82			649	70	594	70	100	—
14	Zsiró István alapítványa	155	86	9	44			165	30	145	30	20	—
15	Halász Mihály alapítványa	170	30	10	30			180	0	160	60	20	—
16	Bernáth Zoltán alapítványa	1.302	28	91	22			1.393	50	1.243	50	150	—
17	Szilágyi Ferenc alapítványa	128	57	7	73			136	30	126	30	10	—

Sorszám	M e g n e v e z é s	Tőke az év elején		Bevétel		Kiadás		Tőke az év végén		E b b ő l			
										készpénz vagy kötvény		kint levő kamatkövetelés	
18	Palágy lelkészalapja	10.642	85	638	55	638	55	10.642	85	9.642	85	1.000	—
19	Palágy orgonaalapja	47	54	28	91			76	45	71	45	5	—
20	Palágy templomalapja	17	30	1	10			18	40	18	40		
21	Egyházm. lelkészi segélyalap	258	86	51	16			310	02	290	02	20	—
22	Teológiai Internátus alapja	17.575	85	1.054	55			18.630	40	17.230	40	1.400	—
23	Vajáni egyházfentartási alap	29	—	487	10			516	10	466	10	50	—
24	Salamon orgona alapja	869	57	52	23			921	80	821	80	100	—
25	Salamon Berta H. alapítványa	149	28	9	02			158	30	138	30	20	—
26	Átmeneti tőkék alapja	10.000	—	3.109	20	3.109	20	10.000	—	10.000	—		
27	Lelkészek H. M. segélytartalékja			482	—			482	—	482	—		
28	Egyházak H. M. segélytartalékja			1.597	70			1.597	70	1.597	70		
	Ö s z s e s e n	163.027	60	21.864	36	16.592	52	168.299	44	150.810	85	17.488	59

V a g y o n

Sorszám	Megnevezés	Részletezés		Összege az év elején		Év közben				Összege az év végén	
						növekedés		apadás			
1	A pénztárcönyv szerint: Kézpénz			2.050	94	35 332	07	30 878	23	6 504	78
2	Az adósok könyve szerint:										
	„ 1. Gyümölcsöző-tőke			145 400	72	14.286	78	15.381	43	144 306	07
3	„ 2. Kamathátralék 1938.-ról			15 576	56						
	„ 3. F. évi kamatelőírás	12.189	94								
	„ „ késedelmi kamatok	1 224	21			13 414	15				
	„ 4. Befizetett kamatok	11.035	22								
	„ Kamatleírások	466	90					11 502	12		
	„ 5. Kint levő kamatok									17.488	59
	Ö s s z e s e n			163 028	22	63.033	—	57.761	78	168 299	44

Melléklet II.
Az Ungi Református Egyházmegyei Pénztár 1940. évi költségelőirányzata.

Sorszám	Megnevezés	Leltár szerinti tőkeérték		Előírt f. évi kamat		Egyebb várható bevétel		Segélyezésre fordítható v. egyéb kifizetés		Tőkesítésre fordítható		Kint levő kamatkövetelés	
1	P. Horváth M. és S. alapítványa ungvári föld hasznóbére egyházközségek segélyezésére lelk. és tanítók segélyezésére	83.996	02	5039	76	46	90	2.441	31	203	98	9.350	—
2	Lelkészek és tanítók Horváth M. segélytartalékalapja	482	—	28	92			510	92				
3	Egyházközségek H. M. segély- tartalék alapja	1.597	70	95	86			1.693	56				
4	Egyhm. lelkészi özvegyárvtár lelkészek 1940. évi járuléka 13 lelkészözvegy és árva ren- des nyugdíja rendkívüli segélyre	20.785	96	1247	16	140	—	910	—	214	04	2.305	—
5	P. Horváth M. sirboltalapítványa	1.966	—	118	—					118	—	220	—
6	Egyházmegyei könyvtáralap	887	—	53	—					53	—	100	—
7	Leánynevelő intézeti alap	1.033	—	62	—			50	—	12	—	100	—
8	P. H. M. Gyülestartási alapítvány	2.991	40	179	50			170	90	8	60	330	—
9	Szabó András alapítványa	160	—	10	—					10	—	20	—
	Átvitel	113.899	08	6834	20	186	90	8.481	12	619	62	12.470	—

	Áthozat	113.899	08	6.834	20	186	90	8.481	12	619	62	12.470	—
10	Ásvány lelkészalapja	179	80	11	20					11	20	20	—
11	Ásvány harangalapja	30	90	2	10					2	10	5	—
12	Gencsy Ferenc alapítványa	170	20	10	20					10	20	20	
13	Pinkóc lelkész alapja	430	—	25	80			25	80			40	—
14	Tóth L. és neje urasztali alapja Szűrtétől az alapítványi föld jöv.	649	70	39	—	70	—	38	70	70	30	100	—
15	Zsíró Istvánné alapítványa	165	30	10	—					10	—	20	—
16	Halász Mihály alapítványa	180	60	10	80					10	80	20	—
17	Bernáth Zoltán alapítványa	1.393	50	106	50					106	50	150	—
18	Palágy lelkészalapja	10.612	85	638	57			631	42	7	15	1.000	—
19	Palágy orgonaalapja	76	45	4	55					4	55	5	—
20	Palágy templomalapja	18	40	1	10					1	10		
21	Szilágyi Ferenc alapítványa	136	30	8	20					8	20	10	—
22	Egyházmegyei lelkéssi segélyalap	310	02	18	68					18	68	20	—
23	Teológiai internátus alapja	18.630	40	1.117	80					1.117	80	1.400	—
24	Vaján egyházfenntartási alapja	516	10	30	90					30	90	50	—
25	Salamon orgonaalapja	921	80	55	40					55	40	100	—
26	Salamon Berta Honor alapítv.	158	30	9	50					9	50	20	—
27	Átmeneti főkek és kölcsönök alap	10.000		700	—			700	—				
28	Egyházm. közigazgatási pénztár kezelési költségek	9.789	74	587	46	1.103	66						
	Átvitel	168.299	44	10.221	96	1.360	56	9.877	04	2.094	—	15.450	—

Áthozat	168.299	44	10.221	96	1.360	56	9.877	04	2.094	—	15.450	—
közigazgatási járulékokból					250	—						
egyházm. jegyzőkönyvekért					105	—						
birósági költségekből					100	—						
büntetéspénzekből					20	—						
banki és késedelmi kamatokból					200	—						
közigazgatási segélyből					100	—						
vegyes bevételek					300	—						
kerületi kiküldöttek költségeire							150	—				
számvevőszék költségeire							40	—				
birói vizsgálatokra							100	—				
jegyzőkönyv kinyomatására							280	—				
nyomtatványokért							100	—				
egyház- és iskolalát. fuvarokra							80	—				
betörés elleni biztosításra							8	77				
esperesi tiszteletdíj és repre-							700	—				
zentációs költségre							150	—				
papi főjegyzőnek							60	—				
két papi aljegyzőnek							500	—				
egyházm. pénztárosnak												
közalapi és nyugdíjintézeti							200	—				
pénzkezelőnek							300	—				
egyházm. ügyésznek							20	—				
egyházm. számvevőnek							15	—				
tanügyi bizottsági elnöknek							52	09	10	26	2.038	59
előre nem láthatókra												
Összesen:	168.299	44	10.221	96	2.435	56	12.632	90	2.104	26	17.488	59

AZ UNGI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1940. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 4.-ÉN UNGVÁRON TARTOTT
RENDES ŐSZI KÖZGYÜLÉSÉNEK ÉS AZZAL KAPCSOLATBAN
AZ ESPEREST BEIKTATÓ DÍSZKÖZGYÜLÉSNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak :

Elnökség: előbb Benkő Lajos egyházmegyei tanácsbíró, majd Ujlaki Sándor esperes és Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok.

Dr. Magda Sándor tb. püspök.

Komjáthy Gábor tb. esperes.

Dr. Enyedy Andor egyházkerületi papi főjegyző Farkas István püspök képviselőjében, Kiss Zsigmond esperes, m. kir. kormányfőtanácsos, Tóth János esperes, Margócsy Aladár ág. hitv. ev. főesperes, Dr. Kossey János alispán, Dr. Peltsárszky Imre polgármester, Dr. Megay László h. polgármester, főjegyző és sokan mások, mint vendégek.

Kőmives Sándor helyettes esperes, papi főjegyző, Juhász Imre, G. Nagy Sándor, Györke Endre, Gencsy Béla és Ruzska Elek papi, Kovács Dániel, Hegyi György, Sutka Kálmán, Dr. Szeress Albin és Köszörü Károly világi tanácsbírók.

Csomár Zoltán és Nagy József papi, Koncz Gyula világi főjegyző, Móré Gábor és Fodor Béla világi aljegyzők.

Dr. Leskovits István egyházmegyei ügyész.

Bodnár Lajos, Csomár Béla, Balogh Sándor, Tárczy Dániel, Gönczy Pál, Kása Ferdinánd, Pataky Menyhért, Tárczy Gyula, Papp Géza, Gecse Endre, Bellágh Barna, Kecskeméthy Lajos, Gaál István, Jósvay Dénes, Bittó Béla és Kálniczky János lelkészek.

Ónody Géza és Kormos Gerő tanítóképviselők.

Lápis Károly, Csörgő Bertalan, Ruzska Zsigmond, Barra Zoltán, Mitró István, Csatlós Sándor, és Kormos Andor segédlelkészek.

Szalay György bajánháza, Nyisztor Pál bátfai, Csiszár György bezői, Varga József bési, Sándor Miklós eszenyi, id. Kolibás György jenkei, Sándor Imre kisdobronyi, Benkő Ferenc kisgejőci, R. Ádám Gábor kistráti, Orémus Zsigmond minaji, F. Balogh János mokcsakerészi, H. Kiss István nagykaposi, Szanyi F. János nagydobronyi, Kiss Miklós nagyszelmenci, Urbán Lajos palágyi, Kosztrej Pál sárosmezői, Katkó György szürtei, Badó Ferenc tiszasásványi, Berta Gyula tizasalamoni, vitéz Köblös Ferenc ungcsepelyi, F. Tóbiás Sándor ungyarádi, Kruppa Mihály ungpinkóci, Balázs Bertalan ungtarnóci, Thury Nagy Sándor ungvári és Kovács Sándor vajáni egyházi képviselők.

I. DISZKÖZGYÜLÉS.

32 Az ungvári református templomban egybegyűlt nagy számu gyülekezettel együtt éneklés után Benkő Lajos papi tanácsbíró, mint a közgyűlés helyettes elnöke a következő imádsággal emelte szívünket Isten trónja elé:

Örök Isten! Mindenható Felség! Könyörgést meghallgató édes Atyánk! Összegyülekeztünk közéről és távolról a Te szent házadba, ez új napnak reggeli órájában, hogy mielőtt tanácskozásainkat megkezdenénk, felemelkedjünk a buzgó könyörgés szárnyain hozzád, a kiből biztunk eleitől fogva, és a ki megtartónk és segítségünk voltál minden időben.

Áldunk és magasztalunk óh mi jóságos Istenünk, hogy Te mindig közel vagy hozzánk és nem hagysz magunkra berünket a legnagyobb megpróbáltatások idején sem. Ime most is, a mikor kutató szemekkel hiába keressük immár soraink között egyházmegyénk ősz vezérét, a mikor hasztalan várjuk szelid szavát, bölcs ítéletét és rádöbbenünk a szomorú valóságra, hogy ő már testileg nincs közöttünk, akkor Te vigasztalsz azzal, hogy itt van ő most is a lelke által és az a lélek, amely mindig csak szeretni tudott, bizonyára esedezik érettünk és áldást könyörög szeretett egyházmegyéjére, református anyaszentegyházunkra és forrót szeretett megnagyobbodott édes magyar hazánkra is.

Azonban a Te országodban nincs megállás. Nekünk menünk, haladnunk kell rendeltetésünk útján előre kitartóan és

fáradhatatlanul. És mi egy akarattal meg is választottuk már a megpihent vezér helyet az új vezért, a ki hittel erős bizakodással, testi és lelki erejének teljességében veszi át a kormányrudat, hogy anyaszent egyházunk hajóját biztos kézzel vezesse a kívánt cél felé.

Édes Atyánk, Jó Istenünk! eddig is Te voltál az ő oltalma és segítsége, ezután is Te légy erőssége és bizodalma. Áld meg lelki—testi javaidnak bőségével. Állj mellette mindig kegyelmeddel, hogy a Te segítségedet érezve legyen könnyű az ő terhe és legyen gyönyörűséges az ő igája.

Áldunk és magasztolunk óh mi jóságos Istenünk, hogy meghallgattad sok—sok magyar hű imádságát és közel 2 millió szenvedő magyart visszahozott hatalmas karod, vérontás nélkül, fegyver és erőszak alkalmazása nélkül a 20 éves rabságból az édes anya kebelére és ezáltal a bizonytalanság ködét elűzted fejünk felől és megnyugvást, békességet árasztottál szívünkbe. Ha talán nem is teljesedett be egészen minden reménységünk, de ezáltal is nagyobbodott országunk és csak annál jobban megvethetjük rajta lábunkat, hogy a Te nevedben tovább küzdjünk igazunkért. Óh áld meg Atyánk! mindazokat, a kit e szent célért munkálkodtak. Áld meg országunk kormányzóját, ki 20 éves országglasa alatt megértő barátokat szerzett népünknek és azokkal rendületlenül küzdött igazunkért, áld meg hosszú élettel, erővel, egészséggel, hogy sokáig örvendezhessen munkája eredményének és tovább terjeszse határait megcsonkított hazánknak.

Áld meg Atyánk! kerületünk vezető Pásztorát szeretett Püspökünket is, ki szive szerint vágyakozott közöttünk megjeleni, ünneplésünkön résztvenni, de betegsége ebben megakadályozta. Könyörgünk hozzád Istenünk, hogy add vissza mielőbb egészségét, hogy áldásos munkáját lelke óhajtása szerint végezhesse! Áld meg azokat a kedves vendégeket, akik időt és fáradságot nem kimélve, eljöttek körünkbe, hogy ünnepünkön velünk együtt örüljenek és szívük jó kívánságait élő szóval is tolmácsolják.

Mireánk pedig, kik hivatásunk szerint vezetői, tanítói, pásztorai vagyunk a reánk bízott gyülekezeteknek, töltsd ki Atyánk! bő mértékben a Te szent lelkedet, hogy annak ihletére alázattal és szelidséggel járjunk igyekeztél meg tartani a lélek egységét a békességnek kötele áltl, hogy mindenestől fogva növekedjünk abban, a ki fő t. i. az Úr Jézus Krisztusban, hogy lelkiismeretes szolgálatunk által növekedjék a hit, reménység

és a szeretet és anyaszentegyházunkban mindenen ékesen és szép rendben folyjanak, a Te nagy nevedre pedig térjen örök dicsőség és magasztalás.

Jó Atyánk! Istenünk! szent fiadnak a Jézusnak nevében kérünk: hallgasd meg imádságunkat. A m e n.

33. Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok üdvözli a diszközgyűlést és a hallgatóságot és a gyűlést megnyítja.

A közgyűlés a fenti névsor szerint megalakul. Papi főjegyző jelenti, hogy Varga József, Egry Ferenc, Rifoók Lajos és Dr. Kiss Bálint a gyűlésről elmaradásukat részint betegségükkel, részint a tényleges katonai szolgálat következtében előállott akadályoztatásukkal igazolták.

Közgyűlés az igazolásokat tudomásul veszi.

34. Közgyűlés a tárgysorozatba felvett bírósági ügyek tárgyalásának időpontját délután 4 órára tűzi ki.

35. Az egyházmegyei szavazatbontó bizottság jelenti, hogy folyó évi június 6.-án tartott közgyűlésünk 8/II. sz. határozatával elrendelt választások eredményeként minden egyházközség szavazata beérkezett. A 35 szavazat összesen 60 értékegységet képvisel.

1. Ezek közül az esperesi állásra kapott Ujlaki Sándor bajánházi lelkész 60 szavazatot, vagyis valamennyi egyházközség szavazatát egyhangulag elnyerte.

2. Az üresedésben lévő 3 lelkészi tanácsbírói állásra Gencsy Béla 56, Györke Endre 52, G. Nagy Sándor 50, Balogh Sándor 10, Kása Ferdinánd 4, Ruzska Elek 4, Gaál István 2 és Csomár Béla 2 szavazatot kapott. Bizottság megállapítja, hogy Gencsy Béla, Györke Endre és G. Nagy Sándor a szavazatok általános többségét elnyerte.

3. Az üresedésben lévő két világi tanácsbírói állásra Köszörü Károly 60, Dr. Kiss Bálint 58 és Egry Ferenc 2 szavazatot kapott. Bizottság megállapítja, hogy Köszörü Károly és Dr. Kiss Bálint a gyülekezetek szavazatainak többségét elnyerte.

4. Az üresedésben lévő egyházmegyei ügyészi állásra Dr. Leskovits István ungvári ügyvéd egyhangulag választatott meg, 60 szavazattal.

5. Ugyancsak 60 szavazattal egyhangulag választatott meg Fodor Béla ungvári mérnök egyházmegyei aljegyzőül és

6. Kormos Gerő ungvári kántortanító egyházmegyei tanító képviselőül.

Ugyanazon bizottság jelenti, hogy a már hivatkozott egyházmegyei határozat alapján a szavazatbontó bizottság javaslatára újabb szavazást rendeltetett el az Ujlaki Sándor esperessé választatása folytán megüresedett papi tanácsbírói és a Gencsy Béla lemondása folytán megüresedett papi aljegyzői állásra. A szavazás eredményeként beérkezett szavazatokat a bizottság folyó évi július 31.-én Nagykaposon felbontván megállapította, hogy a szavazatok közül érvényes 34 szavazat 58 szavazatértéssel, érvénytelen 1, két szavazatértékkel. Az érvényes szavazatok közül kapott:

1. Egyházmegyei papi tanácsbírói állásra Ruzska Elek 34, Kása Ferdinánd 11, Balogh Sándor 5, Csomár Béla 4, Tárucz Gyula és Nagy József 2–2 szavazatot, – vagyis Ruzska Elek szalókai lelkész a szavazatok abszolút többség elnyerte.

2. Papi aljegyzői állásra kapott: Nagy József 32, Király Zoltán 16, Bittó Béla 5, Gaál István és Tárucz Dániel 2–2 szavazatot, – vagyis Nagy József palágyi lelkész elnyerte a szavazatok többségét.

Érvénytelen volt mind a két esetben a kisgejőci egyházközség szavazata, melyről sem az egyházközség neve, sem a határozat hozatalának ideje és módja megállapítható nem volt.

Közgyűlés megállapítja, hogy a presbitériumok érvényes szavazatai alapján esperessé megválasztott egyhangulag Ujlaki Sándor bajánházi lelkész, egyházmegyei tanácsbírók lettek: Gencsy Béla, Győrke Endre, G. Nagy Sándor és Ruzska Elek, világi tanácsbíróvá megválasztottak: Köszörű Károly és Dr. Kiss Bálint, egyházmegyei ügyész lett Dr. Leskovits István, papi aljegyző Nagy József, világi aljegyző Fodor Béla, egyházmegyei tanítóképviselő Kormos Gerő. Az érvénytelen szavazatot adott kisgejőci egyházközségnek megbírságolásától a közgyűlés ez alkalommal kivételesen eltekint.

36. A közgyűlés ezek után Köszörű Károly, G. Nagy Sándor, Gencsy Béla, Sutka Kálmán személyében bizottságot küld ki azzal a feladattal, hogy a megválasztott esperest beiktatás céljából a közgyűlés színe előtt megjelenésre felkérje.

37. Ujlaki Sándor esperes a gyűlésben megjelenvén őt az esperes választás eredményének határozatként való kihirdetése után Nyomárkay Sándor em. gondnok a következő beszéddel üdvözli:

Nagyiszteletű Esperes Úr! Kedves Testvérem!

Szivem őszinte melegével üdvözöllek vezéri állásodban, a hova téged az ungi református egyházmegye körülbelül 30.000 lelket számláló gyülekezeteinek egyhangu bizalma emelt.

Bizonyságot teszek e szent helyen én is, hogy Te ezt a bizalmat kiérdemelted eddigi életeddel, működéseddel, erős hiteddel, öntudatos magyar református gondolkodásoddal, kiérdemelted azzal a nagy szeretettel, amellyel szent hivatásodban eddig forgolódtál. Mint a szent irás mondja: az erős hit hegyeket mozdit, a szeretet mindent legyőz, erősebb a halálnál is. Ez az erős hit és szeretet kísérjen téged esperesi hivatalodban is. Mint Péter apostol mondja (I. Pét. v. 2) „Legeltesd Istennek nyáját, nem kényszerből, hanem örömet, nem rut nyereségvágyból, hanem jó indulattal, de azért szükség esetén vedd elő a fenyítő vesszőt is, intsd, fedd és dorgáld meg az eltévedteket és engedetleneket, mert csak fegyelemmel építhetjük Isten országát.

Most pedig eredj és kezd meg szent munkádat Isten nevében, légy hűséges vezetője ennek a nagy múltú ungi ref. egyházmegyének. Édesanyád szeme, hitbuzgó őseid áldása, kedveseid imája leng körül. Mögötted állunk mi, szeretve tisztelő munkatársaid.

Barátunk, testvérünk vagy. Sok ezer szem, egész egyházmegyéd tekint szomjasan reád, mint az éjbe takart harmatcseppek az első napsugárra, egyszerre örömkönnyé akar válni mindannyia. Láthatatlan mennyei seregek imádsága száll érted az égbe.

Most átadom az egyházmegye pecsétjét, mint esperesi hivatalod szimbólumát: Pecsételtess el a Bárány Jézus vére által és halld meg a szót: tégy engem mint egy pecsétet a te szivedre.

Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg Téged mindenestől és a Te egész valód, mind lelked, mind tested fedhetetlenül őriztessék meg a mi Úrunk Jézus Krisztus eljövételére.

Most pedig esküdj fel szent hivatásodra.

38. Az elhangzott felhívásra Ujlaky Sándor esperes a papi főjegyző kezeihez leteszi a hivatali esküt.

39. Ezután az egyházmegye nevében Kőmives Sándor helyettes esperes – papi főjegyző üdvözli az esperest a következő beszéddel:

Nagyiszteletű Esperes Úr!

Kedves Testvérem! A szívem minden örömeivel, lelkem egész melegségével szeretném teljesíteni azt a kedves köteles-

séget, amely rám várakozik ebben a pillanatban, amikor az a feladatom, hogy Téged, mint a mi ungi egyházmegyénknek egyhangulag, „egyakarattal” megválasztott esperesét, egyházmegyénk lelkesi kara és tanítósága nevében csakugy, mint az egyházmegye tisztikara és gyülekezetei nevében szerető szóval köszöntelek. Az a tény, hogy ez a választás ilyen egyhangulag történt, nyilván mutatja, azt hogy kinek ismerünk és mit várunk Tőled.

Legyen szabad egy pillanatra igénybe venni közgyűlésünk nagyon kiszabott idejét és visszaszállani gondolatban, azokba az elmúlt évtizedekbe, amelyekre az isteni kegyelemből nekünk olyan riikán juttatott, mostanihoz hasonló mámoros örömórák idején nem szívesen emlékezünk, de – mégis újra meg újra kénytelenek vagyunk visszagondolni.

Amikor a világháboru hadifrontjairól az elvesztett hadjárat után visszaözlő katonaság elvonult erről a vidékről, olyan árván maradtunk itt, mint a pásztor nélkül való nyáj. Sokáig úgy jártunk, mint az álmodók, vezetők nélkül, irányítás nélkül, elszéledve, mint egymásra néve is idegenek. Jó időnek kellett eltelni addig, amíg a poraiban is áldott emlékü kedves esperesünk hívó szavára újból összejöttünk és az egymással való találkozások során összemelegedtünk, megismertük, megértettük és megszeretük egymást. Az összetartozás és testvériség érzése átmelegítette a szíveket, úgy hogy mi, a központtól mindig távolesett kis egyházmegye széthuzó tagjai, munkába kezdtünk – és ez a munka életet jelentett. Egyesületi életünk munkásságára felfigyelt az egyházkerület és az egész elszakított egyetemes egyház is. Fokozatos egymásutánban tényezők lettünk az elszakitottság közegyházi életében. Teológiai előadó, kerületi tanácsbírók, jegyzők, főjegyzők, püspök is került ki közülünk és egyházkerületünk irányítása, súlypontja, ami még addig sohasem történt meg, az ungi egyházmegyébe került át. Itt készült a hivatalos lap, mi voltunk az úttörők és példamutatók az egyházmegyei monográfiák megíratása, könyvben kiadatása terén. Mi vivtuk ki az egyházi törvényeknek az állam közegei által történt hivatalos elismertetését. Mi alkottuk meg az egyházfegyelmi szabályrendeletben a támadó katolicizmus elleni védekezésnek olyan hatalmas és diadalmas fegyverét, amelyhez sikerességben hasonlót az anyaországi egyetemes egyház sem produkált. Kis területű, a központtól legtávolabb eső egyházmegyénk az egyházi élet központjába került, szavunknak, véleményünknek, kívánságainknak sulya és értéke volt. .

Miért említem most én ezeket a régi dolgokat? . . .

Azért, mert a hazatérés után ugyanott állunk, ahol az elszakadáskor állottunk. Mindent újra kell kezdeni, ha egyházmegyénk régi sulyát, értékét és tekintélyét újra vissza akarjuk szerezni. Ezért tekint ma Rád – egyházmegyénk hajójának új kormányosára, – ez az egész egyházmegye, mely diszes megbízatásodat olyan egyhangú bizalommal helyezte vállaidra.

De nemcsak kormányost lát benned egyházmegyénk közönsége, nemcsak kormányzásra hívtál el a gyülekezetek egyhangú kívánsága folytán az esperesi diszes méltóságba megválasztatással. Namcsak vezért lát benned egyházmegyénk minden gyülekezte, hanem atyát is.

Mint esperesre, jól tudod, hogy igen sok irányú feladat vár. 20 esztendei elszakitottság után egy új viszonyok között elrendeződő világban sok a bekötözni való seb, a megvizsgálni való fájdalom és sok a letörlésre váró könny. Te magad jól ismered azokat, kóstoltad a hontalanság kenyerét, neveltettél és neveltetsz gyermekeket, . . . ültél a babiloni vizek mellett. . . .

Az apostol azt mondja, hogy senkisésem beteg, hogy ő is beteg ne lenne veled, az egyházmegye esperesének nemcsak tudásra, akaratra és ítélletre van szüksége, hanem kell, hogy szíve is legyen. Aki nem hatalomnak nézi és nem hatalmaskodásra használja megbízatását, hanem szolgálatnak tekinti a Krisztussal – a Krisztusért – és a köz javára – Isten dicsőségére.

Tudjuk, hogy megérted azt amire egyszerű szavakkal kérni akarlak.

Ez az, amit kérünk és várunk Tőled.

És ebben a reményben, hogy a benned vetett bizodalom meg nem csalatkozik, üdvözlünk most szeretettel és kérjük, hogy áldjon meg Téged az Ur és őrizzen meg Tégedet, világosítsa meg az Ur az Ő orcáját Terajtd és könyörüljön Terajtd, fordítsa az Ur az ő világosságát Tereád és adjon az Ur Néked békességet. Ámen.

40. Az üdvözlés után az esperes kezét fog az egyházmegye tisztikarával, majd Dr. Enyedy Andor egyházkerületi papi főjegyző, mint a betegsége miatt megjelenésében akadályozott Farkas Istvának, a tiszáninneri egyházkerület püspökének megbízottja köszönti az ünnepeltet.

41. Az egyházkerületi főjegyző üdvözlésére az ünnepelt válaszolt, majd újabb köszöntések hangzottak el: Kiss Zsigmond m.

kir. kormányfőtanácsos és Tóth János esperesek, Margócsy Aladár ág. hitv. evang. főesperes az egyházak és egyházi főhatóságok, Kormos Gerő ungvári tanító, a tanítószág, végül Kalmár Marianné az ungvári református nőegylet nevében tolmácsolják jókívánságaikat.

42. Az üdvözlések és válaszok után az esperes a szószékre lépett és megtartotta székfoglaló beszédét.

Közben Bellágh Barna nagyszelmenci lelkész szólóéneke hangzott el „Zengjen hála ének” . . .

ALAPIGE: Máté XXVIII. 19/a. Elmenvén,
tanítsatok meg minden népeket.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mélyentisztelt Közönség! Szeretett Testvéreim!

Az Isten megkönyörülve az elesett emberi nemzeten az idők teljességében elküldötte az Ő szent Fiát, hogy a bűn által boldogtalanná lett emberi nemzetet megszabadítsa a reá neheződő átoktól, hogy a tékozló újtját járó gyermekét vissza hivogassa az atyai hajlék átdott nyhelyébe, boldog békességébe. Ám a bűn már annyira elvakította, hogy nem tudta meglátni a felé nyújtott szabadító kezet, szive annyira érzéketlenné vált, lelke annyira eltompult, hogy nem tudta megérezni a bűnbocsátó kegyelemnek megmérhetetlen mélységét s a feléje nyúló kezet eltaszította, a szeretetet visszautasította úgy annyira, hogy halálra vitte, keresztre feszítette Azt, kiben a szabadító kéz és atyai szeretet testet öltött; az Úr Jézus Krisztust!

Tudjuk, hogy nem értette meg Őt a családja, isteni küldetését nem tudták felfogni legközvetlenebb tanítványai sem. Csak a golgotai véres keresztnél, a szörnyű tragédia megrázó jeleinek hatására kezdett világosság derengeni lelki szemeik előtt.

Akkor kezdték meglátni és megérteni, hogy „úgy szerette Isten a világot hogy az Ő egyszülött Fiát adta érte, hogy mindenki, aki Ő benne hiszen el ne vesszen, hanem örök élete legyen!” És csak mikor Isten az Ő halálból való feltámasztása és megdicsőítése által még a kételkedő Tamásokat is meggyőző hatalmas bizonyosságot tett az Ő Fia mellett, győződtek meg róla, hogy csakugyan Ő „az élő Istennek a Fia” s véve a Szentléleknek ajándékát, lettek tanubizonyosságai az egész világ előtt.

Ám azóta is, a Krisztus nevére megkeresztelkedett hitek nagy táborában is, a Keresztyén Anyaszentegyházban is, a történelem folyamán annyiszor félreértették vagy félremagyarázták

az Ő isteni személyét és tanításait! Annyiszor vétkeztek és vétkeznek ellene! Hányszor éltek és élnek vissza az ő szent nevével! Mennyi önző érdek, mennyi hatalmi törekvés, sőt mennyi istentelenség igyekezett elrejteni a Krisztus mögé! . .

Dacára annak, hogy a Krisztus személyiségének, megváltói küldetésének, isteni tanításainak megfejtésére, titkainak kifürkészésére egyetlen más téren sem tapasztalható hatalmas tudományos felkészültséggel, törekedtek élelméjü bölcsek, sokszor a Krisztus keresés nagy buzgalmában, az erre való törekvés jóakarata dacára is elvesztették azt, a kit kerestek, a kinek a dicsőségét szolgálni akarták: a Krisztust!

A megszámlálhatatlan esetek közül elég ha utalok a középkor ádáz és véres hitvitáira. Tudjuk, hogy volt rá eset, hogy egyetlen „i” betű két ellenséges táborra szakította az Egyházat. Fel kell tételeznünk, hogy ezekben a hitvitákban mindkét fél az igazság és a Krisztus nagyobb dicsősége szolgálatának jóakarátával szállt sikra, de mert úgy egyik, mint másik fél véres gyűlölettel fordult a másik ellen, mindketten elvesztették a Krisztust!

Vagy a mikor a Krisztus anyaszentegyházában, éppen onnak vezetői között a világi hatalomra való törekvés és földi dicsőség kívánása ejtette rabul a lelkeket s szállt az átok s véres háborukban harci fegyverek vitáztak a felett, hogy ki az első a Krisztus egyházában s megfeszítették azt kinek nevére esküdtek a Krisztust! ? .

A mikor inquisícióval, véres gilotinnal, orgyilkos törével, máglyával, gályával, börtönnel, vagyonfosztással vagy száműzetéssel vélték munkálni Isten dicsőségét, Krisztusnak szent ügyét, nem a legborzalmasabb módon vétkeztek az ellen, a kit védelmezni akartak s nem azt vesztették-e el a kit kerestek: a Krisztust! ? . .

De ne áltassuk magunkat! A felvilágosodás mai századában sem a Krisztus a Király a keresztyény népek felett! Nem még az Ő Anyaszentegyházában sem! Ezt az élet, az ugynevezett keresztyén élet bizonyítja legfájdalmasabban! A keresztyén kultúra minden áldásos és üdvösséges vivmánya mellett is témérdek istentelenség és krisztustalanság kísért és boldogtalanit, rombol és pusztit, úgy hogy szinte kétségbe kell esnünk felette! Hol vagyunk mi még attól a boldog, eszményi élettől, a mikor a törvények az emberek szívébe lesznek írva s jószíve indításából cselekszi a jót s kerüli a bünt? . Próbálnák csak meglazítani a törvények korlátait, vagy eltörölni a büntető törvényeket! Mint leláncolt fenevad, ha kiszabadul, törne ki a sok gonosz indulat

hogy rabolva, gyilkolva pusztítson s hogy ülné vad orgiáját a sátán — a keresztyének között! . . . Hol vagyunk mi attól a boldog kortól, a mikor a minden törvényt betöltő egyetlen törvény, a Krisztusi szeretet fog uralkodni az emberek között? ! . . . Lép-ten—nyomon hangoztatjuk, hogy keresztyén nép és nemzet vagyunk s mégis annyi Krisztustalan cselekedet, annyi bűn, annyi önzés, gyűlölet, bosszúvágy, széthúzás tépi—szaggatja amugy is vérző nyomorgatott nemzetünket! A keresztyén felekezetek mint ádáz ellenségek tusakodnak egymás ellen a helyett, hogy a közös Fővezér, a Krisztus zászlaja alatt összefogva vennék fel a harcot nem egymás. hanem a közös ellenség, az istentelenség ellen, a közös cél, a Krisztus országa diadalrajuttatása érdekében! . . . Családi boldogságokat dúlnak fel, szerető sziveket szakítanak el egymástól a Krisztus nevében! Még meg sem született lelkekre vetik ki a hálót nem a Krisztus rendelte apostoli eszközökkel, hivatalokat osztogatnak nem arravalóság, hanem felekezeti hovatartozás szerint. Vagy a mikor az Egyház felejtkezik el Jézusnak a gazdag ifjuhoz intézett szavairól: „eredj el add el minden vagyonodat, oszd szét a szegények között s kincs-ed léssen menyországban.” Nem azt veszítjük-é el a kit emlegetünk, a kit keresünk, a kit szolgálni akarunk: a Krisztust? ! . . .

Emlegetjük keresztyén voltunkat, emlegetjük Istent, Krisztust imádkozunk, énekelünk, misét hallgatunk, vagy úrvacsorázunk s e mellett szolgálunk a bűnnek, királyunkká emeljük a sátánt! . . . Hát nem rettenetes dolog Testvéreim a mikor valaki szájával a Krisztust emlegeti, cselekedetével pedig megfeszíti! ? . . . Hát nem rettenetes dolog, hogy keresztyén emberek között csalások, lopások, sikkasztások, hazugságok, gyűlölködések és egyéb ezerféle bűnök sötétlenek is boldogtalanítanak? ! Csoda-e, hogy gyermek szülője, testvér testvére ellen támad s egyik nép a másik ellen? i . . . A hol a sátán az úr a lelkekben, ott csak bűn és átok fakad!

A szorosabban vett egyházi életben, az egyes gyülekezetek kebelében is megtaláljuk a Krisztustól való elfordulásnak és a sátánhoz szegődésnek szomorú jeleit. A fegyelem meglazulása, az egyházi ferhek elleni zugolódás, szolgálmányok megtagadása, díjlevél csonkításra való törekvés, reverzálisok és a többi bűnök mint az öntudatos hit, a Krisztusért és az Ő anyaszent-egyházáért való személyes felelősségérzet hiányának kiáltó és nagyon szomorú bizonyágai!

Fájdalommal kell megállapítanunk, hogy nagy általánosságban hiányzik a Krisztus a mai ember életéből. Egyházi, társadalmi, nemzeti, családi és magánéletéből! E szomorú tények minden szépitgetése, az azok előtt való szemhúnyás jóvátehetetlen bűn volna! Le kell vonnunk a következtetést és fel kell ismernünk a szomorú tényekkel szemben szent kötelezettségünket! Mégpedig elsősorban azoknak, a kik elhivattak és elválasztattak arra, hogy savai legyenek a világnak, hirdetői az Igének, gondozói a lelkeknek, nevelői a gyermekeknek! Fel kell ismernünk mindnyájunknak, hogy legszentebb feladatunk bétölteni Krisztusnak parancsát! „*elmenvén tanítsatok meg minden népeket!*” És hogy e parancs teljesítésének legnagyobb szüksége a keresztyének, a Krisztus nevééről nevezettek seregéből és gyülekezeteiből kiált felénk! Be kell ismernünk Testvéreim! azt is, hogy a szomorú állapotok nehéz vádként sötétlenek ellenünk is! A hitüldözések szomorú, de hősi korának lezárta után beállott békeséges idők, az Állam erkölcsi és anyagi támogatásának megnyerése, előnyeinek élvezése elbizakodottakká tett bennünket, elhanyagoltuk az egyes lelkek gondozását, Krisztushoz vezetését, hitünk öntudatosá, minden próbát kiállóvá tételét. És a mikor fújni kezdett a szél, ömlött az eső s jött a nagy összeomlás s vele a világnézeti zavarok és bizonytalanságok, sokan megtántorodtak s elesvén elestek. Kész martalécai lettek az egyház és istenellenes áramlatnak. Mire felocsúdtunk elvesztettünk úgyszólván egy nemzedéket. A veszedelem felismerése felrázta a jobb lelkeket s egyházi gyűléseken, konferenciákon, sajtóban kongatták a vészharangot s hívtak a mentés munkájára. S a szent munka megindult több–kevesebb hozzáértéssel, felkészültséggel, lelkesedéssel és buzgalommal. Vannak is már látható jóeredmények, de még mindig messze vagyunk a teljes sikertől s attól hogy nyugodtan tudnánk a jövőbe nézni.

Testvérek! Lelkipásztorok! Tanítók! Világi vezetők! Presbiterek! Fel! fel! a szent munkára! A lelkek megmentésének, Krisztushoz vezetésének, a Krisztus királlyá emelésének nagy és szent munkájára! Töltsük be a Krisztus parancsát: „*elmenvén tanítsatok minden népeket!*” Értessük meg ezzel az önző, anyagi és így vesztébe rohanó világgal, hogy az életnek, a boldog életnek „nincs más fundamentuma a Krisztuson kívül!” Hogy saját maga ellen vétkezik, ha elhagyja a Krisztust, hogy a vallás nem öncél, nem azért van, hogy egyházak legyenek, hogy egy-

házi adó és teher legyen s hogy e miatt zugolódás legyen, hanem hogy sebeket gyógyítson, könnyeket törüljön, szegényeket megsegítsen, elveszettet felemeljen, gyászolókat megvigasztaljon, lelkeket formáljon, sziveket lágyítson, életeket nemesítsen, hogy hogy Isten gyermekeivé s testvérekké tegyen, hogy a földön boldogítson, az égben üdvözítsen! Nyissuk meg a vakok szemeit és a süketek füleit, hogy lássák meg és hallják meg, melyek az ő békességükre valók! Lássák meg – ha az áldásokból nem tudják, vagy nem akarják meglátni – lássák meg abból, a mit vesztettek azzal, hogy elhagyták a Krisztust! Elvesztették békességüket, nyugalmaikat, boldogságukat, üdvösségüket. Van-e ma valahol, széles e földön zavartalan öröm, boldog-e ez a mai ember? Nem! Mert a sátán rabja és nem a Krisztusé! Vigyük a Krisztushoz! Sebeit csak Ő gyógyíthatja meg, megtartásra való erőt csak Ő adhat! Ne felejtsetek el, hogy az Isten számon kér tőlünk minden lelket, s jaj nekünk ha a mi bűnünk, vagy mulasztásunk miatt csak egy is elveszett! Ne felejtsetek el, hogy a mi munkánktól függ e megcsonkított, meggyötört magyar nemzetnek a jövő sorsa is. Csak a Krisztus által megszentelt hazaszeretet tarthatja meg a jövőre. Tőlünk várja nemzetünk, hogy hitet adjunk fiai lelkébe, a mely megtarthassa. Miniszterelnökünk mondotta: „higyjete, dolgozzatok, engedelmeskedjete!” Az első s a többinek fúndamentuma: higyjete! Adjunk hitet drága nemzetünknek, hogy tudjon dolgozni a szebb és boldogabb jövőért s tudjon engedelmeskedni Isten törvényének s az érette aggódó, gyötrődő, boldogságát és virágzását, jövő nagyságát munkáló vezéreknél! Legyen egy sziv és egy lélek, mely hazája üdvéért dobog s annak jobb jövőjéért könnyörög.

Ámde kell-e ezt különösebben lelketekre kötnöm? Hiszen a mi református hitünk s édes hazánk szeretete elválaszthatatlan ikertestvér volt mindig, az ma is és az lesz a jövőben is! Hitünkért és egyben Hazánkért a századok folyamán vívott nehéz harcaink dicső emléke kötelez és méltatlan utódok nem leszünk soha! A közelebbi 20 esztendei szomorú rabság ideje alatt is, – az ellenség által elismerten is – mi voltunk a magyar lge, magyar ének és magyar imádságon keresztül nemzeti megmaradásunk és feltámadásunk legszilárdabb fúndamentuma és biztosítéka! . . .

Menjete el és tanítsátok meg népünket: szeretni a Hazát!!

Kedves Testvérek! Nem folytatom tovább a ránk ruházott nagy és szent feladatok ismertetését. Ismeritek azokat, ismernetek kell mindnyájatoknak! És ne tekintsétek különösnek, hogy most, a mikor munkavezetői tisztemet Isten segítségül hívásával átveszem, nem adok Nektek tanácsot, hogy mit és miként cselekedjete, hanem Ahoz utasítalak Benneteket, Akihez folyamodom én is tanácsért és könyörgöm erőért: a Jézus Krisztushoz! Ő a mi egyedüli Vezérünk! Beszélgessetek vele, kérdezzétek Őt, tudakozzátok az Ő akaratát és Ő az ő Szentlelke által megtanít arra, hogy hol, mikor és mit kell szólnunk és cselekednünk! . . .

Ő azonban megköveteli, hogy ha vezérünknek elismertük, engedelmessédjünk is Neki. Akarata előtt meghódoljunk, ha súlyos áldozatot, akkor is ha életünket kívánná tőlünk, hogy „sem mélység, sem magasság, sem fejedelemségek vagy egyéb hatalmaságok, sem élet, sem halál el ne szakítsanak Tőle!”

Ezzel a hűséggel Iránta: menjete el és tanítsatok meg minden népeket! Sorozzátok be őket a Krisztus seregébe s legyenek hívek mindhalálig! Győzelmet kivívni azonban csak fegyelmezett hadsereggel lehet! Egyetlen társadalmi közösség sem tűri meg soraiban a rendbontókat, a tisztességét bemocskolókat, az ellene dolgozókat, hogy tűrhetné meg az egyház a maga kebelében, az istenteleneket, a Krisztus ellenségeit, a káromlókat, a rendbontókat, a lélekkúfárokat? Ezek ellen Krisztus is korbácsot ragadott és kiüzte őket Istennek templomából! Igyekeznünk kell mindenkit szeretettel győzni vagy győzni le, de ahol ez nem használ, kezünkbe kell vennünk a Krisztus korbácsát s ha kell ki kell üznünk egyházunk szentélyéből az azt megszenteltségtelenítőket!

Hiszem, hogy a mi erőtlenségünkben magát megdicsőítő Isten az Ő mindenekre elégséges kegyelmét nem vonja meg tőlünk, megsegít, diadalra visz. A Sátán a mélységbe vettetik s uralkodni fog a Krisztus. az emberi lelkek és életek felett, boldog lesz az ember, felvirágozik édes hazánk földje, áldott békeesség száll e meggyötört világra, örvendező ajkak messzehangzó szóval zengik, boldog szivek dobogják majd: „dicsőség Istennek!”

Most pedig hálás szívvvel megköszönöm Egyházmegyénk egyhanguan megnyilvánult bizalmát s felém sugárzó lekötelező szeretetét, Krisztusnak elhívó parancsát érezve benne, e parancs előtt engedelmesen meghajolva, felveszem a Krisztusért, az Ő Anyaszentegyházáért, közelebb a mi szeretett Egyházmegyénkért, szenvedő drága Hazánkért való szolgálat nehéz, de gyönyörűséges

igáját, első igyekeztén lenni a szolgálatban!

Te pedig Édes Jézusom nézz alá eljötted álló, testvéri kezembe fogódzni akaró, a rá váró kötelességek nagysága és saját erőtlensége tudata miatt szorongó, de parancsodnak engedelmeskedni kész szolgádra. Fogd meg a kezemet s vezess, tarts meg, hogy el ne essem, erősíts, hogy meg ne tántorodjam, biztass, hogy el ne csüggedjek, áldj meg, hogy én is áldhassak Amen.

Imádság az esperesi székfoglaló beszéd után.

Egyedüli reménységünk Édes Atyánk, jó Istenünk! A ki teremtetted és fenntartod a nagy mindenséget, dicsőítünk Téged! Álmélkodással csodáljuk véghetetlen szerelmed s boldogan érezzük felettünk örködő hű gondviselésed! Gyermekeid vagyunk s mint édes atya ölelsz körül minket s nekünk oly jól esik a Te hű öledbe nyugtatni fejünket! Érezzük mindnyájan, hogy csak Te tarthatsz meg, hogy csak Te áldhatsz meg s a Te mindenható segedelmed nélkül hiába fáradunk, hiába hull földre nehéz verejtékünk. Te hozzád könyörgünk azért, mint gyermek atyjához, mert tudjuk: ha áldasz, ha versz, csókolsz vagy megszólal mindig-mindig szeretsz, hisz Te nem egyéb vagy, hanem merő szeretet! Óh a te gyermeked tékozló fiuként mégis hány-szor elhagy, káromol, megtagad, vagy csak ajkán hordja szent-séges nevedet, de a szíve s lelke távol vagyton tőled! Nyílt istentagadás gúnyos hahotája, vagy élettelen hit üres zsolozsmája száll Hozzád Istenünk a jelenvaló világ sötét zürzavarából is! Csoda-é ha rászakadt e világra büneinek átka? Csoda-é, ha búsult gerjedezésedben kibocsátád ellenünk fenytő ostorodat? Óh csak büntess Atyánk, hisz megérdemeljük s ha rajtunk van a kereszt nem zúgolódunk, mert annak sulya alatt eszmélünk rá arra, hogy ellened járva ránk szakad a nyomor s hogy nincsen boldogságunk csak Veled s Általad s Abban, a kit értünk elbocsátál: a Jézus Krisztusban! Ölelő karjaid mindig tárva vannak s ha visszatérünk hozzád az Atyához kebledre szorítasz s atyai szerelmed forró csókjaival halmozol el minket! Óh légy hozzánk most is irgalmas, kegyelmes! Ha megpróbáltál és meg is büntetted fordítsd vissza reánk atyai arcodat, vedd le rólunk a te fenytő vessződet s „reánk ne haragudj, minket meg ne vess, bocsáss meg nekünk, szánj meg és szeress!”

Könyörgünk Hozzád a Te drága véren megváltott Anyaszentegyházadért, a mi Sionunkért! Légyen kőfalai közt csendes-ség és jó békesség! Adj diadalmat általa Szent Fiad drága evan-

géliumának minden lelkeken. Légy védelmezője a sátán minden támadásával szemben, hogy a hitetlenség és istentelenség minden ádáz rohama megtörjön falain! Ha a századck folyamán börtönök, máglyák és gályák kinjain át elveszni nem hagyta, óh ne hagyd el most sem, sőt cselekedd, hogy minden ő ellenségei megszégyenülve Hozzád megtérjenek, Veled és Általad boldogok legyenek! Áldd meg a Te Anyaszentegyháznak a tiszáninneri egyházkerületbe s ebben a mi ungi egyházmegyénkbe rekesztett részeit, ezek vezéreit, gyülekezeteit, iskoláit, a lelkipásztorokat, tanítókat, világi tisztviselőket, presbitereket és minden hiveinket!

Áldd meg a mi édes Hazánkat, drága nemzetünket! Ha vétkezett Ellened, meg is bűnhődött. Ezer éven át hullatta vérével védve, oltalmazva napnyugat népeit s mégis Golgothára vitték, keresztre feszítették, testét megcsonkítva prédára vetették! Igazság Istene! Légy áldott, hogy megelégedve szenvedéseit megszántad s kötözgeted vérző sebeit, építgeted megcsonkított testét, bővítetd határait! Légy áldott, hogy ismét sok ezer drága testvérünket adsz vissza az édes Anyának s vezetsz ki a babiloni fogság bús keservei közül! Áldd meg Hazánknak bölcs kormányzóját, sorsunk intézőit. áldd meg minden fiát bármely nyelvet beszél s bármilyen templomban könyörög üdvéért! Vitéz haderejét, drága honvédeinket Te vezesd, védelmezd, segítsd diadalra!

Áldd meg Istenünk ezt a vármegyét és várost, ennek vezetőit, minden nyelvű és felekezetű tagjait! Áldd meg ezt a gyülekezetet, amely bennünket most befogadott, ősz patriarcháját, minden egyes tagját!

Áldj meg minden gyermekedet, népet és nemzetet, szánd meg e földet s hozz rá békességet!

És végül jó Atyám! bocsás meg én nekem, ha magamért is esdek s kérem kegyelmedet! Többre hivat! engem s érzem gyarló vagyok. Óh hallasd szavadat, amely erőt adjon! Szólj: ne félj, veled vagyok! Mert Veled jó Atyám nem félek, Veled bátran megyek! Légy velem, ne hagj el én Édes Istenem! Ámen.

Az imádság és megáldás elhangzása után az egyházmegyei diszközgyűlés gyülekezeti énekléssel befejeződött.

II. KÖZGYÜLÉS.

43. A közgyűlés újra megnyitván Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok gyűlést megnyitó beszéde következik:

Az egyháztársadalmi élet zöld asztalainál sem vonhatjuk ki magunkat a magyar sors hullámvásárcs sodrából. Különösen mi magyar reformátusok kell, hogy átérezzük a magyar nemzet méltóságteljes küzdelmének minden fázisát. Mi az elmúlt napokban égő arccal kelet felé nézve, nemzeti sorsunk nagy fordulóján, imádkozó lélekkel vártuk a holnapot. És ime imádságunk meghallgatásra talált, reménységünk második része beteljesült. Hisszük, megvalósul a többi is.

Sok volna a sérelmünk amely hatalmasabb testvéreink, sok volna jogtalanság és mellőztetés, mely az állam részéről ér bennünket, de véteknék tartanánk ma panaszainkkal zavarni azt az ünnepélyes, örömteljes, szép fenséges magyar csendet, mely most minden igaz magyarnak lelkét megüli.

Jól tudjuk, hogy ma akkor szolgálunk igazán egyházunknak és szeretett hazánknak, ha hősie nyugodtsággal és türelemmel munkáljuk a magyar egységet.

A világra sok bajt és nyomort zúditó békediktátumokat szétzúzó német és olasz pöröly harci zaja még világszerte hallatszik. De számunkra már vissza hozta Erdély egy részét. A többiért továbbra is fáj és vérzik szívünk, érette továbbra is küzdünk s ha kell vérünket áldozzuk. De bárminő áldozatot kívánna is tőlünk magyar sorsunk, tudjuk, hogy abból Isten egy szebb világot hív életre, a melyben kevesebb lesz a képmutó hazugság, több lesz a humanizmus, a méltányosság, ember milliók számára elviselhetőbbé válik majd az élet. És közelebb áll a mi református mivoltunkhoz is!

Hiszen a mi egyházunk is martirok, gályarabok óriási szenvedéseiből sarjadzott ki. E szenvedések között Istenbe vetett hitén kívül örállóinak izzó lelkesedése őrizte, tartotta meg. Ha valamikor, úgy most van szükség ismét erre a rendithetetlen hitre, pünkösdi tűzre. Az akció katolika, a közönyösség, a materializmus, hármass frontjával szemben csak akkor vivhatjuk meg sikeresen a harcot, ha örállóinkban az ősök tüze fog lángolni. Egyházmegyénknek megválasztott örállóit ezzel a boldog reménységgel

üdvözlöm és kérem őket, hogy azt a zászlót, melyet ma kezükbeadtunk, lobogtassák erős református öntudattal, krisztusi lelkesedéssel.

Üdvözlöm különösen az én kedves új elnök társamat, a nagytisztelendő Esperes urat, akinek működéséhez úgy az egyházmegye mint én annyi sok édes, reményt fűzünk, a kist gyermekkorától, úgy ösmerek, mint öntudatos, lelkes magyar reformátust, aki már a szülei háznál mintegy szuggerálva lett ezektől a legszentebb érzelmektől.

Bocsáss meg kedves Elnöktársam, aki nemcsak lélek, hanem testszerinti testvérem, rokonom is vagy, ha kijelentem, hogy ezeknek a veled született fegyvereknek, használata mellett nagy bölcsességre, és diplomáciai ügyességre, finom tapintatra, *sőt atyai szigorúságra is szükséged lesz* abból a célból, hogy ezt a mi megnagyobbodott, egyházmegyénket úgy tudjad kormányozni, hogy mindenen ékesen és szép renddel folyjanak, hogy továbbra is rend és kötelességtudás jellemezze azt. Mindez nem lesz könnyű feladat – ma, a mikor az önérték, vagy jobban mondva az ön imádat tombol az emberek lelkében, de annál lassabban munkálkodik a református öntudat, – annak a szent ügynek önzetlen, lelkiismeretes szolgálata, melyre mindnyájan felajánlottuk magunkat.

Hol van az az idő, mikor az anyaszentegyház szolgálatát legnagyobb megtiszteltetésnek vették főik és tagok és nem béres munkának?

Bizony az önimádatból származó büszkeség, amit egyesek önértéknek szeretnek nevezni és a köztünk még mindig uralkodó fegyelmezetlenség akadályozzák úgy a lelki vezetőket, mint a tagokat annak a nagy feladatnak megvalósításában, mely oda irányul, hogy református anyaszentegyházunk a többi ker. felekezetekkel felvehesse a nemes versenyt a lelki nivót illetőleg, (hogy az akció katólikával szemben megfelelő akció evangélikát fejthessen ki.)

Nagytisztelendő Egyházmegyei Közgyűlés! Szeretett Testvéreim! Arra kérlek benneteket, hogy mi, akik tükörül állítottunk a gyülekezetek elé, mutassunk jó példát fegyelemtudásban, kötelesség, teljesítésben és törvény iránti tisztelgésben. Lángoljunk s ha kell égjünk el teljesen egyházunk iránti szeretetben és szolgálatban. Nem teszek említést bővebben egy magáról megfeledkezett, de büntetését méltóképen el is vett lelkipásztorról, aki az esperesé-

vel sőt az egyházmegyével szemben példátlan tiszteletlenséget mutatott, nem nevezem meg azt a pár órallótt, aki az esperesnek hozzá intézett szeretetteljes de hivatalos hangú levelére nem valami tiszteletet tudó választ adott. Mindezeknek és más tulságosan önérzetes testvéreknek is szívökre kötöm a főtiszteletü és méltóságos püspök úr XXXIII. sz. körlevelének eme szavait; *A lelkipásztorokat* gyakorta támadják azzal, hol joggal hol jogtalanul – hogy ők maguk hirdetik a rend és fegyelem szeretetét, de ők maguk *nem gyakorolják*” Kijelenti püspök urunk, hogy a rend és fegyelemszeretet jövőre vonatkoztatva szigoruan megköveteli mindenkitől és a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik lesújtani a kötelesség mulasztókra és fegyelmet ismerni nem akarókra. Az egyházmegye vezetősége ugyanezt vallja.

Uj *rendje* kezdődik az életnek, uj *belátások*, uj *erőviszonyok* és uj *elrendezések* támadnak. A nagy világrendezők intenziója szerint ezután nem az arany lesz az országok érték alapja, hanem a munka és a fegyelmezett ember kötelesség teljesítése. Uj típusu ember van tehát kifejlődésben és így mi reánk – az anyaszentegyház örállóira is – uj élet betöltése várakozik. Mi is csak fegyelmezett lélekkel, dolgozva és imádkozva építhetjük Isten országát, az anyaszentegyházat. Üdvözlöm a nagytiszteletü egyházmegye minden tagját, szivből üdvözlöm a mi kedves vengeinket is a gyűlést megnyitom.

44. Elnök felhivja az ujonnan megválasztott egyházmegyei tisztviselőket hogy mielőtt helyüket a tanácskozási asztal mellett elfoglalnák, tegyék le a hivatali esküt.

Gencsy Béla, Györke Endre, G. Nagy Sándor, Ruzska Elek és Köszörü Kárnly egyházmegyei tanácsbírók, Dr. Leskovits István egyházmegyei ügyész. Nagy József és Fodor Béla egyházmegyei jegyzők és Kormos Gerő egyházmegyei tanítóképviseelő a hivatalos eskünek a közgyűlés színe előtt letétele után a helyüket a tanácskozási zöld asztalnál elfoglalják. Közgyűlés az ujonnan választott tisztfeeket szeretettel és jó reménységgel üdvözli és az egyházmegye érdekében kifejtendő fáradozásukra Istennek áldását és kegyelmét kéri.

45 Kőmives Sándor papi főjegyző mint helyettes esperes terjeszti elő az egyházmegye előző évi életéről szóló következő jelentést:

Nagytszeteletü Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházmegyénk egyházközségeinek 1939. évi életéről az egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján, világos és áttekinthető képet megrajzolni nem könnyű dolog. Egyrészt szokatlanok és újak azok a szempontok, amelyek alapján a jegyzőkönyv kérdései megszövegeztettek, másrészt különösen nálunk, ahol a két egyházmegye rész 20 éven át küiön vezetés alatt álló egyházközségei egymástól nagyon eltérő szempontok szerint voltak vezetve és ellenőrizve, az első év aránylag kevés érintkezési alkalmai révén nem voltak olyan helyzetbe hozhatók, hogy célkitűzések, a rendelkezések betartásának módja és az egyházi élet működéseinek megnyilvánulása terén egyenlő utat követhettek volna. Ha még hozzá vesszük ehhez, hogy maguk az egyházlátogató bizottságok külön-külön is más szempontok szerint jártak el a kérdésekre adott feleletek feljegyzése körül, elgondolhatjuk, hogy milyen egymásnak ellentmondó adatok állanak jelentésük alapján az egységesítő összefoglalás rendelkezésére. Hogy példát említek erre vonatkozólag: azt a kérdést amely a gondnoki számadásból akarja megvilágítani, hogy mennyibe került egy év alatt az egyházközségnek a saját adminisztrálása és mennyibe került ugyan akkor az iskolájának fenntartása, vagyis, hogy mennyit költött az egyházközség egyházi és iskolai célra külön-külön, – mindenik egyházlátogató bizottság félreértette és a feleletekben, vagy a személyi kiadásokat választotta külön a dologiaktól, vagy csupán a kártális fizetés tételeknek a pénzben kifejezett ellenértékét adta a feltett kérdésre felelet gyanánt. Van ilyen kérdés több is. Különösen az egyházi adózásra vonatkozó kérdésekkel kapcsolatban, ahol például teljességgel össze van zavarva az egyház fenntartására kivetett rendszeres évi pénzdó a csak szükség szerint időről – időre bizonyos célokra készített kivetéssel, sőt a legtöbb esetben a lelkész és tanító fizetéséül szolgáló termény pénzértékével is. Ezek alapján aztán természetes, hogy megbízhatatlanná válik az áttekinthető kép és labilis, meg nem bízható tényezője lesz ugy az egyházkerületi, mint a konventi összesítésnek.

Nagy baj és hiányosság továbbá úgy a bizottságnak, mint az adatszolgáltatóknak kényelem-szeretete, vagy a való sivár képét leplezni kívánó, – talán jó indulatú – forrásból eredő igyekezete, amely a jegyzőkönyvben abból világlik ki, hogy ahol részletes váiaszt kellene adni a feltett kérdésre, egyszerűen igen,

vagy nem a felelet. A statisztikai adatok megbízhatatlansága meg néha a fantázia világába tartozó atatok szolgáltatásáig vezet. Szolgáljon erre bizonyítékul az az adat, hogy van egyházközség, ahol csak vallásos estét adventtől–husvétig, hetenként 2-szer tart a lelkész, ami legalsóbb számítás szerint 35–40 vallásos estének felel meg, ami hogy tényleg igazán úgy legyen, legalább is nem valószínű. Mit mondjak a templom látogató gyülekezeti tagokról, amelyeknek a száma 100 %-ig, sőt azon felül is emelkedik, természetesen a csecsszopókat is számítva, vagy az urvacsorával élők számáról szóló statisztikához, amely a lélekszám 400 %-át is eléri? Szlovák gyülekezetről van ugyan szó, melyekben a tapasztalat szerint tényleg nagy az úrvacsora utáni áhitozás, mégis csak úgy válhatik az adat reálissá, ha a filiákból, illetve szórványokból bezarándokló hiveket is számításba vesszük. Különb a pontos kerek számok maguk is elárulják, hogy csak hozzávetőleges – és pedig nyilvánvalóan túlzó – adatokkal van dolgunk.

Ezeknek előrebocsátása után lássuk a látogatási jelentéseket.

1. Istentisztelet tartatik minden egyházközségben minden alkalommal és már mindenütt az anyaországi liturgia szerint, délelőtt, délután igehirdetéssel, a délutáni istentiszteletben az igehirdetés néhol káté, vagy bibliamagyarázattal váltakozik. Hétköznap délelőtt csak Minajban és Ásványban nincs istentisztelet. Bűnbánati héten azonban mindenütt van délelőtt és délután is. A templomlátogatás arányszáma hétköznap 3–12 % között váltakozik, kivétel Eszeny (1 %) Szirénfalva 2 %, Szürte 20 %, Tiszasalamon 20 %, Bátfa 20 % és Ungvár 25 %. Ungváron különben valami baj van ezen a téren, mert ott a gyülekezet 120 %-a jár vasárnaponként templomba, ami csak úgy lehetséges, hogy a feltüntetett lélekszám nem felel meg a valóságnak, amit az állami statisztika is nyilván bizonyít. A vasárnapi templomlátogatás különben 40–80 % átlagosan. Ettől eltérő: Ungváron kívül épen a nagyobb gyülekezeteknek, Nagydobrony 30, Eszenynek 25, Szalókának 25, Ágteleknek 10, Csongornak 30, Kisdobronynak 25 és Csepelynek 20 %-os arányszáma. A legnagyobb arányszám Kistrátban, Iskében, Pinkócon, Sárosmezőn mutatkozik, ahol 90, sőt Bezőben és Zaharban 95 %-ot tesz ki.

2. Az iskolás gyermekeket kellő felügyelet alatt felvezetik

a templomba mindenütt, csak Nagydobronyban nincs gondoskodva erről.

3. Gyermek istentiszteletek tartását jeventi Nagykapos, Nyarád, Szürte, Ásvány, Tizasalamon és Gálóc, többen ezek közül a vasárnapi iskolai oktatást kötik össze vele.

4. Vasárnapi iskola van a jelentés szerint Csongorban, Tarnócon, Bajánházán, Csicszerben, Bésben, Iskében, Pinkócon, Sárosmezőn, Ásványban, Csapon, Tizasalamonban, Szirénfalván, Nagyszelmencen, Nagykaposon, Nyarádban, Vajkócon, Kisgejőcön és Kistrátban.

5. Házi istentiszteletek tartását több egyházközég jelenti, de olyan bizonytalanul („szórványosan”), hogy inkább imádkozó családokra való hivatkozásnak látszik.

6. Vallásos esték tartásáról már csak Ásvány, Salamon, Gálóc, Csepely, Veskóc, Mogyorós, Kereszt, Bező, Zahar, Eszeny, Szalóka és Boffalva nem ad jelentést, ezek közül is többen tartanak összejöveleteket egyéb elnevezés alatt.

7. A kereszteleés a templomban, vagy legtöbb helyen a paplakon is történik.

8. Az urvacsoraosztásra vonatkozó adatok, mint már említettem, csaknem teljesen megbizhatatlanok. Csongor 95, Kisdobrony 70, Nagygejőc 200, Korláthelmeec 105, Ungvár 250, Tarnóc 210, Bajánháza 250, Csicszer 250, Bés 210, Iske 220, Vaján 150, Mokcsa 180, Jenke 450, Kereszt 320, Pinkóc 350, Bező 250, Zahar 200, Sárosmező 400, Eszeny 60, Szalóka 110, Ágtelek 180, Boffalva 200, Minaj 200, Nagykapos 140, Csepely 250, Veskóc 270, Nyarád 200, Vajkóc 300, Kisgejőc 180, Kistrát 180, Szürte 100, Ásvány 115, Csap 105, Salamon 130, Szirénfalva 200, Szelmeenc 250, Palágy 160, Gálóc 180, Bátfa 300, Palló 180 %o-ban adja az urvacsorával élők számát — Mokcsa és Nagydobroy nem közöl adatokat.

9. Az urvacsorával a betegek bármikor élhetnek.

10. A szórvány és tanyagondozásról külön jelentés lesz.

11. A konfirmándusokat mindenütt a lelkész, vagy segédlelkész készíti elő 14. éves korban. Kivétel csak Kereszt és Jenke, ahol 12–13 éves korban korfirmálnak. A konfirmáció oktatás időtartama nagyon különböző: — 6 héttől 10 hónapig váltakozik. Az utóbbi esetben úgy látszik, hogy a konfirmációi káté az iskola befejező évfolyamának hitoktatási anyagául szolgál.

12. A gyermekek konfirmálása mindenütt Áldozócsüdtörtökön történik a templomban és a gyermekek emléklapot, emlékkönyvet, bibliát, vagy imakönyvet kapnak ajándékba. Nagyon szép szokás kezd lábrakapni egyes gyülekezetekben (Nagykapos, Csicsér), ahol a megkonfirmált növendékeket a keresztszülők is megajándékozzák – hihetőleg tartósabb és nagyobb értékű – imádságos könyvvel.

13. Szekták térhódításáról nem beszél a jelentés. Nagydobrony és a szlovákajku egyházközségek vannak fertőzve ezen a téren, de a régi állapot az új helyzetben mindenesetre javul.

14. Az egyházközségekben a felekezetek között mindenütt megvan a békesség. Arányszám szerint 90 %-on felüli, vagyis majdnem tisztán református gyülekezet van Nagydobronyban, Sárosmezőn, Szalókán, Tiszaágteleken, Csongoron, Bésben, Iskében, Vajánban és Ásványban. Kissebbségben vannak a reformátusok: Nagykaposon 20 %, Vajkácson 15 %, Tarnócon 30 %, Bajánházán 30 %, Csicsérben 33 %, Botfalván 25 % arányban az összlakossághoz képest.

15. Vallási sérelmet sehonnán nem jelentenek.

16. A vegyesházasságok nyilvántartása és ellenőrzése hiányos, bár mindenünnen azt jelentik, hogy a lelkész és a presbitérium mindent elkövetnek az azok révén bekövetkezhető károsodás megakadályozására.

17. A temetést mindenütt a lelkész (segédlelkész) végzi.

18. A felekezeti és állami anyakönyvek összehasonlítását majdnem mindenütt megteszik, bár egyesek ezt a fontos ellenőrzési munkát feleslegesnek tartják.

19. A vallásos egyesületekről és szeretetintézményekről a belmissziós jelentésben lesz szó.

20. A szegényekről intézményes gyülekezeti gondoskodás hivatalos jelleggel sehol sincs abban az értelemben, hogy erre a célra külön diakonust állíthatnának munkába. Ezen a téren a „Magyar a magyarért” diakonisszái, meg a járási *szociális előadók* (szociális gondozók) áldásos utmutatást adnak a teendőkre nézve. Az ő *céltudatos és alapos munkájukba gondolkodás nélkül bekapcsolódhatunk, sőt bele is kell kapcsolódnunk* – hivatásunknál fogva. Meggyőződésem, hogy nagy baj lesz abból, ha a szociális tejakciókat, cukorakciókat, elesettek gondozását, szegényeknek ruhával, élelemmel, téliützelővel ellátását célzó helyi munka vezetését a lelkész a kezéből kisiklani engedi, vagy a bennük

résztvételt kényelem szeretetből elhanyagolja. Ez a kérdőpont is egyike azoknak, amelyekben nagy kár a jelentéseknek egyszerű „igenrel” vagy nemmel átsiklani, vagy azt felelni rá, hogy „el-hagyatott szegények nincsenek”.

A 21. és 22. pont (a foglyokról és kivándorlottokról) véleményem szerint anakronizmus a jegyzőkönyvben, mert azt már hiába kívánják, hogy a világháboruban eltűnteket, vagy hadifoglyokat nyilvántartsuk, – kivándorlásról pedig a világrészek mostani fegyveres és fegyvertelen élethalál küzdelme között, szintén nem lehet szó. *Ungvár azonban adhatna jelentést ennél a kérdésnél a börtönmisszióról, épenugy, mint a kórházmisszióról is.* (23). Az a rövid „igen” itt nagyon keveset mond, – vagy talán nagyon is sokat?

24. A presbiterek segítő munkájának hiányosságáról sehol nem panaszkodnak, csak Ungvár jegyzi meg, hogy „szervezetlen még ez a munka!” – Én úgy gondolom, hogy itt meg Ungvárnak van igaza az egész egyházmegyével szemben. Nagy veszteség és pótolhatatlan kár, hogy az olyan sok szép reménységgel biztató presbiteri konferenciák megtartása, – elismerem, hogy rajtunk kívül álló okokból – évről–évre lehetetlenné válik.

25. Hitelveinkkel ellenkező szokások sehonnan sem jelentenek. Ugy látszik nem tekintjük már annak a temetők kivilágítását, a halottakért mondott imádságokat és a falu védszentjének bucsuja alkalmával rendezett sereges vendégjárásokat sem. Hogy iszákosság miatt csak szórványosan panaszkodnak, azt értjük, de az erkölcsrontó bűnök jelentkezése talán mégsem olyan elényészően csekély mérvű, hogy arra sem Ungvárnak, sem a többi gyülekezeteknek még csak feleletet sem érdemes adni.

26. A presbitériumok az egyházi fegyelmezés terén az elmúlt évben is teljesítették kötelességüket. Egyházfegyelmi szabályrendeletünk még eddig teljes érvényben van, alkalmazásának sikere elvitathatatlan és reméljük, hogy főhatóságaink a hozzá való ragaszkodásunkat honorálni fogják és annak alkalmazását továbbra is engedélyezik.

27. A kegyes adományok terén vezetnek Ungvár 2 P., Nagyszelmenc és Korláthelmec 1'40 P., lélekszámszerinti átlaggal, legkevesebb az adományozás Kisdobronyban 6, Bésben 15, Szalókán 18, Zaharban és Kistráton 20–20 fillér.

28. A vallásos iratok terjesztése terén hatalmas munka folyik egyházmegyénkben. Az énekes könyv és Biblia mellett

folyóirataink naptárak és traktátusok. is nagy kelendőségnek örvendenek minden gyülekezetben. Kívánatosnak tartanám, hogy ujítsa meg a nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés azt a régebbi határozatát, mely szerint minden egyházközség köteles legalább 15 P-t beállítani a költségvetésébe iratferjesztés céljára főleg traktátusok beszerzésére.

29.–31. Vallásos helyi lap nincs az egyházmegyénkben, az áttérőket oktatják, a vasárnapi munkaszünetet megtartják.

Az anyagi ügyekről a statisztikában lesz szó.

35. A telekkönyv mindenütt rendben van.

36. Az egyházi és iskolai földbirtokok bérben, felesben vagy házilag kezeltetnek, a jövedelem mindenütt befolyik.

37. *Az egyházak készpénz vagyona* bankban, vagy a hiveknél kötvényre elhelyezve gyümölcsözik. Énnél a pontnál javaslom annak komoly mérlegelését, hogy a pénzügyi mai állása szerint feltétlenül szükségesnek mutatkozik az egyházközségek készpénzvagyonának az egyházmegyei pénztárba való beutalása. És pedig nemcsak a bankokban elhelyezett pénzeket kívánatos oda befizetni, amelyekre ezidőszerint a tulajdonosok ugyszólván semmi kamatot nem kapnak, hanem a kötvényre kihelyezett tőkét is, mivel köztudomású dolog, hogy ezek a kötvények rendszerint betáblázás nélkül maradnak és gyakran kezesekkel sincsenek kellőleg biztosítva, ha pedig váltóra vannak a pénzek kiadva, nincsenek rendszeresen megújítva. Már pedig a mai moratóriumos, gazdavédettséges és pénzkrisises világban a kihelyezett kölcsönök megfelelő kezelés és állandó ügyési ellenőrzés mellett is csak alig biztosíthatók, nemcsak a jövedelmezőségük szempontjából, hanem a tőkájukre nézve is. És minden fillér, ami itt elvész: a közegyház vagyonából vész el és a károsodás mindnyájunk kára. Kérem az erre vonatkozólag már régebben hozott határozat megújítását és felelősség terhe mellett végrehajtását.

38. Az alapokra vonatkozólag a statisztika ad felvilágosítást.

39. Az egyházi adózás a legtöbb helyen már személy (vagy család) és vagyonadó, csak elvétele fordul még elő, hogy templomszék, vagy pusztán földbirtok lenne az adókiadás alapja. Ugyancsak megjegyezni kívánom, hogy a próventuskivetést egyedül Bésben szolgáltatják be még mindég kevés élet formájában. A jegyzőkönyvnek ennél a kérdésénél szintén nagy a bizonytalanság a feleletekben. A legtöbb jelentésben ugy van megadva

a válasz, hogy az egyházi adóba a próventus és egyéb természetbeni szolgálmányok értéke is bele van számítva. Pedig a kérdés világosan egyházi közigazgatás céljaira kivetett adót említ. Így aztán nem állapítható meg pontosan, hogy melyik egyházközségben mentesek a hivek a próventuson kívül egyházi adó terhe alól. Egyedül Gálocsról, Csicserből, Kisgejőcből és Kisrátból jelentik így.

40. Az évi átlagos adóteher lélekszámszerinti arányszáma a legnagyobb Nyarádban (5'80 P.), Nagykaposon (5 P.), Kisgejőcön (4'60 P.), (pedig azt jelenti, hogy nincs adókivetése,) Palágyban és Vajánban (4 P.); a legkisebb Csicserbe 12, Kereszten 60, és Ungváron 70 fillér.

41. Egyházi adóhátralék terén vezetnek Ásvány 400 0/0, Csap 300 0/0, Salamon 50 0/0, Nagydobrony 3.000 P., Szalóka 1.900 P., Ágtelek, 1.200 P., Csongor 7.000 P – s összegekkal.

42. Az egyházi és iskolai teherviselés arányszáma, mint már említettem nem állapítható meg, miután ezt a kérdést minden egyházlátogató bizottság félreértette. Annyi minden esetre bizonyos, hogy egy tanerős iskola fenntartása az egyházközség jövedelmének 30–40, két tanerős iskola fenntartása pedig 60–80 0/0-át emészti fel.

43. Építkezések terén nagyobb mérvű vállalkozás és munka az elmúlt esztendőben nem kezdődött, egyedül az ásványi templom építkezése van folyamatban de még mindig befejezetlen. Kisebb nagyobb javítások és karbantartási kiadások mindeütt történtek.

44. Segélyezések terén az adósegély összegében volt emelkedés, bár a folyósított összeg még mindig csak töredéke az egyházközségeket megillető odósegély eredeti, – nem valutáris értékének, hanem – számszerű összegének is.

45. A költségvetések összeállítása és beküldése terén az egyházközségeknek majdnem a fele mulasztásban maradt. Az egyházlátogató bizottságok előtt a politikai helyzettel igazolják a dolgot, ami véleményem szerint nem helytálló kifogás. Súlyosbítja a helyzetet, az a körülmény is, hogy nemcsak a költségvetéssel, hanem az adókivetéssel és a választók névjegyzékével is hátralékban maradt több egyházközség, amit pedig még nehezebbpolti tikaik körülményekkel megokolni. Inkább arra lehetne rámutatni, hogy az esperesi hivatal felhívásainak és sürgetéseinek nem volt meg a kellő sulya. Reméljük, hogy ezután másképpen lesz.

56. A vagyonleltárak rendben vannak. Kívánatos volna azonban úgy ezeket, mint a parókhialis könyvtárak jegyzékét és köteteit is gondosan ellenőrizni.

47. Az egyház adósairól már szóllottam a tőke pénzekkel kapcsolatban.

48. *Az adósságok tekintetében*, – ha az egyházak tőkepénzei az egyházmegyei pénztárba befolyának, – lehetségessé válnék az egyházközségeknek minden külső kölcsönét az egyházmegyei pénztárból fedezni. Ha az amortizációs kölcsönök átválalásáról nem is beszélhetünk, minden esetre igaz, hogy az egyházmegyei pénztár által nyújtott bruttó 7 0/0-os kölcsön minden körülmények között olcsóbb, mint a banki kölcsönök, amelyek csak névleg 5 1/2–6 0/0-osak, a valóságban pedig váltó, illeték és kezelési költségek címén 8–10 0/0-ig, sőt még többre rúgó kamattal terhelik az adós egyházközségeket. Akármiképen áll is a dolog, a külső kölcsönök után fizetett kamat elvész egyházi szempontból, míg az egyházmegyei pénztár kamatbevételei a benne elhelyezett alapítványok és alapok kamatjövödelmének a fedezetét képezik.

49. Az egyházközségek állami és egyházi köztartozásai a jelentések szerint mindenütt ki vannak fizetve, ami dicséretes és megnyugtató dolog lenne, ha nem állanának fenn ezzel az állítással szemben. – statisztikánk megbízhatóságának nagyobb dicsőségére, – magas összegű régi egyházkerületi közalapi és nyugdíjintézeti fenntartói dijhátrálékok. Tagadhatatlan azonban, hogy ezen a téren is dicséretes előhaladás történt, de csak a folyó 1940. esztendőben.

20. Az egyház értékeinek megőrzése tekintetében a jelentések megnyugtató válaszokat adnak ugyan, de itt sem világos az, hogy az egyházközségek gondnokai az egyház értékei között az ellenzáros szekrényben tartják-e az egyház készpénzét (Szalóka), vagy pedig maguknál, ami meg nem engedhető.

51. Az egyházközségek közül egyedül Nagygejőc perel, adósait perli, ami a fentebb előadottak fontosságát erősíti meg.

52. A szórványokról a szórványmissziói jelentés emlékezik meg.

53. A presbitériumok mindenütt szabályszerűen vannak megszervezve, mégis kevésnek látszik, hogy Jenkén és Pinkócon 4, Kereszten meg csak 2 presbiter végezze az egyházkormányzás munkáját. Így nem csoda, ha Jenkén nem tudnak lelkészme-

hívást keresztülvinni, mert a katonai szolgálatra behívások következtében nincs presbiter, – Pallóban pedig csak egy presbiter van jelen az egyházlátogatáson.

56. Az anyakönyvvezetés terén nagy hiba és hiányosság, hogy Ásványban, Salamonban, Szirénfalván, Kisgejőcben, Szürtén sőt Ungváron és Nagydobronyban sincs áttértek, kitértek, sőt konfirmáltak anyakönyve sem.

57. Á lelkesz szolgálati naplója nálunk még ujság és a jövődre váró ígéret. lktató és postakönyv azonban mindenütt van.

58. Az *egyházi irattárral* kapcsolatban tiszteletteljes indítványom; történjék intézkedés az egyházmegyei közgyűlés részéről abban a tekintetben, hogy az egyházközségek irattárának fontosabb, megőrzést kívánó része az egyházmegyei irattárba és azzal együtt egy helyre összegyűjtessék, megőriztessék és – ami főképpen kívánatos volna – szakszerűen el is rendeztessék. Ugyanitt említem fel, hogy legfőbb ideje már a jelen gyűlésen megválasztandó könyvtárbizottságnak halaszthatatlan kötelességévé tenni az egyházmegyei könyvtár kötetének megfelelő helyre elszállítását, elrendezését és a közhasználatnak újból visszaadását, a következő közgyűlésre adandó részletes jelentés bevárása mellett.

59–60. Az urvacsorai és egyéb edények, abroszok és kendők leltározása és tüzetes leírás mellett vagyoneleltárba feljegyzése tudomásom szerint legutóbb 1916.-ban történt meg. Ez a vagyoneleltár azóta régen elavult. Kívánatos volna újból leltározni és pontos jegyzékbe foglalni az összes egyházi ingóságokat.

61–67. Az *egyházközségi zárszámadások és vagyonekezelési könyvek felülvizsgálása és ellenőrzése* szükségessé teszi, hogy azoknak lezárása és hitelesítése mindenütt lehetőleg a polgári év elején megtörténjék. Ezen az éven nagyon sok eltérés történt ebben a tekintetben is, aminek a jövőben feltétlenül meg kell szünnie. Az meg semmiképpen nem engedhető meg, hogy a nagydobronyi gyülekezet számadásai évről–évre lezáratlanul és így az egyházlátogatóság által is ellenőrizhetetlenül maradjanak.

Az egyházközségek épületei sok helyen javításra szorulnak és ezek költségeivel kapcsolatban sok kívánságot jegyez fel az egyházlátogatás jegyzőkönyve az egyházmegyei pénztárból nyrendő segélyek tekintetében. Ezen kívánságokkal kapcsolatban szükségesnek tartom kijelenteni, hogy a számvevőszék határozata értelmében csak azok az egyházközségek számíthatnak komolyabb

összegű, vagyis nagyobb segély kiutalására, amelyek nemcsak emlegetik az egyházi épületek bomladozó, javításra szorult voltát, hanem maguk is bizonyosságát adják elhatározásuk komolyságának azáltal, hogy az építkezés vagy javítás szakszerű tervét és költségvetését megcsináltatják és a költségvetés fedezéséhez a maguk részéről elhatározott és kötelezőleg vállalt kivétéssel is hozzájárulnak.

Jelentésemhez az egyházlátogatóság által betérjesztett tabelláris kimutatások *statisztikai adatainak összesítését csatolom*. Ezzel kapcsolatban nem hallgathatom el, hogy az egyházlátogatóságnak ezen a téren végzett munkája, nagyon kevés kivételtől eltekintve teljesen értéktelen és hasznavehetetlen. Kérem a közgyűlést, hogy a legkomolyabban utasítsa a bizottságokat, lelkiismeretes és pontos munka végzésére. Mert lehetetlen eltűrni azt, hogy a köz szolgálatában elkövetett felületesség az egyházmegyének a főhatóságok elébe terjesztendő munkálatait tökéletesen megbizhatalanná és értéktelenné tegye. Egyházmegyénk eddigi tekintélye és erkölcsi sulya kizárja azt, hogy ilyen mulasztások és felületességek a jövőben a legkomolyabb következmények nélkül újból előfordulhassanak.

Ezekben vagyok bátor összefoglalást adni az egyházlátogató bizottságok jelentéséről. Tudom; hogy hiányos a kép és a rendelkezésemre álló adatok homályosságán és tévedésein kívül a saját gyengeségem következtében is nem hiba nélkül való. De az esetleges tévedéseknek szolgáljon mentségül és magyarázatul az a körülmény, hogy egyéb irányu nagy elfoglaltságom következtében ezuttal nem tudtam a rendelkezésemre álló időt jobban beosztani és az egyházlátogatói jelentések még gondosabb áttanulmányozása szempontjából alaposabban kihasználni.

Az egyházmegye 1939. évi statisztikai adatait a következőkben ismertetem :

I. NÉPMOZGALMI ADATOK.

	A reformátusok lélekszáma	19.9 19
Született	fi	235
	nő	258
	összesen	493
M e g h a l t	fi	187
	nő	192
	összesen	379

Házasságot kötött tiszta pár	166
vegyes pár	51
összesen	217
Megegyezett a gyermekek vallására nézve javunkra	17
kárunkra	2
összesen	19
Konfirmált fi	227
nő	243
összesen	480
Áttért hozzánk fi	13
nő	12
összesen	25
Kitért tőlünk és pedig a g. kath. hitre nő	1
összesen	1
Úrvacsorával élt fi	15.060
nő	18.047
összesen	33.107

II. VAGYONI ÜGYEKRE VONATKOZÓ ADATOK.

	Bevétel	133.220'95 P.
	Kiadás	117.117'80 ..
	Pénztári maradvány	16.103'15 ..
	Tőkepénz	285.718'64 ..
	Alapítványok	12.809'35 ..
A l a p o k	Templom alap	23.134'90 ..
	Iskola alap	953'20 ..
	Lelkeszi és tanítói alap	12.584'93 ..
	Egyház fenntartási alap	6.961'03 ..
	Egyéb alapok	1625'57 ..
	Hasznos jogok	400' — ..
	Földbirtok kat.holdakban	1749 hold 1558 □-öl
	Épületek száma	236
	Magtári életnemű értéke	2.133'39 P.
A d ó s s á g	Törlesztéses kölcsön	81.178'77 ..
	Másnemű tartozás	114.037'71 ..

III. ADAKOZÁSOK, ÉPITKEZÉSEK ÉS JAVÍTÁSOK.

Adakozások	Isten dicsőségére	6.002'28 P.
"	Templomra	476'48 ..
"	Iskolára	1'54 ..
"	Orgonára	145'66 ..

Átvitel 6.625'96 P.

	Á t h o z v a	6.625.96 P.
Adakozások	Harangra	603.80 ..
"	Úrasztalára	1.248.25 ..
"	Egyház fenntartási alapra	1.739.44 ..
"	Ö s s z e s e n	<u>10.517.45 ..</u>
Építkezések	Templom	4.064.53 ..
"	Iskola	5.164.79 ..
"	Lelkészlakás	4.515.82 ..
"	Tanítólakás	1.354.28 ..
"	Melléképületek	665.37 ..
"	Ö s s z e s e n	<u>15.765.79 P.</u>

Egyházmegyei közgyűlés az egyházmegye 1939. évi életéről szóló esperesi jelentést tudomásul veszi. A jelentésben foglalt javaslatokat határozati erőre emelvén

1. utasítja a lelkészeket, hogy a Járási szociális előadók és gondozók szociális munkájában mindenütt tevékeny részt vegyenek,

2. az ungvári egyházközség az egyházlátogatással egyidőben a börtönökkel, kaszárnyákkal és kórházakkal kapcsolatban kifejtett missziói munkáról is tegyen jelentést az egyházmegyei belmisziói előadónak.

3. utasítja az egyházmegye és pedig teljes vagyoni felelősség mellett mindazoknak az egyházközségeknek előljáróit, amelyeknek akár banki betétben elhelyezett, akár váltóra, vagy kötvényre kölcsön kiadott tőkepénzüik, különös rendeltetésű alapjuk, vagy alapítványuk van, hogy erre vonatkozó számadásaikat, betétkönyveiket vagy kötvényeiket haladéktalanul mutassák be az egyházmegyei ügyésznek és annak utasítása szerint megfelelő biztosítékkal ellátva haladéktalanul utalják át azok vagyonát további kezelésre az egyházmegyei pénztárba. Ezen rendelkezésnek a legszigorubban végrehajtása a jövő évi egyházlátogatás által ellenőrzendő.

4. utasítja a közgyűlés mindazokat az egyházközségeket, amelyeknek nem az egyházmegyei pénztárral szemben fennálló adósságuk van, hogy a tartozásukra vonatkozó számadásukat és adósleveleiket haladéktalanul mutassák be az egyházmegyei ügyésznek és vagyoni felelősség terhe alatt azonnal

tegyék meg a lépéseket tartozásunknak egyházmegyei pénztári kötvény tartozássá konvertálása iránt.

5. utasítja a közgyűlés a lelkészeket, hogy a rövid időn belül elrendelendő egyházi ingatlan és ingó vagyonleltár megkészítésével egyidőleg megőrzést kívánó régi számadási és egyéb könyveiket értékes irataikat szolgáltatassák be az egyházmegyei levéltárba. Ugyanakkor készítsenek külön kimutatást az egyházközség tulajdonában lévő történelmi műemlék, vagy különös művészi beccsel bíró épületekről, edényekről, egyházi szerekről és egyéb értékekről. Tartásukat ezeket készenlétben az egyházi főhatóság által elrendelendő adatgyűjtés számára.

6. utasítja a közgyűlés az egyházmegyei könyvtárbizottságot, hogy az egyházmegye tulajdonát képező könyvtári és irattári helyiségbe haladéktalanul szállítassa át, gyűjtse össze és rendeztesse el az egyházmegyei könyvtárat és levéltárat és ezen munkálat elvégzéséről mielőbb tegyen jelentést az esperesi hivatalnak.

7. az egyházközségi zárszámadások és vagyonkezelési könyvek lezárása és a presbiterium által való hitelesítése minden egyházközségben a polgári év első napjaiban elvégzendő,

8. az egyházközségek mindenütt kötelesek beszerezni és pontosan vezetni a konfirmandusok, áttértek és kitértek anyakönyvét is,

9. Ugy a lelkészek és tanítók, mint adatszolgáltatók, valamint az egyházlátogató bizottságok tagjai feyelmi vétség és rendbíróság terhe mellett kötelesek minden munkájukat a kapott utasítások lelkiismeretes és pontos betartásával, a valóságnak megfelelő adatok lelkiismeretes szolgáltatásával és feljegyzésével végezni.

46. Olvastatott az egyházmegyei belmissziói előadó jelentése: Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az 1939/40. évi belmissziói jelentéseket, az esperesi hivatal utján hozzám megküldött jelentőivek alapján elkészítettem. A jelentő iverk egyházmegyénk minden gyülekezetéből be lettek terjesztve, úgy hogy általánosságban hű képet tudok nyújtani gyülekezeteink missziói életéről.

A missziói jelentés azonban ebben az évben teljesen el fog térni arról a vágányról, melyen ezideig mozgott, mivel a konventi rendelkezések egészen más irányelvek alapján kéri azoknak elkészítését. Akik azonban teljes egészében számszerű adatokban látni és tudni akarja, hogy milyen keretek között mozog egyházmegyénk missziói ügye, az betekintést nyerhet az összesített és az egyházmegyei missziói bizottság által már elfogadott jelentésbe, melynek alapján a Főtiszteletű Egyházkerület szintén meg fogja alkotni egyházmegyénk missziói életéről a világos képet.

A missziói jelentés összefoglalása három irányban történik, külön terjesztem elő a jelentésemet az anyaegyházak, külön a tanyák és a szórványok missziói életéről. Lássuk elsőben is hogy milyen az *anya, leány és társegyházak misszió élete*.

A jelentőivek mindjárt első pillantásra azt a benyomást nyújtják, hogy világosak és érthetők. Külön részben szólnak gyülekezetei tagoltság alapján az egyes szervek munkájáról. Az első fejezetben a gyermekgondozásról nyújt áttekinthető képet. Szóljunk tehát először a

G y e r m e k g o n d o z á s r ó l.

A beérkezett jelentések alapján megállapítható, hogy egyházmegyénk kebelében a 6–12 éves iskolaköteles gyermekeknek a száma 3371, ezekből 1152 gyermek részesült vasárnapi bibliai iskolai oktatásában. E számszerű adatokból tehát arra lehet következtetni, hogy a beiskolázott gyermekeknek, csak a fele vesz részt a vasárnapi iskolai oktatásban. Gyülekezeteinkben csak 24 helyen van vasárnapi iskola. Nem bocsátkozom azoknak az egyházközségek neveinek a felsorolásába amelyekben még ma sincsen megszervezve a gyermek missziói munkának ezen szerve, sőt egyenesen megállapítom, hogy remélhetőleg, ha a jelentésekben nincsen is feltüntetve, de bizonyos, hogy valamilyen formában ez a munka is meg van indítva, akár vasárnapi iskola, akár bibliai óra keretében és ha netalán valami hiányok lennének is azt az elmúlt év rendkívül sok akadályának tudom be.

Nagy akadály minden körülmények között az is, hogy kevés a szakképzett vezető, a lelkész pedig önmaga sokszor képtelen a missziói munka minden ágának a vezetésére, no meg az is bizonyos, hogy nem mindenki hivatott el a speciális gyermekgondozás munkájának a végzésére,

Föltétlenül szükségessé válik a vezetők kiválasztása és kiképzése és csak ha ez még lesz, akkor remélhetünk igazi eredményes munkát.

A gyermekgondozás munkájának eredményesebbé tétele érdekében, ismételten kérem határozatilag kimondani, hogy minden gyülekezetünk vezetője köteleztessék el ennek a munkának a megindítására s ahol megvan, annak további folytatására és lehetőleg minden iskolás gyermekünket állítsuk be a gyermekgondozás munkájába.

II. Ifjúsági munka.

Egyházmegyénkben 12 évesnél idősebb 21 évesnél fiatalabb ifjak száma 2397. Az ifjúság részben ifjúsági egyesületekben, énekkarokban, részben pedig az egyes községek által szervezett „Levente Egyesületben” vannak összetartva. Az utóbbi koránt sem egyházi szervezkedés, azonban nagyon helyes, hogy az egyes politikai községekben a lelkészek, mint a Levente Egyesület elnökei, megragadják az alkalmat, hogy vallásos és ismeretterjesztő előadásokat tartva igyekezzenek az ifjúsággal ezután is foglalkozni. Általánosságban az ifjúsági munka bibliaköri összefüggételek, ismeretterjesztő és műkedvelői előadások tartásában merül ki.

Az ifjúsági munka általános képe pedig azt mutatja, hogy a legtöbb helyen hiányzik a megfelelő helyiség, csupán a nagyon igénybe vett iskolai tanterem áll olykor–olykor rendelkezésre, miért is nagyon nehéz az ifjúsági munka beállítása. Rendszeres munkáról alig két–három helyen lehet csak szó. Az ifjúság azonban, általában mindenütt szorgalmasan látogatja az istentiszteleti órákat, de a bibliai óráktól még mindig idegenkedik. A műkedvelő előadásokat szereti, de ebben is inkább a népszínműveket kedveli.

III. Leány munka.

Az ifjak 2397 számával szemben a leányok száma, ha a statisztika helyes, csak 1847-et mutat. A konfirmált leányok leány egyesületben tartanak össze. Leány bibliakör 21 helyen, leányegyesület 15 helyen van. A lányok részére 23 egyházközségben tartottak külön ismeretterjesztő előadásokat. A központi egyesülethez azonban csak két gyülekezet leányköre csatlakozott.

Általános kép: A belmissziói szervek között a leány munka a legkiépítettebb. A leányok mindenütt szorgalmasan járnak

biblia körökbe, szavalataikkal szeretet munkával intenzíven részt vesznek a gyülekezeti élet minden megmozdulásában. Árvaházra, szegény gyermekek felruházására szorgalmasan gyűjtenek. Otthonaikban szorgalmasan és szépen varrnak, himeznek, fonnak és szőnek. Eszenyben, Csicsserben már felavatott leánykört tagjaink is vannak.

A munka minden téren a legáldásosabbnak bizonyult. A szlovák gyülekezetekből Pinkóc és Bező panaszolja, hogy az ifjuság a magyar nyelvben járatlan. Gálócs előadja, hogy leánymunka a gyülekezetben nincs a társadalmi különbségek miatt. (Sajnos, hogy még ilyesmi is létezik.) Dicséretre méltó virágzó munka folyik Csapon, ahol a lelkészné és a Deschmann leányok búzgólkodása nagyban hozzá járul az eredményes munkához.

IV. Felnöttek közötti munka.

A gyülekezeti munka ezen ágazata a jelentősen első helyre teszi mintegy figyelmeztetés gyanánt, hogy a házasságra lépők részesülnek-e lelkipásztori előkészítésben. Nagyon fontos és felelősségteljes munka. Nagyon hálásak lehetünk, hogy a mai reverzális világban a jelentés felhívja erre a gyülekezetek vezetőinek figyelmét. Gondoljunk csak arra, hogy a katolikus híveknél addig meg nem áldják – kivételes esetektől eltekintve – a házasságot, amíg a házasságra lépni szándékozók meg nem gyónnak, vagyis a lelkész a hivatást az emberi élet nagyon fontos pontjánál olyan tanácsokkal látja el, amelyekre a helyzet komolyságára való tekintettel bizonyosan igen sokáig fog visszaemlékezni. Miért is nemcsak a jelentősen szereplő 27 egyház közösségben, hanem egyházmegyénk minden gyülekezetében, szórva-nyaiban és tanyáin is éber figyelemmel kísérendő a házasságra lépni akaró hivatásunknak az elhatározása és lehetőleg a kihirdetéskor, vagy azután is, avagy közvetlenül akkor mikor az esküvő idejét jönnek bejelenteni a lelkész ne mulassza el a házasságukat egymással és az egyházunkkal szemben szükséges magatartásra, szigorúan figyelmeztetni, a házasságra előkészíteni.

A felnöttek lelki gondozása általában az istentiszteleti órákon és vallásos estélyeken, háziistentiszteleteken történik. Vallásos estélyt 35 helyen tartottak. A lelkészek 8 egyházközösségben látogatják a családokat, ez a szám szintén nagyon csekély és bizonyosan nem is így áll, mivel lehetetlennek tartom, hogy 41 egyházközösségünkben csak 8 helyen látogatnák a lelkészek és presbiterek a hivatást. Olyan kis gyülekezeteink is vannak, amelyekben

szinte lehetetlen, hogy évenként egyszer–egyszer ne érintkezne a lelkész a hivekkel. Ha pedig nem érintkezik az nagy hiba és megpróbáltatással sulyos világunkban föltétlenül szükséges, hogy a lelkész ne csak az istentiszteleti órákon, mint funkcionárius találkozzék a hiveivel, hanem kell, hogy személyes kapcsolatot is tartson fel velük. A gyülekezeti missziói munka tulajdonképen elkötelezi a lelkészt, hogy valósággal a gyülekezetének az ütőerén tartsa a kezét, ezt pedig csak úgy érheti el, hogy ha miként az orvos oda lép a beteghez és megvizsgálja azt, úgy a lelkész is oda megy a hiveihez és felkeresi azokat, kikérdezi ügyes–bajos dolgaik felől, és velük személyes kapcsolatot teremt és tart fen. Minden szálnak tőle kell kiindulni és hozzá kell vissza vezetni. Egészen más képet fog mutatni a gyülekezet élete, ha a hivek tudják azt, hogy a lelkész, nem mint hivataloskodó személy, hanem mint valóban lelki atya jár–kél a gyülekezetében és gondja van mindenkire sors különbség nélkül.

Általános kép: A felnőttek a szegények felsegélyezésére való gyűjtésben, ünnepségek rendezésében segédkeznek, énekari órákon részt vesznek. A buzgóság és áldozatkészség a jelentések alapján emelkedőben van, az egyháziasság, általában kielégítő.

V. Iratterjesztés.

Mig az elmúlt években nagy panaszaink voltak az iratterjesztés terén amiatt, hogy nincsenek irataink, amiket terjeszthetnénk, most abban a helyzetben vagyunk, hogy azt kell panaszolnunk, hogy annyi sok van, hogy már maholnap azt sem tudjuk melyiket terjesszük. A gyülekezetekbe általában járatják, a Ker. Család és a Református Presbiter, Református Jövő, Református Élet, Örömhír, Hajnal, Református Ifjuság, A mi Útunk, Református Világ szemle, Kistükör stb. egyházi vallásos lapokat. Azonban az iratterjesztés terén egységes rendszer nincsen kialakulva, ezért az iratterjesztésünk nagyon szét van forgácsolódva. Amennyiben egy kézben lenne egész bizonyosan olcsóbban kaphatnánk sőt mi több ingyenes iratokhoz is hozzá juthatnánk, amelyeket aztán a gyülekezetek szegényei között szét lehetne osztani, nézetem szerint a missziói előadó kezében kell letenni az iratterjesztés szervezését. Nem tartom szükségesnek annyi sokféle lappal a járatását valahogy ezen a téren egységes megállapodásra van szükségünk. Az egyházmegyénkben 26 egyházközségből jelentenek rendszeres iratterjesztést.

Meg van szervezve az egyházmegyei iratterjesztés is, Csatlós Sándor segédlelkész személyében, de a munkájáról még ezideig nincsen értesülésem. Remélhetőleg a következő egyházmegyei gyűlésünkre már a jól megszervezett és egységes rendszerű iratterjesztésről fogunk hallani jelentést. Addig is minden gyülekezet lelkésze tartsa figyelembe, hogy az iratterjesztésre az egyház évi költségvetésébe legalább is 15 P. összeget állítson be, Ungvár pedig, ahonnan azt jelentik, hogy iratterjesztés nincsen, feltétlenül még nagyobb összeget.

VI. Egyesületi élet.

Az egyesületi élet két féle, u. m. gyülekezeti és egyházmegyei.

A gyülekezetekben, mint egyesület működik az egyházi énekkar, Református Leánykör, SDG, KIE, ORJÓ és Vasárnapi iskola.

Az egyes missziói szervek működésénél ezekről már volt szó, külön emlitem meg az egyházi énekkarokat. Működő énekkarunk van 25 helyen. Sajnálattal jelentem, hogy a két legnagyobb gyülekezetünkben Ungváron és Nagydobronyban működő férfikarunk nincsen. Ugyancsak Tiszaágteleken és Kisgejőcön, na meg a szép sikerrel induló Gálocson szintén nincsen már énekkarunk. Kérdezem miért! ? Működésük megszüntetése nincsen megindokolva. Egyházi énekkarok minden gyülekezetben föltétlenül megszervezendők, ahol nincsen, aki vezesse, ottan legalább egyhangra tanítsák a felnőtteket a lelkészek, avagy a tanító urak. Az egyházmegyéinkben, mint egyesület működik a lelkész és tanító egyesület, az elmúlt években minden hónapban egyszer tartva, összejövetelet, mint baráti kör igen sok ügyes-bajos dolgainknál nyújt utbaigazítást mindnyájunknak. Áldásosan működik egyházmegyéinkben, sőt a szomszédos egyházmegyékben is az USE, amelynek jelentését olvashatjuk jegyzőkönyveinkben, megemlítem még a KRLE-t mint a volt kárpátaljai lelkész egyesületet, működését jelenleg nem ismerem.

VII. Egyetemes mozgalmak és célok.

Az elmúlt év egyáltalán nem kedvezett és nem nyújtott alkalmat, arra, hogy egyetemes jellegű összejöveteleket tarthassunk egyházmegyéink területén. Az állandó katonai készenlét, a nyomott és sokszor aggasztó változások, melyeknek hála a Teremtő Istennek ezideig csak szemlélői voltunk, a rendkívüli ke-

mény tél, az állandó közlekedési zavarok, mind–mind olyan jelenségek, melyek megakadályozták, keresztül huzták minden számításainkat. Ezekről eltekintve, örömmel jelenthetem, hogy az 1939. évben sikerült 5 helyen körzeti ifjúsági konferenciát tartanunk a KIE vezetőinek, továbbá Kovács Péter ifjúsági titkár urnak Kovács Bálint lelkész testvérünknek közreműködésével, amelyen a mokcsakerészi és mogyorósi ifjak kivételével a volt ungi egyházmegye összes ifjai részt vettek. Ugyancsak sikeresen megrendeztük az 1939. évben Nagykaposon a Református Napot dalos ünnepélyvel, amelyről már az elmúlt évi jelentésemben részletesen beszámoltam. Csendes napokat tartottunk április havában 2 napon át az ungvári állami gimnázium református növendékei számára. Ezeken az összejöveteleken, mintegy 800-an vettek részt hiveink közül. Az egyetemes jellegű összejövetelek a református öntudat és összefogás gondolatát szolgálták és a hitéletet mélyítették.

VIII. Szeretetmunka.

Egyházaink általában mindenütt gyakorolták a szeretet munkát – azon értelemben, hogy a segélyezésre szorulókat részben önkéntes adományokból, részben pedig községi segélyekből rendszeresen támogatták. A jelentésekben ugyan csak 14 egyház tünteti fel a rendszeres szegény gondozást, azonban jól tudjuk, hogy ugy az elmúlt 1939, mint a folyó évben a Magyar a magyarért mozgalom mindenütt karöltve az egyházi és politikai községek vezetőivel éreztette áldásos munkáját. Ma már minden községben, ugy az iskolában a gyermekek, mint a felnőttek között rendszeres tej és cukor akció folyik, nem marad el pénz, élelem és ruha segély sem. Az egyházak részéről nyújtott segély összege pénzbe átszámítva 3.458 97 Pengő összeget tesz ki, ami maga is mutatja, hogy egyházaink mindent elkövetnek a nyomorúságban szegénységben élők megsegítésére. Tudtommal egyházmegyénkben egy gyülekezetben van Szeretetház, még pedig Nagydobronyban, de annak működéséről nem érkezett semmi jelentés.

IX. Külmisszió.

A külmisszió fontosságát és nagy jelentőségét mindenkor nagy figyelemmel kísérték egyházmegyénk gyülekezetei. Az előző években mindenkor rendeztünk a külmisszió érdekében egy–egy egyházmegyei külmissziói ünnepséget, amelyen keresztül felhívtuk a gyülekezetek figyelmét annak fontosságára. A legtöbb

gyülekezetbe jár a külmisziói folyóirat. Több gyülekezet állandó összeköttetést tart fen Molnár Máriával, részére külmisziói segélyt is küldött, részben természetbeni adományokból, részben pedig pénzbeli segélyből. Külön megszervezett külmisziói fiókunk nincsen, azonban annak megszervezését szükségesnek tartjuk és annak vezetésére irányítására közgyűlésünk hivatott egy vezetőt kijelölni.

X. Egyházi élet és misszió.

A magyar ajku gyülekezetekben megfelelő segédkönyv, utmutató vezérkönyv áll rendelkezésünkre, ezzel szemben a szlovák ajku gyülekezetek vezetői panaszolják, hogy a magyar nyelvet nem értik a szlovák és cseh iskolákban tanult ifjak. Magától értetődik ez, nem is kívánhatja senki tőlük, még a vezetőktől sem, hogy a missziói munkát tisztán magyar nyelven végezzék. Természetesen nagyon fontos, hogy a magyar nyelv és gondolkodás elsajátítása tekintetében minden alkalmat ragadjanak meg a szlovák gyülekezetek lelkészei és tanítói, azonban semmi nehézségekbe nem ütközik, hogy amiként az istentiszteleti órákon a magyar nyelvű predikáció irodalmat használják fel, ugy a missziói órákon is egymás kölcsönös segítségével próbálják kiválogatni az egyes missziói szervek részére előírt és feldolgozott munkákból a legalkalmasabbat – különösen a református egyház történetét is szem előtt tartva – és fordítsák le szlovák nyelvre. Annak sokszorosítását is vezessék keresztül, ezen célra külön kérünk az egyetemes missziói alapból némi segélyt kiutalni. Ezen munka vezetésére a szlovák gyülekezetek vezetői közül szintén jelöljön ki az egyházmegyei közgyűlés arra alkalmas fiatal munka erőt.

Egyházmegyénk a misszió ügyét állandóan szem előtt tartja, ugy az egyházmegyei gyűléseken, mint értekezleteken állandóan foglalkozik véle és nem mulaszt el egy alkalmat sem, hogy meg ne ragadja azt az ügy előbbrevitele érdekében. Azonban kénytelenek vagyunk arra is rámutatni, hogy egyházmegyénk saját maga erejéből a missziói ügy előbbvitelét nem vállalhatja. Kérjük figyelembe venni, hogy a volt csehszlovák államtól missziói célra mi vajmi keveset kaphattunk így föltétlenül kérjük, hogy úgy az elmúlt 1939, mint a folyó évre az egyetemes missziói segélyből egyházmegyénk részére körülményeinknek figyelembe vételével megfelelő összeg legyen kiutalva.

A szórványok és a tanya missziónál külön is reá fogok mutatni, de már ezen a helyen is hangsúlyozom, hogy szükség-

gessé válik, az eszenyi, ungvári, korláthelmecezi és jenkei egyházaknál részben a már beállított missziói segédlelkészek állandó konventi segélyezése, részben pedig különösen Jenkénél a missziói segédlelkész munkába állítása.

Mint szekta megemlítenéd, hogy különösen a szlovák gyülekezetekben, de meg a volt kárpátaljai gyülekezetekben (Nagydobronyban és Kisdobronyban) más helyeken is elszórtan találkozzunk „Biblia tanulmányozókkal, Baptistákkal, Jehovatanuival és Russelistákkal.”. Találunk felekezeten kívülieket is 57 lélekszámban, számuk azonban fogy.

A belmissziói munkának általában akadályá még nagyon sok helyen a közönyösség és a megfelelő helyiség, meg az anyagiak hiánya.

A belmissziói szolgálat sikeresebbé tétele ügyében javaslatokat abban foglaljuk össze, hogy kérjük az Egyetemes Egyház missziói szerveit, legyenek segítségünkre a Református Napok rendezésében. Misszionáriusok látogassák gyakran a gyülekezteinket, kérjük az ingyenes iratterjesztést, gyülekezeti otthonok építésének segélyezését, körzeti konferenciák tartását, tanfolyamok rendezését.

XI. Számadatok.

Egyházmegyénk gyülekezeteinek lélek száma 25094, 35 anya, 6 leány, 6 fiók és 4 missziói egyházunk van. Ifjusági konferencia volt 4, leány konferencia 1, lelkész és tanítói egyesület 6 összejövetelt tartott, egyetemes jellegű összejövetelünk volt 1. Belmisszió előadó részt vett a budapesti és görömbötpolcai missziói előadók részére rendezett konferenciákon.

* * *

A fentiek alapján készítettem meg összesített jelentésemet, kérem annak tudomásulvételét és az abban foglalt javaslataimnak határozati erőre emelését.

Mielőtt azonban javaslataimat meg tenném, legyen szabad egy kéréssel is fordulni egyházmegyei közgyűlésünkhöz. A közgyűlés által reám bízott belmissziói előadói tisztségem határideje az igaz, hogy még csak 3 év múlva fog lejárni, azonban egyházmegyénkben nagy általánosságban már bizonyos tisztújítások lettek keresztül vezetve, ennek alapján újabb megbízatást kaptam és vállaltam magamra. A megbízatások munkát jelentenek és követelményeket irnak elő. Ugy érzem, hogy a sok

munka vállalásával nem tudok mindeniknek megfelelni, no meg egyházmegyénk ifju lelkészei között is vannak olyanok, akik készséggel vállalják és elfogadják a munkába állítás hívó szavát, miérf is kérem méltóztassék engemet a belmissziói munka előadói tisztsége alól felmenteni és az arról való lemondásomat méltóztassék tudomásul venni.

Határozati javaslataimat a következőkben összegezem;

1. A gyermek-gondozás munkájának eredményesebbé tétele érdekében, minden gyülekezetünk vezetője köteleztessék el ennek a munkának a megindítására, ahol meg van, annak további folytatására és lehetőleg minden iskolás gyermekünket állítsuk be a gyermek gondozás munkájába.

2. Az ifjuságunk munkáját is rendszeresen szervezzük meg, kiépítve a KIE ifjusági szervet, amelyek jelentsék belépésüket a budapesti KIE szervezetbe. A leányegyesületek is csatlakozzanak a központi egyesülethez, mert csak így remélhető az egységes és egymást kölcsönösen támogató munka. Gálocson igyekezzék a lelkész áthidalni az ifjusági munkát gátoló társadalmi különbségeket, eltávolítani az elválasztó falakat.

3. Minden gyülekezetben bevezetendő a rendszeres család látogatás a lelkész és a presbitérium részéről.

4. Ismételten elkötelezendő, minden egyház presbitériuma hogy az évi költségvetésben a gyülekezet anyagi helyzetének és szükségleteinek megfelelőleg bizonyos összeget állítson be az iratterjesztésre. Egyházmegyénkben az iratterjesztés vezetése a belmissziói előadóra bízassék.

5. Egyházi énekkar minden gyülekezetben megszervezendő, ahol nincs aki vezesse, ott egy hangra tanítsák a lelkészek, vagy tanítók a zsoltárokat, énekeket.

6. Református Nap és dalos ünnepély továbbra is minden év május havában megtartandó.

7. Gyülekezeteink szegényeinek a gondozására nagy figyelem fordítandó, ahol a gyülekezet anyagi helyzete akadályozza a munkát, ott az egyház a politikai községgel karöltve végezze a munkát. A nagydobronyi szeretetház működéséről a jelentést bekérjük.

8. Szerveztessék meg a külön egyházmegyei külmissziói fióknak, amelyhez együttesen küldendők be a külmissziói célra befolyt adományok s annak vezetője irányítsa a külmisszió ügyét egyházmegyénkben.

9. Kérje az egyházmegyei közgyűlés az 1939–40, évekre járó missziói segély kiutalását. Jenkén missziós s. lelkészi állás szervezendő. Az eszenyi és ungvári segédlelkész fizetése missziói segélyből rendezendő Koraláthelmecc szintén missziói segélyre szorul.

10. Az egyetemes konvent missziói szerveinek megbízottai látogassák az egyházmegyénk gyülekezeteit is. Kérjük az ingyenes iratterjesztés és a gyülekezeti otthonok építésének segélyezését, körzeti konferenciák tartását és vezetői tanfolyamok rendezését.

Javaslataimnak határozati erőre emelését kérve :

vagyok kiváló tisztelettel a Nagyságos és Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek továbbra is alázatos szolgája :

Szűrtén, 1940. augusztus hó 28.

GENCSY BÉLA

ref. lelkész, belmissziói előadó.

Közgyűlés a belmissziói előadó jelentését tudomásul veszi, javaslatait határozati erőre emeli. Lemonadását tudomásul veszi, részére a felmentést megadja és belmissziói előadónak Gaál István csicseri lelkészt választja meg.

47. Olvastatott az egyházmegye tanügybizottsági elnökének 1839/40. évi jelentése.

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az elmúlt esztendőben azzal az időszerű megállapítással kezdtem tanügyi jelentésemet, hogy a letűnt iskolai év a nagy fordulat jegyében állott, mely több vonatkozásban érezte hatását iskoláink életében.

E tekintetben ez az esztendő nem maradt a múlt évi mögött, mert az egész világra és ebben nemzeti életünkre is rá nehezedett sorsdöntő kül- és belpolitikai események és fogansított katonai intézkedések súlyosan éreztették hatásukat iskolai életünkben is. A rendszeres és céltudatos munka egyik főkélléke: a nyugodt mederben folyó élet és eseménytelenség, ismeretlen fogalmak voltak az elmúlt 1939/40. tanévben.

Az egész megváltozott életütem és a tanerők katonai gyakorlatra való bevonulása miatt egyházmegyénk több iskolájában nem folytatható zavartalanul sem a tanítás ellátása, sem annak kellő ellenőrzése. Emiatt a legtöbb helyen nem voltak felfektethető a pontos statisztikai adatok sem.

E nehézségekkel kapcsolatban külön ki kell térni és nyomatékosan figyelmeztetni az iskolalátogatási körzetek jegyző-

könyvvezetőit, akik az említett nehézségeken felül helytelenül, egymásnak ellentmondó adatokat tüntettek fel, vagy hagytak üresen az iskolalátogatási jegyzőkönyvek kitöltendő rovataiban. Ezenfelül többen késéssel terjesztették be a látogatásról felvett jegyzőkönyveket, sőt egy be sem érkezett. E lelkiismeretlen és pontatlan munkával olyan nehéz helyzetbe hozatott a tanügyi előadó, hogy a kerületre, valamint a konventre az új rendelkezés értelmében beterjesztendő igen részletes jelentés és statisztikai kimutatás csak pár heti megfeszítést munkával volt elkészíthető, amennyiben külön átdolgozás alá kellett venni minden iskolalátogatási körzet jegyzőkönyvét.

Ezek előrebocsátása után egyházmegyénk iskolaügyére vonatkozó jelentésemet a körlátogatóktól beérkezett jegyzőkönyvek és statisztikai adatok alapján a következőkben terjesztem elő:

A megszállás alatt külön egyházmegyei szervezetben élt kárpátaljai ungi egyházmegye visszacsatolásával elemi népiskoláink száma 16-ról 26-ra emelkedett. Iskoláink mindenütt VIII. évfolyamúak voltak.

Két tanerős iskolánk volt a következő helyeken: Bés, Bező, Jenke, Kistrát, Palágy, Szürte, Ungvár és Vaján.

Egy tanerős volt: Csicsér, Csongor, Eszeny, Kisdobrony, Kisgejőc, Korláthelmeç, Mogyorós, Nagydobrony, Nagygejőc, Nagykapos, Palló, Szalóka, Szirénfalva, Ungnyarád, Tiszaágtelek, Tizasalamon, Veskóc és Zahar. –Bező, Jenke és Zahar szlovák egyházközségek kivételével a tanítás nyelve mindenütt magyar volt.

Állami, illetőleg községi iskolák vannak a következő helyeken:

a.) magyar nyelvűek: Bajánháza, Bátfa, Bótfalva, Csap, Csongor, Eszeny, Gállocs, Iske, Kelecseny, Kisdobrony, Kisgejőc, Minaj, Moksa-Kerész, Nagydobrony, Nagygejőc, Nagykapos, Nagyszelmenc, Szalóka, Szirénfalva, Tiszaásvány. Tiszaágtelek, Tizasalamon, Ungtarnóc, Ungvár, és Vajkóc–Mátyóc.

b.) szlovák nyelvűek: Kereszt, Sárosmező, Sárosremete, Szenteske, és Ungpinkóc. Ezekben az iskolákban a vallástant és éneket a lelkipásztorok, illetőleg Eszenyben, Nagydobronyban, Nagykaposon, Tizasalamonban és Ungváron a segédlelkészek tanították kitűnő, dicséretes és jó eredménnyel. Tankönyvül: P. Czinke István, Kovács-Osztényi, Soós-Osztényi, Konkoly-Thege könyveit használták, továbbá a Bibliát és az énekes könyvet. A szlovák iskolákban Balázs János: „Zo slovo Božieho” című tankönyvet.

A vallás és ének tanításról mindenütt gondoskodás történt. A tanítás az illető állami, vagy községi iskolában folyt le s a növendékek a lelkész, vagy a tanító felügyelete alatt felvezetettek a templomba is. A reformáció ünnepét mindenütt ünnepélyes istentisztelet keretében tartották meg.

A saját iskoláinkra vonatkozó statisztikai adatokat a következőkben terjesztem elő:

Egyházmegyénk lélekszáma: 24.188. A 6-14 éves református tankötelesek száma: 1634 fiu, 1684 leány, összesen 3318. E létszámból református iskolába járt: 692 fiu, 692 leány, összesen 1384. És pedig az I. osztályba 92 fiu, 82 leány; II. osztályba 88 fiu, 75 leány; III. osztályba 97 fiu, 80 leány; IV. osztályba 101 fiu, 99 leány; V. osztályba 79 fiu, 72 leány; VI. osztályba 77 fiu, 90 leány; VII. osztályba 38 fiu, 52 leány; VIII. osztályba 29 fiu, 46 leány. - Állami, vagy községi iskolába járt 926 fiu, 985 leány, összesen 1911, középiskolába járt összesen 424. Nem járt iskolába 2 fiu, 2 leány, összesen 4. Másvallásu járt hozzánk: 59 fiu, 52 leány, összesen 111; konfirmáltotott: 133 fiu, 143 leány, összesen 276.

Mulasztott félnapok száma: 11.495 igazolt, 1.203 igazolatlan, összesen: 12.698. A tanítás az ismert kül- és belpolitikai helyzet miatt nem folyt zavartalanul. A tanév 3 iskolában 9 hónapig, 23 iskolában 10 hónapig tartott.

Az egyházközségek száma 43. Ezek közül az összes tanköteleseket befogadó iskolát tart fenn 13; a református tanköteleseket részben befogadó iskolát tart fenn 13; iskolát nem tart fenn 17 egyházközség. Az egyházközségek által fenntartott mindennapi iskolák száma 26. Ezek közül 18 egy tanerős és 8 két tanerős. Részben osztott 15, osztatlan 11 iskola. A tanulók létszáma 27 tanteremben 60-on alul volt, két tanteremben 70-80 között, egy tanteremben 100-on felül. Az elmúlt tanévben egy iskola szerveztetett. Az iskolaépületek száma 27, a tanteremek száma 31 volt. Ezek közül higiénikus szempontból megfelelő 26, nem megfelelő 4. Az iskola felszerelése teljes 3 helyen, hiányos 25 helyen. A tanító lakások száma 28 volt. Működött 27 férfi és 7 nőtanító, összesen 34. Ezek közül okleveles rendes 29, segéd 1, nem oklevéles rendes 2, segéd 2; kizárólag vallástanító volt 1, tanítói állás szerveztetett szintén 1. Iskolai könyvtár ugy a tanítók, mint a tanulók számára volt 26 helyen.

A tanítás eredménye kiváló volt: 7, kielégítő 5 helyen, osztályozva nem volt 22 helyen.

A népoktatás fenntartására fordított a lefolyt iskolai évben egyházi és alapítványi jövedelemből 8.276'41 P. államsegélyből: 15.826'04 P. községi vagy más alapból: 3.018'56 P. összesen 26.581'01 pengő,

Jelentésem megtétele után, határozati javaslataimat a következőkben terjesztem elő:

1. A hiányos felszerelésű iskolák fenntartói utasítsanak a hiányzó felszerelési eszközök mielőbbi pótlására.

2. Tekintettel arra a körülményre, miszerint az egyház és iskolalátogatás késői időpontja miatt a legtöbb iskola meglátogatható nem is volt, minek következtében az iskolák előhaladására, külső és belső életére vonatkozó, valódi tényállásnak megfelelő adatok beszerzése is nehézségekbe ütközött, — Egyházmegyei Közgyűlés határozatilag mondja ki, miszerint a jövőben az iskolalátogatások minden körülmények között május hó végéig megejtendők legyenek.

3. Iskolalátogatási jegyzők utasítsanak lelkiismeretes és pontos adatok felfektetésére, azoknak előírás szerinti összegezésére, hogy a beküldött jegyzőkönyvek ne egymásnak ellentmondó számoszlopok haszontalan gyűjteményei legyenek, hanem a pontos adatoknak és lelkiismeretes vizsgálatnak bizonyosságai.

Javaslataim határozati erőre emelését kérve, vagyok továbbra is a Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Közgyűlésnek mély tisztelettel,

alázatos szolgája:

CSOMÁR ZOLTÁN

lelkipásztor, tanügyi biz. elnök.

Közgyűlés a tanügyi bizottság előadójának jelentését tudomásul veszi és javaslatait határozati erőre emeli.

48. Olvastatott a következő

JEGYZŐKÖNYV

az ungi református egyházmegye számvevőszékének 1940. évi augusztus 26-ikán Ungváron tartott üléséről.

Jelenvannak az alulírottak.

1. Pénztáros jelenti, hogy a számvevőszéknek 1940. április 18-ikán Vajánban tartott ülésén megállapított 1939. évi zárszámadást és költségvetést az 1940. évi június 6-ikán tartott egy-

házmegyei közgyűlés 9. számú határozata értelmében átdolgozta és ugyanazon határozat értelmében a Horváth Mária alapítványnak a többi alapcuktól és alapítványoktól teljesen elkülönített kezelését keresztül vezette,

az egyházmegyei pénztár kamathátralékosai ellen az egyházmegyei ügyész útján a behajtás iránti eljárást folyamatba tétette

és úgy a zárszámadásban, mint a költségvetésben egyes alapok szerint a kint levő kamathátralékot is külön feltüntette.

Tudomásul vétetett.

2. Pénztáros javaslatára elhatározza a számvevőszék, hogy a Pálóczi Horváth Mária alapból a folyó évben befolyt 1.872 P. kamatjövedelem fele, vagyis 936 P. és ugyanazon alapból az előző éven tartalékolt rendkívüli segélyalap egészében a segélyt kérő lelkészek és tanítók kérelmének teljesítésére fordíttassék.

A kamatok másik fele, vagyis 936 P. az erre a célra tartalékolt rendkívüli segélyalap tőkéjének egy részével együtt az egyházközségek segélyezésére fordítható.

Ugyancsak segélyezésre szolgálhat az özvegyárvagymintézet 1.247 P. 16 f. és a kárpátaljai egyházmegye tőkéjéből befolyt 389 P. 28 f. is,

3. A költségvetéssel kapcsolatban javasolja a számvevőszék, hogy az esperesi tiszteletdíj a múlt gyűlésen hozott határozattal zsemben az em. pénztár terhére 700 P. állapíttassék meg tekintettel arra, hogy az esperes a csehszlovák kongrua folyósítással ellentétben esperesi kongrua-pótlékot nem élvez,

Javasolja a számvevőszék, hogy a mindenkori esperesi segédlelkész, – amennyiben számára állami fizetés kiegészítésből csak a rendes segédlelkészi fizetés volna biztosítható, – külön munkájának honorálására az egyházmegyei közigazgatási alapból évi 100 P. fizetessék ki.

4. Számvevő előterjeszti az egyházközségek 1939. évi számadásainak megvizsgálásáról szóló jelentését, amely szerint azokat a hozzájuk fűzött megjegyzések és kívánságok figyelembe vételével jóváhagyásra és megerősítésre ajánlja.

Tudomásul szolgál.

Kelt, mint fent.

Ujlaki Sándor s. k. Nyomárkay Sándor s. k. Dr. Kiss Bálint s. k. Sutka Kálmán s. k. Szekeres István s. k. Kovács Dániel s. k. Bodnár Lajos s. k. Kömives Sándor s. k.

Egyházmegyei Közgyűlés a számvevőszék jelentését tudomásul veszi az egyházmegyei pénztár 1939. évi számadását, költségvetését a hozzá fűzött és előterjesztett javaslatokkal együtt, úgy, amint az a folyó évi tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvében foglaltatott és a fenti jegyzőkönyvben olvasható, – tudomásulveszi, megerősíti és a javaslatokat határozati erőre emeli. A számadásnak a P. Horváth Mária és Simon alapítványra vonatkozó része tudomásvétel végett a főt. Egyházkerületi Közgyűlés elé terjesztendő.

49. Olvasatott a következő

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

az ungi református egyházmegye segélyosztó bizottságának 1940. évi augusztus 26-ikán Ungváron tartott üléséről. Jelen voltak az alulírottak.

Pénztáros jelenti, hogy a számvevőszék határozata értelmében kiosztásra kerülő segélyek :

1. a Pálóczi Horváth Mária alapból a lelkészek és tanítók részére 1.446 P. 92 f. egyházközségek részére 2.104 P. 56 f. özvegyek és árvák részére 1.247 P. 16 f. kárpátaljai egyházmegye tőkéjéből 389 P. 28 f.

Segélyosztó bizottság javasolja, hogy a kiosztásra kerülő segélyekből Nagy Sándor 100 P., Balogh Sándor 50., Bittó Béla 50 P., Juhász Imre 150 P., Kőmives Sándor 250 P., Varga József 100 P., Király Zoltán 50 P., Kálniczky János 50 P., Ujlaki Sándor 100 P., Bodnár Lajos 250 P., Ungvári László 50 P., Nagy Miklós 100 P., Ónody Géza 100 P.-vel – segélyezettések 46 P. 90 f. pedig tőkésítették a lelkészek rendkívüli segélyalapjára.

2. Az egyházak részére rendelkezésre álló összegből a beretkei árvaház 150 P. hivatalos lapok és pecsétnyomók ára címén az egyházak 375 P.

Tiszaágtelek 100 P., Csongor 100 P., Kisdobrony 200., Tiszasalamon 100 P., Szirénfalva 150 P., Sárosmező 50 P., Csap 50 P., Szürte 100 P.-vel segélyezettések, 1.254 P. 56 f. pedig az egyházközségek rendkívüli segély alapja címén tovább is külön kezelésben maradjon.

Jelen egyházmegyei közgyűlésünk alkalmával felmerült közébéd költsége, amennyiben a gyűléstartási alap kamataiból fedezetet nem találna, ennek az alapnak terhére fedezendő.

3. Az özvegyárvagyámintézet kamataiból a 14 jogosított özvegy és árva 70–70 P. rendes segélye mellett a fenn maradt 260 P. a következőképen osztassék fel:

Pataky Pálné, Egyed Béláné, Morvay Ilona és Bacskay Erzsébet 50–50 P.-t, Gecse Teréz és Kovács Aranka 30–30 P.-t kapjon.

4. A kárpátaljai egyházmegye eddig befolyt tőkéből 114 P. 28 f. befizetett alapítványának visszautalása címén fizetessék vissza Komjáthy Gábor tiszteletbeli esperes, ungvári lelkész urnak, a fennmaradó összegből pedig Kisdobrony és Ágtelek 100–100 P. az Ungtárnóci egyház pedig 70 P. segélyt kapjon.

Kelt, mint fent.

Ujlaki Sándor s. k. Nyomárkay Sándor s. k. Kőmives Sándor s. k. Dr. Kiss Bálint s. k. Bodnár Lajos s. k. Szekeres István s. k. Suttka Kálmán s. k. Kovács Dániel s. k.

Közgyűlés a segélyosztó bizottság jelentését tudomásul veszi és a segély kiosztásra vonatkozó javaslatot határozati erőre emeli.

50. Papi főjegyző javasolja, hogy az egyházmegyei közgyűlés által választandó bizottságok a jelen közgyűlés keretében egészítettessenek ki, azzal, hogy megbízatásuk az 1943-ban bekövetkező általános tisztújítással egyidejűleg lejár és újra választás alá kerül. Szükség van erre részint azért, mert a legutóbbi tisztújítás óta a bizottságok megbízatásának ideje nagyrészt lejárt, részint pedig azért, mert kiegészítésük kihalás és az egyházmegye új elrendeződése következtében nagy mértékben szükségessé vált.

Egyházmegyei közgyűlés az elhangzott javaslat értelmében 1943. évben lejáró megbízatással megválasztja, illetve kiegészíti az egyházmegyei bizottságokat a következő képen:

1. *egyházmegyei tanács*: elnökök: Ujlaki Sándor esperes, Nyomárkay Sándor em. gondnok, Dr. Magda Sándor, Komjáthy Gábor, Kőmives Sándor, Dr. Kiss Bálint, Dr. Szekeres Albin, Dr. Leskovits István.

2. *Egyházlátogató bizottságok*: I. Ujlaki Sándor, Bellágh Barna, Ónody Géza, Koncz Gyula. II. Ruszka Elek, Kecskeméthy Lajos, Orémus Kálmán, Ritoók Lajos. III. Benkő Lajos, Balogh Sándor, Szaplanczay Lajos, Dr. Kiss Bálint. IV. Györke Endre, Papp Géza,

Kövér Béla, Dr. Szekeress Albin. V. Csomár Zoltán, Pataky Menyhért, Bán János, Móré Gábor. VI. Nagy József, Tárczy Gyula, Kormoss Gerő, Sutka Kálmán. VII. Gencsy Béla, Gaál István, Pápay István, Hegyi György.

3. *Építkezési bizottság*: Esperes, Ügyész, Kőmives Sándor, Koncz Gyula és Fodor Béla.

4. *Könyvtár bizottság*: Kőmives Sándor, Csomár Zoltán és Dr. Leskovits István.

5. *Közalapi és nyugdíjintézeti bizottság*: Esperes, gondnok, pénztáros, ügyész, Köszörü Károly és Gencsy Béla.

6. *Egyházmegyei Lelkész és Tanító egyesület*: Elnök: Gencsy Béla, alelnökök: Király Zoltán és Kormoss Gerő, titkár: Gaál István, jegyzők: Bellágh Barna és Orémusz Kálmán. Pénztáros: Kőmives Sándor.

7. *Missziói bizottság*: Esperes, Gondnok, Belmissziói előadó, Gencsy Béla, Király Zoltán és Fodor Béla.

8. *Segélyosztó bizottság*: Esperes, gondnok, ügyész, pénztáros, Benkő Lajos, Dr. Kiss Bálint, Sutka Kálmán.

9. *Számvevőszék*: Esperes, gondnok, ügyész, pénztáros, számvevő Benkő Lajos és Fodor Béla.

10. *Szavazatbontó bizottság*: Esperes, gondnok, a jegyzői kar és a gyűlésnek Ungváron, illetve Nagykáposon lakó tagjai.

11. *Tanügyi bizottság*: Elnök és előadó: Csomár Zoltán, tagok az egyházlátogatási jegyzők és tanító-kiküldöttek.

12. *Ungi Segély Egyesület*: Ügyvezető elnök: Kőmives Sándor, ellenőrzők Koncz Gyula, Bodnár Lajos, Juhász Imre és Dr. Leskovits István.

51. Az egyetemes tanügyi bizottság a 179/1938 számú konventi határozattal nyert megbízás alapján Ormós Lajos szakbizottsági tag által **Egységes Népiskolai Felügyeleti Szabályzat Tervezetet** készítettett amelyet 128/1940 sz. alatt bemutatott az Egyetemes Konventnek, a mely e szabályrendelet tervezetét hozzászólás céljából kiadta az egyházkerületnek, illetve a kerületek útján az egyházmegyének.

Egyetemes Konvent az anyaországi egyházmegyéknek a ke-
rületek útján beérkezett véleményes jelentését 242/1940 sz. pontja
alatt tárgyalta és elrendelte a szabályzat tervezet újból tárgya-
lását, azzal a megokolással, miszerint az 1939 évi E. T. I. és II.
törvénycikkek szerint visszacsatolt egyházmegyék közgyűlései vé-
leményének bekérését is szükségesnek látja.

A szabályzat tervezet az iskoláink feletti felügyeletet egészen
új alapokra fekteti, teljesen összhangba hozza az állami iskolák-
ban alkalmazott gyakorlattal, amikor az iskolák felügyeletére, a
tanítás ellenőrzésére és irányítására egyházmegyei, egyházkerü-
leti és konventi szakfelügyelők beállítását hozza javaslatba.

E tervezet szerint a magyarországi református egyház nép-
iskoláiban a szakszerű tanulmányi felügyeletet gyakorolná:

1. Igazgató-tanító,
2. Iskolaszéki elnök,
3. Egyházmegyei népiskolai szakfelügyelő,
4. Egyházmegyei tanügyi bizottság,
5. Esperes, vagy tanügyibizottsági elnök,
6. Egyházkerületi népiskolai szakfelügyelő,
7. Egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság,
8. Püspök,
9. Egyetemes konventi szakfelügyelő,
10. Egyetemes konventi tanügyibizottság,
11. Egyetemes konventi elnökség.

A kövekezőkben vázolja a felügyelő szervek jogait és köte-
lességeit, kiemelve a szakfelügyelők sokoldalú alaposágát és
jártasságát az iskolai nevelés minden vonatkozásában.

A szabályrendelet tervezet készítője az idők követelményeit
tartja szem előtt és korszerűvé akarja tenni iskoláztatásunk
és felügyeletünk eddigi elavult rendszerét. Iskola ügyünk fejlődé-
sének szempontjából ezért szükséges és üdvös e szabályzat gya-
korlati megvalósítása, azonban el nem mulaszthatjuk annak le-
szögezését sem, miszerint épen újszerűségével olyan radikális
változtatásokat vonna maga után iskolaügyünkkel kapcsolatban,
mely ellentétben áll az iskolafelügyelet terén alkalmazott évszá-
zados gyakorlatunkkal és az E. T. V. törvénycik 50. §-ával, mert
a szabályzat tervezet szerint a vallásoktatás és nevelés felügye-
letébe a lelkipásztoroknak beleszólási joguk nem lenne, amennyi-
ben szakfelügyelők csupán olyan gyakorlati pedagógusok, tanítók,

tanítóképző intézeti tanárok lehetnek, akik a népiskolát, annak hivatását, célját, tanulmányi rendjét és tanítási módszerét a gyakorlatból ismerik.

Ezenkívül anyagi vonatkozásban is érzékenyen érintené az új felügyeleti rendszer az amúgy is súlyos iskola fenntartási terhekkel küzdő egyházközségeinket.

Ez előterjesztés alapján Egyházmegyei Közgyűlés kimondja, miszerint az egységes népiskolai felügyeleti szabályzat megalkotását szükségesnek tartja, azonban **O r m ó s L a j o s** előadói tervezetével kapcsolatban javasolja, hogy az csak megfelelő átdolgozás és az E. T. vonatkozó részével való összhangbáhozás után fogadtassék el.

52. Kőmives Sándor papi főjegyző bemutatja a közgyűlésnek az egyetemes konvent intenciói szerint megkészített egyházmegyei térképet. Felajánlja ajándékba az esperesi hivatal részére.

Közgyűlés a bejelentést fudomásul veszi és az ajándékért köszönetet szavaz.

53. Olvastatott a Főtiszteletű Konventi missziói előadó javaslata alapján a Főtiszteletű Konvent 121/1940. sz. rendelkezése, amelynek értelmében egyházmegyei missziói bizottság szervezendő és annak a teendői a következőkben állapítandó meg egyházmegyénk kebelében.

1. Missziói bizottság kísérelje figyelemmel minden egyházközségben a missziói munkát, annak folyását és esetleges akadályait. A meginduló munkát segítse elő, az akadályokat háriítsa el. Ha az akadály személyi lenne, akkor erről az egyházmegyei közgyűlésnek jelentést köteles tenni.

2. Lelkészörök, missziói körök szervezendők. Több egyházközség számára missziói napok, ifjúsági, leánykonferenciák presbiteri értekezletek, nőszövetségi összejöveletek tartandók.

3. A missziói bizottság keretén belül ifjúsági albizottság szervezendő és ifjúsági megbízott állítandó be.

4. A felsőbb hatóságok által kiadott rendelkezések végrehajtásáról az egyházlátogatóság, illetve a missziói előadó útján meggyőződést szerez.

5. Az egyetemes konvent missziói munkaerőit igénybe veszi, velük kapcsolatot tart fenn.

6. Figyeli azokat a társadalmi mozgalmakat, jelenségeket, melyek az egyház tagok lelkiéletére befolyással vannak. Kötelessége a kedvező befolyásokat erősíteni, a károsokat kivédeni.

Közygülés a főtiszteletű Konvent rendelkezését tudomásul veszi, az egyházmegyei missziói bizottságot a belmissziói előadó által beterjesztendő javaslat értelmében megszervezi és annak kebelén belül ifjusági albizottságot is szervez. Ifjusági megbizottul Papp Géza ungtarnóci lelkészt választja meg.

Ugyancsak a Főtiszteletű Konvent fenti számu rendelkezése alapján minden gyülekezetben a gyülekezeti missziói bizottság is megszervezendő.

Közygülés határozatilag elrendeli minden egyes gyülekezetben a missziói bizottság megalakítását azal, hogy annak teendőit szintén a 121/940. IV. sz. konventi rendelkezés írja elő.

54. Olvastatott az ungi egyházmegye kebelébe tartozó tanyák lelkigondozásáról szóló következő jelentés :

Egyházmegyénkben az eszenyi, ágteleki, szürtei, kisgejőci, minaji, kisdobronyi és ungtarnóczi gyülekezethez tartoznak tanyák. A tanyákon élő hiveink száma 432. Ezek a tanyák nagyrészt olyan közel fekszenek az anyaegyházhoz, hogy a hiveik lelkigondozása egybeesik az anyaegyház hiveinek a gondozásával. Külön tanya misszióról csupán Eszeny tesz jelentést. Az eszenyi tanyán szeptember hónaptól kezdve havonként minden első vasárnap délután rendszeresen be van vezetve az istentisztelet tartása. Ugyancsak az eszenyi tanyán heti két órán részesülnek a gyermekek hitoktásban, a többi helyekről mindenünnen bejárnak a gyermekek a község területén lévő iskolákba. A konfirmandusok oktatását a lelkész végzi részben a hittanórán, részben az anyaegyházban a többi konfirmandusokkal együtt különkáté órán. A lelkész minden tanyára eljuttatja az Örömhír valóságos lapot és ingyenes iratterjesztést vezetett be. A kiszállások költségét a lelkész minden esetben a sajátjából fedezi, külön fedezet nincs reá. A tanyákon élő hiveinket a lelkészek az egyház gondnokával együtt meglátogatják. Külön tanyai istentiszteletről csak Eszeny tesz jelentést

Határozati javaslataim :

1. A tanyákról a 83/1938. sz. konventi határozat értelmében helyzetkép készítendő.

2. Eszeny részére, ahol a tanya missziói ellátására az anyaegyháztól 5 Km.-re fekvő tanyán hetenként 2 órán rendszeresen hittanóra tartatik, ahol havonként istentisztelet van és ahol a tanyán lakó hivek száma 332, – konventi missziói segély kiutalást kérjük.

Javaslataim elfogadását kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

GENCSY BÉLA

ref. lelkész, belmissziói előadó.

Közgyűlés a tanya misszióról szóló jelentését tudomásul veszi és a javaslatokat határozati erőre emeli.

Kimutatás az ungi egyházmegye területén levő egyházközségekhez tartozó tanya lakosságról:

1. Ágtelek	a. egyház	össz. lélekszáma	640	ebből tanyán lakik	8
2. Bajánháza	"	"	187	"	"
3. Bátfa	"	"	116	"	"
4. Palló	társ egyház	"	283	"	"
5. Bés	anya egyh.	"	592	"	"
6. Bező	"	"	686	"	"
7. Zahar	leány egyh.	"	657	"	"
8. Csap	anya egyh.	"	1200	"	"
9. Csicsér	"	"	398	"	"
10. Csongor	"	"	1597	"	"
11. Eszeny	"	"	1746	"	332
12. Gállocs	"	"	203	"	"
13. Iske	"	"	186	"	"
14. Jenke	"	"	383	"	"
15. Kereszt	leány egyh.	"	202	"	"
	Tasolya	társ egyház	"	248	"
	Szentes	"	"	200	"
	Porosztó	"	"	30	"
16. Kisdobrony	anya egyh.	"	1227	"	16
17. Kisgejőc	"	"	516	"	25
18. Kistrát	"	"	377	"	"
19. Korláthelmecc	"	"	390	"	"
20. Minaj	"	"	92	"	19
	Ketergény	társ egyh.	"	124	"
	Homok	"	"	80	"
	Kereknye	"	"	16	"
21. Mokcsakerész	anya egyh.	"	250	"	"
			<hr/>		
Átvitel:			12.626	"	400

	Áthozat	12.626	400
22. Mogyorós leány egyh. össz. lélekszáma	280	ebből tanyán lakik	
23. Nagydobrony a. egyház	3470		
24. Nagygejőcz	613		
25. Nagykapos	537		
26. Nyarád-Mocsár-Kelecseny	431		
Dobóruszka fiók egyh.	16		
27. Nagyszelmenc a. egyház	284		
28. Szirénfalva leány egyh.	364		
29. Palágy-Komoróc a. egyház	535		
30. Szalóka	799		
31. Sziurte	602		20
32. Tiszaásvány	551		
33. Tizasalamon	638		
34. Ungcsepely	170		
35. Veskóc leány egyház	265		
36. Ungpinkóc anya egyház	174		
37. Ungtarnóc	130		12
38. Bótfalva fiók egyház	112		
Ördarma társ egyház	15		
Konczháza	11		
39. Ungvár anya egyház	1750		
40. Vaján	390		
41. Vajkóc-Mátyóc	150		
42. Sárosmező	738		
összesen	25.651		432

55. Az ungi egyházmegye gyülekezeteihez tartozó szórványok gondozásával kapcsolatban jelenti az egyházmegyei missziói előadó, hogy az ungi egyházmegyében az anyaegházakhoz tartozó szórványok száma 28. A szórványokban élő hiveink lélekszáma 1278. A szórványok gondozása nincsen rendszeresen megszervezve, amennyiben ezt a munkát a legtöbb helyen a lelkészek a saját kezdeményezésükből végzik és még a vele kapcsolatosan felmerült kiadások fedezetéről sem történik sehol gondoskodás. A lelkigondozást, hitoktatást mindenütt a lelkészek látják el, kivéve Perecsenyt, ahol Engloner Emilia tisztviselőnő végzi a hitoktatást. A szórványokban az iratterjesztés csak abból áll, hogy a Konvent által küldött Örömmüzenet lapot osztják szét a lelkészek. A szórványokban 91 alkalommal volt istentisztelet, külön urvacsora osztás nem sehol. A családok száma 98, a tankötelesek száma

152, a konfirmandusoké 30. A szórványokból vallási sérelmet jelent Korláthelmec, előadván, hogy a szerednyei róm. kath. és görög kath. egyházak részéről állandó agresszív magatartás nyilvánul meg velünk szemben.

Javasolja hogy :

1. Minden anyaegyház készítse elő a 83/1938. sz. konventi határozatban elrendelt nyilvántartást.

2. Gondoskodjék minden egyházközség költségvetésileg arról, hogy a lelkészek a szórványok látogatása alkalmával felmerült kész kiadásai meg legyenek térítve.

3. Azok az anyaegyházak, amelyekben a szórványok gondozása tetemesebb kiadást jelentene az anyaegyháznak (Eszeny, Jenke, Sárospolyánka Korláthelmec és Ungvár) a szórvány gondozás költségeinek fedezésére kérjenek segítyt a missziói alapból.

4. Kívánatos lenne Ungvár székhellyel egy egyházmegyei missziói lelkész munkába állítása, aki állandóan és rendszeresen látogatná a missziókat.

Közgyűlés a szórvány gondozásról szóló jelentést tudomásul veszi, a beterjesztett javaslatokat elfogadja és határozati erőre emeli.

56. Egyházmegyei Közgyűlésünk Isten iránti hálával állapítja meg, hogy az 1890.-ik esztendő milyen döntő fontosságú év volt a messze Amerikába szakadt református magyar testvéreink életében. Ebben az esztendőben alakult meg Amerikában az első magyar református gyülekezet, hogy a későbbben megalakult többi gyülekezetekkel együtt a messze idegenbe szakadt véreink nemzeti érzésének ápolója, nyelvének megőrzője és kálvinista hitének oltalmazója legyen. A folyó 1940.-ik esztendőben ünnepli az Amerikai Evangéliumi és Református Magyar Egyházkerület fennállásának ötvenedik évfordulóját.

A hazai földről idegenbe szakadt magyar református testvéreink ebben az esztendőben minden amerikai magyar református gyülekezetben ünnepet ülnek. Örömük a mi örömünk, ünneplésük a mi ünnepünk is. Egyházi főhatóságaink útján és azokkal együtt a husz évi elszakítás után Hazatért Ungi Református Egyházmegye Közgyűlése is elküldi a messze szakadt magyar református testvérekhez Isten iránti hálával eltelt szerető szivből fakadó jókívánságait és meleg köszöntését.

Az Ungi Református Egyházmegye örömmel ünnepel együtt az Amerikai Evangéliumi és Református Magyar Egyházkerülettel fennállásának ötvenéves jubileumán. Csodálatát és háláját fejezi ki azért a munkáért, amelyet az óhazából elszármazott magyarság kálvinista hitének ápolása, nyelvének megőrzése és nemzeti érzésének fenntartása érdekében egy fél-századon át végzett. Ebből az alkalomból kifejezésre juttatja testvéri együttérzését, rokonszenvét és szeretetét, Isten áldását kérve további munkásságára, hogy folytathassa azt még nagyobb buzgalommal Isten dicsőségére!

57. Olvastattak az Egyetemes Konvent jegyzőkönyvében található iskolaügyekre vonatkozó következő intézkedések:

a – 206/1940. konv. jkv. szám. – Az Egyetemes Konvent elnöksége 2715/1939. sz. a. kelt iratával, hivatkozva az Egyetemes Konvent 115/1939. számú határozatának 9. és 10. pontjaira, felkérte a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter urat, hogy a református népiskoláinkhoz pályázó állami tanítók számára a minősítést feltüntető szolgálati bizonyítvány kiállítása iránt rendelkezék.

A miniszter úr a Konvent iratára válaszolva értesítette az Elnökséget, miszerint az idevonatkozó rendelet 9. pontja szerint: a szavakkal való minősítés után az igazgató, illetőleg a kir. tanfelügyelő az I. II. III. és IV. kérdőpontok mindegyikére egy-egy (összesen négy)) számbeli minősítést ad.

1-es minősítést csak kiváló, 2-est a minden tekintetben megfelelő tanár, vagy tanító kaphat. 3-as az átlagosnál gyengébb eredménnyel működő, vagy kisebb kifogás alá eső, 4-es a súlyosabb kifogás alá eső tanár, tanító minősítése. – Egyben a tanfelügyelők is utasították, hogy abban az esetben, ha az állami népiskolai tanító valamely református népiskolai tanítói állásra pályázik, az illetékes hatóság kérésére, a pályázó minősítési táblázatáról másolatot állítson ki s azt mint szigorúan bizalmas iratot küldjön meg a fenntartó hatóságnak.

Tudomásul szolgál.

b. – 207/1940. konv. jkv. szám. – A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1939. évi április hó 11.-én 133.200 – 1689. IX. ü. o. szám alatt kelt rendeletével a visszacsatolt területek oktatásügyének az anyaországi iskolarend-

szere való áttérése ügyében intézkedett. Ebben a rendeletben valamennyi közép-, középfoku és alsófoku iskola tanítási anyagát szabályozta.

A miniszter úr kérte az egyházi főhatóságokat, hogy a főhatóságuk alatt álló iskolákra nézve azonos értelemben rendelkezzenek.

Tudomásul szolgál.

c. — 228/1940. konv. jkv. szám. — Az Egyetemes Konvent 100/1939. számú határozatával elfogadta az egyházkerületi vallásoktatási szakelőadók értekezlete által készített új vallásoktatói személyi törzskönyvi lapot és elrendelte annak kinyomatását 5000 példányban.

Tudomásul szolgál.

d. — 237/1940. konventi jkv. szám. — A vallás és közoktatásügyi miniszter úr 1939. évi április hó 27-én 132.611/1939. IX. ü. o. szám alatt kelt rendeletével az egyházi hatóság alatt álló népiskolákban az egyhuzamos tanítás engedélyezése tárgyában intézkedett. E rendeletét tudomásul vétel és további eljárás céljából egyházi főhatóságunkhoz megküldte.

A konventi elnökség jelenti, hogy az egyházkerületeket valamennyi népiskolára nézve e rendelet szerint való eljárásra felhívta.

Tudomásul szolgál.

e. — 238/1940. konv. jkv. szám. — A vallás és közoktatásügyi miniszter úr 32.001/1939. V. ü. o. sz. alatt kelt rendeletét a népiskola első osztályába való felvétel módosításáról, egyházi főhatóságunknak tudomásul vétel és azonos intézkedés céljából megküldte.

A konventi elnökség jelenti, hogy az egyházkerületeket e rendelet szerinti eljárásra felkérte.

Tudomásul szolgál.

f. — 250/1940. konv. jkv. szám. — Az Országos Református Tanítóegyesület elnöksége kéri az Egyetemes Konventet, hogy hívja fel az iskolafenntartó egyházközségek figyelmét arra, miszerint a megüresedő tanítói állások pályázati hirdetéseit minden egyes alkalommal a Népiskolai Szervezeti és Szolgálati Szabályzat 136 §-ának rendelkezése értelmében az Országos Református Tanítóegyesület hivatalos lapjában, a Tanítók Lapjában is tegyék közé.

A konventi elnökség jelenti, hogy az egyházkerületek utján az iskolafenntartó egyházközségek figyelmét e rendelkezés megtartására felhívta.

Tudomásul szolgál.

g. – 251/1940. konv. jkv. szám. – A vallás és közoktatásügyi miniszter úr 147.048/1939. VI. ü. o. szám alatt értesíti egyházi főhatóságunkat, hogy a csehek által magyarságuk miatt eltávozásra kényszerített református tanítóknak – magyar közszolgálatba való átvételük esetén – az ott eltöltött szolgálati idejük beszámítására vonatkozólag a visszacsatolt területekre nézve a 2300/1939 M. E. számú, a visszatért kárpátaljai területekre nézve a 7800/1939. M. E. számú rendeletek módot adnak arra, hogy megfelelő kárpótlásban részesüljenek.

A konventi elnökség jelenti, hogy az érdekelt egyházkerületeknek a miniszter úr értesítését esetleges további eljárás céljából megküldte.

Tudomásul szolgál.

h. – 269/1940. konv. jkv. szám. – A tiszántuli egyházkerület 326/1939. szám alatt kelt s az Egyetemes Konventhez felterjesztett határozatát, amellyel a kárpátaljai református iskolafenntartók sérelmének orvoslását kéri, az Egyetemes Konvent elnökségi tanácsa az 1940. évi január hó 9-én tartott gyűlésen tárgyalta. E felterjesztés rámutatott arra a sérelmes állapotra, mely szerint a kárpátaljai iskolafenntartók legalább évi 4.908 cs. koronát, ezzel szemben pedig a szlovákiai iskolafenntartók csupán évi 1.200 cs. koronát kitevő alapfizetést és lakásbért tartoztak az egyházközségek részéről alapfizetésként biztosítani.

Az egyházkerületi közgyűlés ugyanezen határozatával arra is kéri az Egyetemes Konventet, hogy hasson oda, hogy a kántori javadalmak, – amik a csehszlovák uralom alatt a tanítói javadalmaktól külön választottak, – ne számítassanak be ezen túl sem a tanítók helyi javadalmába.

A konventi elnökség jelenti, hogy az elnökségi tanács határozatát megfelelő intézkedés kérésével a magyar kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úrhoz felterjesztette.

Tudomásul szolgál.

i. – 270/1940. konv. jkv. szám. – Az iskolaügyi bizottság beterjeszti a Protestáns Tanítói Internátusok Alapjából a református részre eső összegből az 1940/41 iskolai évre létesített internátusi segélyek adományozásáról szóló kimutatást. E szerint a

dunamelléki egyházkerületben egy 400 P, öt 300 P, kilenc 200 P, hét 100 P; a dunántúli egyházkerületben egy 400 P, négy 300 P, kilenc 200 P, kilenc 100 P; a tiszáninneri egyházkerületben egy 400 P, négy 300 P, tíz 200 P, kilenc 100 P; a tiszántúli egyházkerületben két 400 P, nyolc 300 P, huszonöt 200 P, huszonnégy 100 P internátusi helyet létesített 23.800 F. értékben.

Az Egyetemes Konvent az iskolaügyi bizottság javaslatára az 1940/41 iskolai évre létesített internátusi segélyeket a betegesztett kimutatás szerint adományozza és a további munkálatokra az elnökséget felhatalmazza.

Tudomásul szolgál.

58. Olvastattak a főtiszteletű Egyetemes Konvent folyó év jegyzőkönyvében közzétett egyetemesen kötelező érvényű rendelkezések :

a. A 83. sz. határozat értelmében az esperesek szigoruan kötelesek őrködni a felett, hogy az egyházközségek vagy egyházi jellegű alakulatok egyházi célra szolgáló mulatságokat „egyházbálokat” fegyelmi büntetés terhe mellett ne rendezhessenek.

b. a 121. sz. IV. pontja közli a gyülekezeti missziói teendőket és egész évre szóló munkaprogramot.

c. a 143. sz. határozat közli a közalapi egyszersmindenkori segély elnyerésének feltételeit : Segélyt az elemi csapásból származó károk esetétől eltekintve csak templomot, vagy iskolát építő vagy javító, vagy ilyen építkezésből eredt adóssággal küzdő egyházközségek nyerhetnek. Nem kaphatnak segélyt parókhia, tanítólakás, vagy melléképületek építésére, javítására, vagy azokból származott adósságok törlesztésére.

d. ha az egyházközség közalapi járulékkal öt éven át hátralékban marad, a lelkész és gondnok ellen a fegyelmi eljárás hivatalból megindítandó. Épenezért az egyházközségek évi számadását a hátralékok pontos kimutatása és előírása tekintetéből is felül kell bírálni. Egyházi hatóságok építkezési tervet csak akkor hagyhatnak jóvá és engedélyezhetik az építkezést, ha az építkezés költségeinek teljes fedezete is ki van mutatva a törvény által előírt rendelkezéseknek megfelelő formában.

e. Az 1940. évi közalapi járulék kivetésének alapja az 1939. évben megejtett hivatalos népszámlálás szerinti lélekszám lévén – az egyházmegyei pénztárnak 1940. évre a közalapra II. (pót) kivetést is kellett készíteni.

f. Közalapi segély iránti kérelem érdemben csak akkor kerül tárgyalásra, ha a kérvény az előirt nyomtatványon, hivatalos uton, az egyházi hatóságok arra vonatkozólag hozott határozataival együtt terjesztetik elő.

g. A 177. sz. a nyugdíjintézet szabályzatának főbb intézkedéseit ismerteti, ez azonban ránk nem vonatkozik, mert a mi nyugdíjigényünkről az állam és a konvent között a tárgyalás még folyamatban van.

h. A 203. sz. elrendeli az egyházközségek és egyházmegyék történelmi nevezetességü, műemlék jellegű épületeinek és fontosabb levéltári anyagának nyilvántartásba vételét.

i. A 359. sz. közli, hogy egyházmegyei és egyházkerületi világi tisztségre mindazok választhatók, akiknek a presbiteri tisztség viselésére képesítettségük és jogosítottságuk van.

j. A 388. sz. elrendeli, hogy katonai ünnepségek alkalmával ha helyben tábori lelkész nincs, kötelesek a lelkészek a katonaságrészére istentiszteletet tartani.

k. A 392. sz. elrendeli, hogy az év folyamán minden gyülekezetben meg kell emlékezni a Károli féle bibliafordítás megjelenésének 350. évfordulójáról. Október harmadik vasárnapjának templomi perselypénze a Vizsolyban felállítandó Károli emlékmű javára az abauji egyházmegye pénztárába küldendő.

l. A 401. sz. az OTBA. szolgáltatására vonatkozó rendeltetéseket tartalmazza. Ezen a téren a reánk vonatkozó kötelezettségek megállapítása még folyamatban van.

m. A 410. sz. szerint külön nyilvántartást kell vezetni azokról az egyháztagokról, akik egyházunk kárára reverzáilist adtak. A vegyes házasságokról is külön nyilvántartás vezetendő.

Közgyűlés az előterjesztett egyházfőhatósági intézkedéseket tudomásul veszi és utasítja a gyülekezeteket a kapott utasítások és rendelkezések pontos és lelkiismeretes betartására.

59 A magyarországi református egyház egyetemes konventje Budapesten 1940 április hó 17–19. napjain tartott ülésének 197. számú határozatával elrendelte, hogy minden év október hó utolsó vasárnapján – vagy ha ez más egyházi ünneppel összeesnék, akkor a megelőző vasárnapon – az igehirdetésben a szerzetesek, a világ különböző részein élő, főként pedig a kívándorolt magyarságról a lelkiközösség ápolása végett emlékezzenek meg a gyülekezetek, iskolák, presbitériumok és egyházmegyék.

Különösképen tegyék ezt meg a fenti napon, a folyó 1940-ik évben, amikor az amerikai református magyarság egyháza alapításának 50 éves jubileumát ünnepli.

Az Ungi Református Egyházmegye az Egyetemes Konvent rendeletét tudomásul veszi és hatáskörében maga is mindent elkövet, hogy gyülekezeteiben és iskoláiban a konvent rendelete végrehajtsák.

60. Az Országos Református Tanító Egyesület 1939. évi július hó 6-án Budapesten tartott közgyűlésén az egyesület hivatalos közlönyének, a Tanítók Lapjának 1939. évi 11 és 12 számaiban megjelent: Reformáljuk meg az iskolai vallásos nevelésünket c. tanulmány alapján arra a megállapításra jutott, hogy református anyaszentegyházunk nyugodt és fejlődésképes jövőjének biztosítása céljából elengedhetetlen fontosságú iskolai vallásos nevelésünk gyökeres átalakítása. Tanintézetekben jelenleg vallásoktatás, nem pedig vallásos nevelés folyik.

Ezeknek a tényeknek a megállapítása után az ORTE közgyűlése a következő javaslatokat terjesztette az Egyetemes Konventhez.

1. A mai vallástani órák változtassanak át vallásórákká, ahol nem az ismeretek átadása és számonkérése, hanem a lélekben rejlő vallásos érzelmek minél magasabb foku kifejlésztése legyen a nevelő célja stb.

2. Ennek a célnak az elérése végett tiltassék meg a vallástani tankönyvek használata, továbbá az Apostoli Hitvallás, Uri ima és a Tizparancsolaton kívül bármely vallástani anyag szóról–szóra való beemlézése, a vallás órákon való bármely mérvű fenyítés alkalmazása és töröltessék el a tanulók vallástanból való u. n. feleltetése, vizsgáztatása és osztályozása.

3. Rendeltessék el minden foku és jellegű iskolában az egyházi ének anyagának az osztály által való teljesen kifogástalan éneklése, valamint a telkipásztoroknak az iskolai vallásos nevelésben megállapított terv szerinti közreműködése külön órán.

4. Rövidíttessék meg a vallástanítási tanterv jelenlegi öszvetségi anyaga.

5. Adassék ki utasítás, mely az új vallásos nevelési eljárás minden részletéről világos utasításokat tartalmaz s adassék ki az Uri ima és az Apostoli Hittvallás egységes szövege, mely minden tanintézetre egyaránt kötelező legyen.

Egyetemes Konvent a tanügyi bizottság javaslatára az ORTE javaslatát érdemleges hozzászólás céljából megküldi mind a négy theológiai főiskola, valamint a tanítóképző intézetek tanári karának, ugyyszintén az egyházmegyéknek egyházmegyei ellátás céljából.

Egyházmegyei Közgyűlés az Országos Református Tanító Egyesület vallásos nevelésünk reformjára vonatkozó javaslatának 1. 3. 4. 5. pontjait változtatás nélkül elfogadásra ajánlja.

Azonban nem osztja az ORTE véleményét a 2-ik pontba foglalt radikális ujitással kapcsolatosan, melyszerint: a vallástani könyvek használata a legszigorubban eltiltandó és törölni javasolja a tanulók vallásstanból való feleltetését, vizsgáztatását és osztályozását. Az ebben a pontban foglaltaknak ilyen szigoruan megkötött formában való alkalmazását Egyházmegyei Közgyűlés nem javasolja.

61. Krizsán József nagydobronyi és Csörgő Bertalan jenkei segédlelkészek az ungi Egyházmegye kebelébe való felvételüket kérik.

Az Ungi Református Egyházmegye Krizsán József nagydobronyi és Csörgő Bertalan jenkei segédlelkészek kérését csatolt okmányaik alapján teljesíti.

62. Egyetemes Konvent 210/1940 jkv. szám alatt az egyházkerületek utján felhívja az egyházmegyéket, hogy a nem református közép- és elemi iskolákban folyó vallásoktatást az egyházmegyéken az egyházmegyei tanügyi bizottság vallásoktatási szakosztálya tartsa nyilván és ellenőrizze. E végből minden egyházmegye a maga tanügyi bizottságában szervezze meg a vallásoktatási szakosztályt, válasszon annak szakértő előadót, az egyházmegye területén levő minden foku és fajtu nem református iskola református vallástanításának felügyeletére és irányítására.

Ez az előadó a nem református iskolák vallásoktatóinak a konventi rendelkezés szerint kiállított törzskönyvi lapját átvizsgálja, a hiányosan kitöltöttekről gondoskodik és azokat aláírja. A törzskönyvi lapok alapján az egyházmegye területén az összes nem református iskolákban folyó vallásoktatásról összefoglaló évi jelentést ad az egyházmegyei közgyűlésnek és a jelentést a törzskönyvi lapokkal együtt az esperes felküldi a püspöki hivatalnak.

Utasítja Egyházmegyei Közgyűlés a tanügyi bizottság elnökét, hogy a tanügyi bizottság kebelében a

vallásoktatási szakosztályt szervezze meg és arról tegyen jelentést a legközelebbi egyházmegyei közgyűlésnek.

63. A M. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a 110.965/1939. számú rendeletével módosította a népiskolai tantervet. E rendeletet azzal a kéréssel küldötte meg egyházi főhatóságunkhoz, hogy népiskoláinkra nézve azonos értelemben rendelkezzenek.

A konventi elnökség e miniszteri rendelet értelmében felhívja az egyházkerületek útján az iskolaszékeket, hogy iskoláik tanmeneteit és órarendjeit a miniszter úr módosításának megfelelőleg dolgozzák át.

Egyházmegyei közgyűlés a vallás és közoktatásügyi miniszter úr tantervmódosító rendelkezését, valamint a konventi elnökség vonatkozó felhívását tudomásul veszi és utasítja az iskolaszékeket a rendeletben foglalt módosítások végrehajtására.

64. A tiszántuli egyházkerület 400/1939 számú, az Egyetemes Konventre felterjesztett beadványában református népiskolai tanterv és utasítás kiadását szorgalmazza azzal a megokolással, hogy az állami tantervet és utasítást nem református felekezeti szelleme nem teszi alkalmassá.

Erre meggyőző példa a róm. kat. egyház eljárása, amely ezideig már két tantervet és utasítást adott ki iskolái részére, pedig az állami népiskolai tantervben jobban érvényesül a katolikus szellem, mint a református.

Egyházmegyei közgyűlés nagy szükségét látja egy református népiskolai tanterv és utasítás mielőbbi kiadásának és a tiszántuli egyházkerület ily irányu törekvését a maga részéről a legmelegebben támogatja.

65. Papi főjegyző, ugyis mint helyettes esperes jelenti, hogy a Főtiszteletű Püspöki Hivataltól kapott értesítés értelmében felhívta az egyházmegye kötelékébe tartozó lelkészek közül mindazokat, akik a nagyméltóságú M. Kir. Miniszter Elnök Ur folyó évi 5680. számú rendelete alapján a M. Kir. Illetményhivatal által kiutalandó állami nyugdíjra igényt tarthatnak, hogy eziránti igényüket folyó hó 30.-ig okvetlenül jelentsék be a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumhoz az esperesi hivatal útján.

Közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi és a jelentkezés megtételére az érdekelt igényjogosultsággal

birókat a saját jól felfogott érdekükben a legkomolyabban figyelmezteti.

66. Papi főjegyző, ugysis mint helyettes esperes jelenti, hogy az egyetemes konventfől nyert utasítás értelmében értesítette az egyházmegye kötelékébe tartozó régi nyugdíjas lelkészeket, lelkészövegyeket és nyugdíjra jogosult árvákat, hogy nyugdíj iránti igényüket a Konvent által megküldött nyomtatványok felhasználásával folyó hó 30.-ig okvetlenül jelentsék be az esperesi hivatalon keresztül a nagyméltóságú V. K. Minisztériumnak. A nagyméltóságú M. Kir. Miniszterelnök Ur folyó évi 5680 sz. rendeletében előirt nyugdíjigazolásra vonatkozó okmányok haladéktalanul beszerzendők és a nyugdíjkiutalás iránti kérelemmel együtt az espere-si hivatalon keresztül, terjesztendők fel az egyházi főhatóság útján.

Egyházmegyei Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi és megbizsa a papi főjegyzőt a nyugdíj iránti igénylések összegyűjtésével és felterjesztésével. Ezuton is felhivja az érdekelte nyugdíjra jogosultakat, hogy a rendelkezésben foglalt feltételeknek folyó hó 30.-ig saját érdekükben igyekezzenek pontosan eleget tenni azáltal, hogy az igény bejelentését azonnal, a nyugdíj kiutaláshoz szükséges okmányokat pedig a legrövidebb időn belül terjesszék be a papi főjegyzői hivatalhoz, hogy nyugdíjra való igényük a hivatkozott miniszterelnöki rendelet értelmében kellő időben érvényesíthető legyen.

67. Tekintettel azon körülményre, hogy az 1939. évi magyar–szlovák határ kijelölése következtében a sárosremetei fiókegyház anyaegyházató! elszakított és a sárospolyánkai anyaegyházhoz fekszik legközelebb, nevezett anyaegyház kéri annak egyházmegyei határozattal való megállapítását, hogy a sárosremetei fiókegyház Sárosmezőhöz csatolatik és a sárosremetei egyháztagok a sárosmezői anyaegyház terheinek reájuk eső részét aránylagosan viselni tartoznak.

Az egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy a sárosremetei fiókegyházat a sárospolyánkai anyaegyházhoz csatolja és kötelezi annak hiveit, hogy az anyaegyház közterheinek hordozásában az anyaegyházban érvényes adókulcs reájuk eső hányadának arányában részt vegyenek. Ez a rendelkezés a lelkészi állás fenntartásával járó terhek hordozására is vonatkozik.

68. A csicseri egyházközség jóváhagyás végett beterjeszti a „Makos” nevű 7 holdas ingatlanának bérleti szerződését, melyszerint azt Kertész Sándor csicseri lakosnak kívánja bérbeadni 6 esztendőre 250 kgr. buza évi bérért.

Az egyházmegyei közgyűlés elégtelennek találva a 7 hold földért az évi 250 kgr. buza-bért a szerződést nem erősíti meg és az egyházközséget más, több jövedelmet biztosító szerződés megkötésére, vagy az ingatlanak más formában való hasznosítására kötelezi el.

69. Tárgyaltatott Sütő Imre nagygejőci és Ungvári Szabó László veskőci kántortanítók véglegesítés iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmezők beterjesztett irataiból megállapítja, hogy a beterjesztett kérelem dolgában a m. kir. V. K. Minisztérium 2000–1940. sz. rendelete intézkedik és annak értelmében nevezettek ez idő szerint csupán helyettes tanítók lehetnek és véglegesítésüket csak egy év múlva van joguk kérni.

70. Bittó Béla jenkei beszolgáló lelkész jelenti, hogy a jenkei lelkész állás betöltése érdekében az ideig semmi komoly lépés nem történt, mert az egyházközséghez tartozó társ és fiók egyházközségek nem tudnak egymás között a lelkész által teljesítendő funkciók megosztása, valamint az egyházi terhek viselésének kulcsa tekintetében megnyugtató megegyezésre jutni. Ez az oka annak, hogy sem a lelkészi lakás renováltatása, sem a lelkész választás terén ez ideig semmi rendelkezés nem lett megtartva.

Egyházmegyei közgyűlés a függőben levő kérdések elintézése céljából Kőmives Sándor és Sutka Kálmán tanácsbírók személyében bizottságot küld ki a jenkei egyházközségbe és tőlük a lehetséges megnyugtató megoldás tárgyában részletes jelentést vár.

71. A korláthelmeci egyházközség presbitériuma 1940. évi augusztus hó 25-iki ülésének határozatára hivatkozva jelenti, hogy az üresedésben lévő lelkészi állásának betöltésére és a lelkészi lakás épületeinek jókarba hozatalára halasztást kér, egyben megerősítés céljából beterjeszti ujonnan összeállított kántor-tanítói díjlevelét 4 példányban, mellékelve az eredeti hiteles 1898.

évi július hó 3-án kelt díjlevelet, mely az állás helyi javadalmát, mint elválasztható kántori és tanítói javadalmat tünteti fel.

Az új díjlevélben az 1898. évihez viszonyítva éppen a kántori szolgálattal kapcsolatban lényeges javadalom csökkentés történt, amennyiben a gyülekezet részéről járó szolgálmányokat a presbitérium törölte azzal a megokolással, hogy a gyakorlatban már évek óta az új díjlevélnek megfelelő szolgáltatás van érvényben. Így töröltetett 9 köből rozs, 3 1/2 köből búza, 8 öl tűzifa, 9 iga félnapszám és 4 szekér széna szolgálmány.

Egyházmegyei Közgyűlés a korláthelmeci egyház-község kántor–tanítói díjlevelét részben a kántori szolgálattal kapcsolatos lényeges javadalom csonkítás miatt, részben pedig a közeljövőben esedékes hatósági javadalmi felértékelés miatt visszaadja és azt meg nem erősíti.

A díjlevél ügyének elrendezése, a lelkészválasztás előkészítése és az egyház alapjainak felülvizsgálása céljából Kőmives Sándor és Sufka Kálmán tagokból álló bizottságot küld ki, kiknek jelentését a következő e. m. gyűlésre elvárja.

72. Papi főjegyző jelenti, hogy az üresedésben levő tiszasalamoni lelkészi állás betöltése, a megejtett választás ellen beadott felebbezés következtében, az egyházkerületi bíróság döntéséig függőben van.

Tudomásul szolgál.

73. Pénztáros jelenti, hogy Komjáthy Gábor ungvári lelkész, tiszteletbeli esperes a volt kárpátaljai egyházmegye rész javára adományozott 800 cseh korona összegű alapítványát a kárpátaljai alap vagyonából visszautaltatni kéri, A kérelemnek az egyházmegyei számvevőszék a már beterjesztett jelentésében, teljesítését javasolja.

Egyházmegyei Közgyűlés Komjáthy Gábor ungvári lelkész, tiszteletbeli esperes kérelmét teljesíti és utasítja a pénztárost, hogy a 800 korona adomány pengő ellenértékét kérelmezőnek fizesse vissza.

74. Az ungvári lelkész kéri, hogy ujítsa meg az egyházmegye azon határozatát, amelynek értelmében már az elszakadás előtt az ungvári egyházközség évi 300 korona káplántartási segílyt kapott az egyházmegyei pénztárból.

Egyházmegyei közgyűlés az ungvári segédlelkész fizetésének javítására azon esetben, ha a főtiszteletű Konvent, vagy egyházkerület részéről missziói segínyt kaphat, annak terhére évi 100 pengő segínyt állapít meg.

75. Csomár Zoltán kistráti lelkész kéri, hogy doktori értekezés céljára kinyomatandó: „A csehszlovák államkeretbe kényszerített magyar református keresztyény egyház 20 éves története” című munkájának nyomdai költségeire szavazzon meg segínyt az egyházmegyei közgyűlés.

Közgyűlés Csomár Zoltán szorgalmának és törekvésének elismerésül értekezésének kiadási költségeihez 200 pengő segínyt szavaz meg a Pálóczi Horváth Mária alap még befolyó kamatai terhére.

76. Az ungtarnóci egyház kéri, hogy ujtsa meg a közgyűlés az 1901. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 21. szám alatt hozott határozatát, amelynek értelmében az ungtarnóci egyház évi 60 korona segínyben részesült a Pálóczi Horváth Mária alapból.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet nem teljesítheti, mivel ilyen természetű állandó teher vállalására megfelelő fedezettel nem rendelkezik.

77. Felolvastatott a csapi egyház beadványa, amelyben tanácsot kér arra nézve, hogy megengedje-e Csap községnek, hogy az egyházi telekkel szomszédos községháza tűzfalában az egyházi telek felé ablakot nyithassanak.

Az Egyházmegyei Közgyűlés határozata ebben a kérdésben az, hogy mivel a vármegyei és állami hatóságok építési szabályrendeletei határozottan tiltják azt, hogy határfalban, tehát tűzfalban ablak legyen elhelyezve, ezért a csapi egyház se adja beleegyezését ahhoz, hogy a községháza tűzfalában az egyházi telek felé ablakot nyissanak.

78. Az egyházmegyei építési szakértő a folyamatban levő egyházi építkezések állapotáról a következőket jelenti:

1. *Ásványi templom.* A kőműves-, betonos-, ács-, tetőfedő-, stb. munkák megvannak, úgy, hogy a templom nyersen toronnyal együtt befedve áll; megvannak az üveglakok, amelyek fal módjára lesznek beépítve, de még nincsenek berakva; ugyanugy megvannak az ajtók is de szintén nincsenek felrakva. A jelenleg

fennálló viszonyok az építés folytatását nagyon akadályozzák, ezért a munka befejezését türelemmel kell várni.

Az építéssel kepcsolatos intézkedéseket ezidőszerint még Birtus György nagymihályi építész végzi.

2. A *pallói templom* külső vakolását a Heraklith lemezborításról le kellett verni, mert össze volt repedezve levá-
lott, és új vakolatot kellett készíteni. Mivel különösen a torony
állapota volt nagyon rossz, a toronyfalak horganyozott lemezzel
lettek beborítva. Az új vakolat elkészítése által több később
jelentkező baj lett megelőzve, pl. az alsó fakeretek kikorhadá-
sa. A munka a múlt 1939. évben volt elvégezve.

3. A *jenkei lelkészlakon* eddig semmi renoválási munka
nem készült és a jenkeiek mindaddig nem akarnak a munkához
hozzáfogni, míg az anya- és társegyházak jogviszonya nem nyer
végérvényes megállapítást.

4. A *salamoni lelkészlakon* eszkozlendő javítások és reno-
válások ügyében az egyház előjárósága azt jelenti, hogy ezidén
el akarják végezni a legszükségesebb javításokat, úgy, hogy a
lelkészlak néhány évig amíg az általános viszonyok meg nem
javulnak rendes, lakható állapotban legyen. A költségvetés, stb.,
erre nézve is el készült és azt úgy a presbitérium, mint a közgyü-
lés is elfogadta; az egyházmegyei építési bizottsághoz azonban
beterjesztve még nem volt.

Tudomásul vétetett.

79. A botfalvai leányegyházközség kéri, hogy mentessék fel
a hivatalos lap járatásának kötelezettsége alól tekintettel arra,
hogy sem lelkészi, sem tanítói állást nem tart fenn.

Közgyűlés a kérelmet méltányolja és a botfalvai
egyházat a hivatalos lap járatásának kötelezettsége
alól már erre az évre is felmenti

80. A jenkei egyház megerősítés végett beterjesztett lelké-
szi díjlevelét egyházmegyei közgyűlés megfelelő felszerelés és ki-
egészítés végett visszaadja azzal,

hogy a Jenkére kiszálló egyházmegyei bizottság
ezen a téren is tartson vizsgálatot és tegyen jelentést
az esperesi hivatalnak. Közgyűlés felhatalmazza az
Esperes urat arra, hogy amennyiben a bizottság je-
lentése megnyugtató megoldást terjeszt elő, – annak
alapján a díjlevelet megerősíthesse és jóváhagyás el-
nyerése céljából a főt. Egyházkerületre felterjesztesse.

81. Kőmives Sándor helyettes esperes jelenti, hogy a jenkei lelkészi lakás renoválása céljából mindeddig nem történt intézkedés, mert a jenkei egyházközséghez tartozó filiák nem tudnak megegyezni a teherviselés arányos elosztására nézve.

Egyházmegyei közgyűlés a Jenkére kiküldött bizottságnak teszi feladatává, hogy ezen a téren is megnyugtató megoldást találjon. Jelentéseinket a következő gyűlésre bevárja.

82. Az ungvári egyház egyházi adózás alapjául megállapított új adókulcsát és az új kulcs alapján készített adókimutatását terjeszti be, megerősítést kérve.

Közgyűlés felhívja az ungvári egyház vezetőségét, hogy az új adókimutatást megszavazó presbiteri és egyházközségi közgyűlések jegyzőkönyveit egészítse ki oly módon, hogy a gyűléseken résztvevők és az új adókulcsot megszavazó egyháztalálkozó névsorát is foglalja bele az adókimutatást két példányban készítse el.

Amennyiben az ungvári egyház fenti hiányokat pótolja, egyházmegyei közgyűlés már most meghatalmazza Esperes urat, hogy az új adókulcsot és az annak alapján megkészített adókimutatást megerősítse.

83. A jenkei egyházközség még 1939 évi november hó 27-én közgyűlési határozatot terjesztett be az esperesi hivatalhoz, mely szerint második tanítói állását beszünteti, azzal az indokolással, hogy annak fenntartása az egyházközségre elviselhetetlen terhet ró, de felesleges is a II. tanterv, mivel az iskolába jelenleg csupán 53 iskolaköteles gyermek jár és a magyar iskolai törvények szerint meg 60 iskolakötelest is taníthat egy tanító.

Egyházmegyei Közgyűlés a jenkei egyházközség közgyűlési határozatát megsemmisíti azon oknál fogva, hogy az iskolafenntartó egyházközség tanítói állás megszüntetését csak abban az esetben kezdeményezhetné, ha az állás üresedésben volna, vagy ha a tanfelügyelőség az iskola beszüntetését lehetővé teszi a jelenleg ott alkalmazott nőtanítónak máshova áthelyezésével, vagy nyugdíjazásával. Ennek hiányában a megválasztott javadalmassal szemben az anyagi felelősség az iskolafenntartó egyházközséget terhelné, ami semmiképpen nem vállalható kötelezettség.

Ebben a kérdésben, valamint az egyházközség

egyéb függő ügyeinek elintézésére is Kőmives Sándor papi és Sutka Kálmán világi tanácsbírók küldetnek ki Jenkére, akiktől a jelenlést az egyházmegyei közgyűlés bevárja,

84. Ludvigh Károly jenkei kántor-tanító, hivatkozással a sárospataki tanítóképző intézet igazgatóságának leiratára, mely szerint a kántori vizsgálat alól felmentést adhat a felettes hatóság, kérelemmel fordul az Egyházmegyei Közgyűléshez, miszerint őt, mint kántori oklevéllel rendelkező kántor-tanítót a kántori vizsga letételének kötelezettsége alól felmenteni sziveskedjék.

Egyházmegyei Közgyűlés Ludvigh Károly jenkei kántor-tanító kérelmével érdemben nem foglalkozik, amennyiben a sárospataki tanítóképző intézet vonatkozó leiratát nem ismeri, továbbá azért sem, mert a kérelmező fenti állításának igazolására a meglévő kántori oklevelét sem terjesztette be.

85. Tárgyaltatott a szenteskei fiókegyház hiveinek kérelme, akik annak elrendelését kérik, hogy a jenkei anyaegyházközséghez tartozó proventus és járulék járandóságuk ellenértékeként engedjék meg nekik, hogy a jenkei lelkész évenként 6 izben álljuk is tartson istentiszteleteket az urvacSORAOSZTÁSI alkalmakkor.

Egyházmegyei közgyűlés a szenteskei hivek kérelmét a Jenkére kiküldött bizottságnak adja át és a megtartandó helyszíni tárgyalás eredményeként a bizottság jelentését és a megállapodást magában foglaló javaslatát a legközelebbi egyházmegyei közgyűlésre bevárja.

86. Balogh Sándor eszenyi lelkész kéri, hogy nagy kiterjedésű tanyamissziói munkájának elősegítése céljából úgy az egyházmegyei, mint az egyházkerületi missziói alpból segélyben részesíttessék.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet a maga részéről fedezet hiányában nem teljesítheti, de az egyházkerülethez szóló kérelmet a legmelegebb pártolással terjeszti az egyházkerületi közgyűlés elé.

87. Az ásványi egyházközség felterjeszti az 1939. évi e. m. közgyűlés 14 sz. határozata értelmében a hátrálékos egyháziadók behajtása tárgyában fogantatott intézkedéseiről szóló jelentését.

Tudomásul vétetik.

88. Olvastatott a veskóci leány egyházközség előjáróságá-jelentése, melyben az 1939 évi egyházmegyei közgyűlés 12/2. sz. rendelkezése értelmében a kapott egyházmegyei segély felhasználásáról részletesen elszámol.

Tudomásul szolgál.

89. Kőmives Sándor papi főjegyző javasolja, hogy az egyházmegyei közgyűlés a jó rend érdekében készíttesse meg, illetve a jelenlegi helyzenek megfelelően revideáltassa a tanácskozási ügyrendjét. A régi ügyrend már elavult és miután jegyzőkönyvben kinyomatva soha nem lett, könnyen meg sem található.

Közgyűlés az indítványt magáévá teszi és fölkéri Nyomárkay Sándor gondnokot és Dr. Leskovits István ügyészt, készítsenek az ügyrendre vonatkozólag javaslatot és terjesszék azt megvitatás céljából az egyházmegyei lelkész és tanítói egyesület elé. Annak határozatát és javaslatát Közgyűlés a jövő gyűlésre bevárja.

90. A 2–5 sz. esperesi körlevelek intézkedései helybenhagyással vétetnek tudomásul.

91. A következő egyházkerületi közgyűlésre egyházmegyénk képviseletében

Ujlaki Sándor esperes, Nyomárkay Sándor egyházmegyei gondnok, Juhász Imre, Köszörü Károly és Dr. Leskovits István urak személyében küld ki bizottságot. (Póttagok G. Nagy Sándor és Hegyi György.)

92. Közgyűlés elrendeli jelen jegyzőkönyvnek a folyó évi tavaszi közgyűlés jegyzőkönyvével együtt kinyomatását és e munka végrehajtásával papi főjegyzőt bizza meg.

93. Jelen jegyzőkönyv hitelesítése folyó hó 16-ikán délelőtt Ungváron történik meg.

Meghitelesítettett Ungváron 1940. évi szeptember 16-án.

Ujlaki Sándor esperes s. k. Kőmives Sándor s. k. Leskovits István s. k. Gencsy Béla s. k. Nagy József s. k. Csomár Zoltán s. k. Móré Gábor s. k.

III. BIRÓSÁGI ÜGYEK.

1. Az időszaki bíróság tagjai: Elnökség. Rendes tagok: Kőmives Sándor, G. Nagy Sándor, Gencsy Béla, Benkő Lajos, Dr. Szekeress Albin, Köszörü Károly, Hegyi György, Dr. Kiss

Bálint. Póttagok : Juhász Imre, Györke Endre, Ruzska Elek, Kovács Dániel, Sutka Kálmán és Ritoók Lajos.

2. Az időszaki bíróság előtt tárgyalt ügyek :

a. Gönczy Pál nagydobronyi lelkész ellen egyházi főhatóságának durva megsértése és az egyházi törvények rendelkezéseivel szemben tanusított renitens viselkedése miatt hivatalból indított fegyelmi eljárás eredményeként panaszlottat a bíróság a közgyűlés színe előtt nyilvános megkövetésre, 100 P. rendbirságra és a felmerült 30 P. perköltség megfizetésére ítélte. Az ítélet jogerős.

b. Csengery Ferenc ungcsegelyi lakosnak a csepelyi egyháztanács adókivetést megállapító határozata elleni felebbezése, mint közigazgatási bírósági ügyben a bíróság panaszost keresetével elutasította.

c. Dévay József és tsa. panaszosoknak Rudnay Béla korláthelmeci tanító elleni fegyelmi ügyében a bíróság a panaszlottat feddésre, korláthelmeci tanítói állásának 1941. febr. 1.-ig elhagyására és 50 P. összegű perköltség megtérítésére ítélte. Az ítélet jogerős.

d. Komjáthy Gábor ungvári lelkész Kormos Gerő ungvári kántortanító és Hegyi György ungvári egyháztagnak az ungvári presbitérium határozata ellen beadott felebbezése folytán az egyházkerületi bíróság által újratárgyalás céljából közigazgatási bíróságunk elé utalt panaszos ügyében kimondotta a bíróság, hogy a Pálóci Horváth Mária féle lelkészi és tanítói javadalmaszolgáló ingatlanok eladásából befolyt összegnek a nevezett javadalmasok fizetéséül vásárolt földterület vételárán felüli része kamatai tekintetében nem képezheti nevezett panaszosok javadalmát. Miután ők az eladottnak megfelelő területű ingatlannal kárpótoltattak, a földeladásból bejött összegnek többi része az egyházközség vagyonául állapított meg. Panaszos lelkész és tanító az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

e. K. Kovács Péter és társai salamoni lakosoknak a tizasalamoni lelkészválasztás ellen beadott felebbezése közigazgatási bírósági ügyében a bíróság a panaszlevélben felsorolt vádakát begyazolva nem látta és ezért panaszosokat keresetükkel elutasítva, Mitró István segédlelkésznek tizasalamoni lelkésszé történt megválasztását törvényesnek mondta ki, panaszosokat pedig a felmerült 148 pengő vizsgálati és perköltségnek 15 nap alatt való megfizetésére kötelezte. Panaszosok az ítélet ellen felebbezést jelentettek be.

Jegyezték az egyes pontokat:

Kőmives Sándor papi főjegyző: 32, 45, 48, 49, 50, 52, 58, 65, 66, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 79, 80, 81, 85, 86, 89, 90, 91, 92, 93.

Gencsy Béla belm. előadó: 46, 53, 54, 55.

Csomár Zoltán papi jegyző: 47, 51, 57, 60, 62, 63, 64, 69, 84.

Nagy József papi jegyző: 56, 59, 61, 67, 68, 83.

Koncz Gyula világi főjegyző: 77, 78.

Fodor Béla világi jegyző: 82.

Móré Gábor világi jegyző: 87, 88 számú pontokat.

Az Ungi Segélyegylet tagjai 1940. december 31.-én.

I. Kötelezett tagok az Ungi egyházmegyéből:

1. Bajánháza: Ujlaki Sándor esperes
Bátfa: Bodnár Lajos lelkész
 Sutka Kálmán v. tanácsbíró
Palló: Nagy Miklós elők. tanító.
5. Bés: Jósvay Dénes lelkész.
 Nagy István tanító.
Bező: Kálniczky János lelkész.
Csap: Király Zoltán lelkész.
Csicser: Gaál István lelkész.
10. „ Szakal Elek tanító,
Csongor: Kása Ferdinánd lelkész.
Eszeny: Balogh Sándor lelkész.
Gálocs: Gecse Endre lelkész.
Iske: Benkő Lajos lelkész.
15. Jenke: — — — lelkész.
 Ludvigh Károly tanító.
Kisdobrony: Tárczy Dániel lelkész.
Kisgejőc: G. Nagy Sándor lelkész.
Kisrát: Csomár Zoltán lelkész.
20. „ Orémus Kálmán tanító.
Korláthelmec: Dévay József lelkész.
Minaj: Tárczy Gyula lelkész.
Homok: Móré Gábor v. jegyző.
Mokcsakerész: Varga József lelkész.
25. Ungmogyorós: Szaplanczay Lajos elők. tanító.

- Nagydobrony : Gönczy Pál lelkész.
Nagygejőc : Pataky Menyhért lelkész.
" Ritoók Lajos v. tanácsbíró.
Nagykapos : Dr. Magda Sándor tb. püspök.
30. " Pápay István tanító.
" Dr. Kiss Bálint v. tanácsbíró.
Nagyszelmenc : Bellágh Barna lelkész.
Palágy : Nagy József lelkész.
" Onody Géza tanító.
35. Sárosmező : — — — lelkész.
Szalóka : Ruzska Elek lelkész.
Szürte : Gencsy Béla lelkész.
" Kovács Dániel v. tanácsbíró.
Tiszaágtelek : Györke Endre lelkész.
40. Tiszaásvány : Csomár Béla lelkész.
Tiszasalamon : — — — lelkész.
" Tóth Miklós tanító.
Ungcsepely : Juhász Imre lelkész.
Veskóc : Ungvári Szabó László elők. tanító.
45. Ungnyarád : Kecskeméthy Lajos lelkész.
" Kövér Béla tanító.
Ungpinkóc : Bittó Béla lelkész.
Ungtarnóc : Papp Géza lelkész.
Ungvár : Komjáthy Gábor tb. esperes.
50. " Kormoss Gerő tanító.
" Nyomárkay Sándor em. gondnok.
" Dr. Leskovits István em. ügyész.
" Koncz Gyula vil. jegyző.
" Köszörü Károly v. tanácsbíró.
55. " Fodor Béla v. jegyző.
Vaján : Kőmives Sándor lelkész, ügyvezető.
" Szanyó Sándor tanító.
" Fleischer Aranka tanítónő.
Vajkóc : Csomár Géza lelkész.
II. Kötelezett tagok az abauji egyházmegyéből :
60. Abaujkér : Fóris János lelkész.
Abajnádasd : Kovács Lajos lelkész.
Abaujszántó : Nagymáté Béla lelkész.
Abaujszina : Lengyel József lelkész.
Abaujvár : Matusz János lelkész.

65. Alsóvadász : Makay Kálmán lelkész.
Aszaló : Halász Károly lelkész.
Bakta : Illyés János lelkész.
Bárca : Lengyel András lelkész.
Beret : Mikes Zoltán lelkész.
70. Beszter : Csatáry Gyula lelkész.
Csenyéte : Kóródy Andor lelkész.
Csobád : Szabó Lajos lelkész.
Eszkáros : Rácz Kálmán lelkész.
Felsőrécsze : Miskey József lelkész.
75. Felsődobosza : Tóth Lajos lelkész.
Felsőfügöd : Szilva István lelkész.
Felsőlánc : Basky István lelkész.
Felsőméra : Benke István lelkész.
Felsőregmec : Tóth Jenő lelkész.
80. Fony : Kecskés József lelkész.
Fulókércs : Kóródy Lajos lelkész.
Füzérkajata : F. Nagy Lajos lelkész.
Füzérradvány : Keresztyén István lelkész.
Gagybátor : Radácsi István lelkész.
85. Garbócbogdány : Séra László lelkész.
Gönc : Farkas Elek esperes.
Göncruszka : G. Nagy Lajos lelkész.
Györke : Bodon Aladár lelkész.
Hejce : Kiss József lelkész.
90. Hernádbúid : Szilvássy Jenő lelkész.
Hernádcsány : Vajthó Lajos lelkész.
Hernádszentandrás : Medgyasszay András lelkész.
Hernádszurdok : Sz. Kovács István lelkész.
Hernádszadány : Kőrössy Samu lelkész.
95. Kassa : — — — — lelkész.
 - Dr. Kemenczky Kálmán v. jegyző.
 - Orémus Endre hitoktató.
Kázmárkléh : Ujj Lajos lelkész.
Kizskinizs : Csabay István lelkész.
100. Korlát : Saárközy Lajos lelkész,
Kovácsvágás ; Fürjész Lajos lelkész.
Kupa : Batta János lelkész.
Nagybózsva : Kozma Sándor lelkész.
Nagyida : Meskó Dezső lelkész.

105. Nagykinizs : Köveshegyi Ferenc lelkész.
Novaidrány : Lángh István lelkész.
Nyiri : Hörcsik Lajos lelkész.
Onga : Kocsiss Sándor lelkész.
Pamlény : Szaniszló István lelkész.
110. Pusztafalu : Kiss Pál lelkész.
Rásony : Pásztor István lelkész.
Selyeb : Tamáska János lelkész.
Szalaszend : Medgyasszay Pál lelkész.
Szászfa : Király Pál lelkész.
115. Szemere : Eröss Sándor lelkész.
Szentistvánbaksa : Kántor Ferenc lelkész.
Szepsi : Csáji Pál lelkész.
Szeszta : Simon József tb. esperes.
Szikszó : Dr. Lengyel István lelkész.
120. Telkibánya : Kádár József lelkész.
Tomor : Sebestyén Sándor lelkész.
Tornyosnémeti : Dr. Kiss Lajos lelkész.
Vilmány : V. Kovács István lelkész.
Vily : Kovács Bertalan lelkész.
125. Vizsoly : Benke Imre lelkész,
Zsujta : Görgey János lelkész.
Szalaszend : Tolnay Gyula v. tanácsbíró.
Abaujkér : Dr. Bárczay János v. tanácsbíró.
Ilkaháza : Szentimrey Pál v. tanácsbíró.
130. Korlát : Téglássy András em, gondnok.

III. Jogositott tagok.

- Csete Gyula lelkész, Barka.
Kiss Ferenc lelkész, Bodvavendégi.
Kovács Ferenc lelkész, Csécs,
Lenkey Barna lelkész, Jablonca.
135. Lenkey Lajos esperes, Runya,
Hörcsik András lelkész, Péder.
Kozár Sándor lelkész Valkovce, Szlovákia.
Köszeghy Gábor esperes, Tornagörgő.
Dr. Nagy Lajos lelkész, Zsarnó.
140. Csulya László tanító, Vilmány.
Dr. Enyedy Andor lelkész, Miskolc.
Dr. Nagy Sándor Béla lelkész, Sátoraljaujhely.
Nádházy Bertalan lelkész Diósgyőr.

- Dr. Komjáthy Aladár lelkész, Ózd.
145. Dobos Sándor esperes, Ladamóc.
Bertók Béla tb. püspök, Munkács.
Izsák Imre esperes, Técső.
Maksa József ny. lelkész, Nagykapos,
R. Kiss Jenő lelkész, Beregrákos.
150. Papp István lelkész, Legenye.
id. Papp Lajos ny. tanító, Nagykapos.
ifj. Papp Lajos tanító, Beregszász.
Nyitray Dezső lelkész Tušice, Szlovákia.
Bácsy Gyula. árvaházi igazg. lelkész, Munkács.
155. Szabó Sándor lelkész, Kiskövesd.
K. Nagy Sándor ny. lelkész. Kistárkány.
Koncsol János lelkész, Deregnyő.
Karabélyos Géza közs. tanító Szirénfalva.
Oláh Péter ny. lelkész. Kassa.
160. D. Kiss Jenő tanító, Deregnyő.
Bakcsy Gyula lelkész, Bodrogszentes.
Halász Lajos ny. tanító Ungvár.
Nyitray Lajos lelkész, Tivadarfalva.
Erdélyi Mihály lelkész, Abara.
165. Béky János ny. lelkész, Tornaujfalu.
Botka Géza tanító, Meglišov Szlovákia.
Varga Imre lelkész, Rimaszombat.
Sallay Gyula ny. lelkész, Ungvár.
Szekeres István ny. tanító, Nagykapos.
170. Rácz József lelkész, V. Revište Szlovákia.
Szilágyi László lelkész, Sztretava Szlovákia.
Haraszty Károly lelkész, Pálin Szlovákia.
Lengyel Pál lelkész, Gát.
Szakal István lelkész, Lučky Szlovákia.
175. Pandy Bertalan lelkész Csarnahó.
Papp József vallástanár, Rimaszombat.
Könyves István lelkész, Švinica Szlovákia.
Szaszák Bertan lelkész, Pozba.
Szobonya István ny. lelkész, Kassa.
180. Dr. Sutka László, Ungvár.
Szepesi Gyula áll. tanító, Szepsi.
-

Tartalomjegyzék:

I.

	oldal
1. Esperes imája.	4
2. Gondnoki megnyitó beszéd.	5
3. Soltész Elemér püspök fogadtatása.	10
4. Igazolások.	10
5. Birósági ügyek tárgyalásának időpontja	10
6. Szücs István esperes emlékezete.	10
7. Egyed Béla lelkész emléke.	16
8. Tisztikar kiegészítése.	16
9. Számvevőszéki jelentés.	18
10. Segélyegyleti jelentés	21
11. Segélyegylet új szabályzata.	25
12. Kárpátaljai egyházmegyerész vagyona	25
13. Egry Ferenc alapítványának visszafizetése.	26
14. Kisgejőc és Tiszaáglelek segélye.	26
15. Török Győző s. lelkészt nem kebelezi be az egyházmegye	27
16. Zahari tanítói díjlevél.	27
17. Kisdobronyi lelkészlakás javítása.	27
18. Nogyszelmenci templomrenoválás.	28
19. Jenkei lelkészválasztás előkészítése.	28
20. Korláthelmeci lelkészválasztás előkészítése.	28
21. Tiszosalamoni lelkészválasztás.	29
22. Kafonai szolgálatra bevonultak.	30
23. Tóth Izabella tanítónő véglegesítése.	30
24. Pinkóci föld bérszerződés.	30
25. Szobránci filia Sárosmezőhöz tartozik.	30
26. Szenteske kérelme.	31
27. 1940. évi járulékok kivetési kulcsa.	31
28. Esperesi körlevelek.	32
29. Kerületi képviselők.	32
30. Időszaki tanács.	32
31. A jegyzőkönyv hitelesítése.	32

II.

32. Benkő Lajos tanácsbíró, gyűléstmegnyitó imádsága.	42
33. A gyűlés megnyitása. Megalakulás.	44
34. Birósági ügyek tárgyalásának időpontja.	44

35. Szavazatbontó bizottság jelentése.	44
36. Az esperes meghívására kiküldött bizottság.	45
37. Egyházmegyei gondnok üdvözlí az esperest.	45
38. Esperes eskütétele.	46
39. Főjegyző üdvözlí az esperest az egyházmegye és tisztí- kara nevében.	46
40. A püspök megbízottja üdvözlí az esperest.	48
41. Küldöttségek üdvözlík az esperest.	48
42. Esperes székfoglaló beszéde.	49
43. Gondnoki megnyitó.	57
44. A megválasztott tisztviselők eskütétele.	59
45. Jelentés az egyházmegye 1939. évi életéről.	59
46. Belmissziói előadó jelentése.	72
47. Tanügyi bizottsági elnök jelentése.	82
48. Számvevőszéki jelentés.	85
49. Segélyosztó bizottsági jelentés.	87
50. Az egyházmegyei bizottságok megválasztása.	88
51. Népiskolai felügyeleti szabályzat.	89
52. Az egyházmegye egyházi térképe.	91
53. Javaslat az belmissziói bizottságok megszervezése tárgyában	91
54. Jelentés és javaslat a tanya-misszióról.	92
55. Jelentés a szórvány-misszióról.	94
56. Az amerikai magyar református egyház jubileuma.	95
57. Konventi rendelkezések, iskola-ügyben.	96
58. Egyéb tárgyú konventi rendelkezések.	99
59. Amerikai és diaszpórabeli magyarság lelkiközössége	100
60. Az iskolai vallásos nevelés reformja.	101
61. Krizsán József és Csörgő B. s. lelkészek bekebelezése.	102
62. Vallástánítási szakosztály megszervezése.	102
63. Állami népiskolai tanterv és a felekezeti iskola.	103
64. Népiskolai tanterv és utasítás.	103
65. Lelkészek nyugdíjazása.	103
66. Régi özvegyek, nyugdíjasok és árvák állami nyugdíja.	104
67. A sárosremetei fiókegyház Sárosmezőhöz csatoltatik.	104
68. Csicseri egyházi földek bérlete.	105
69. Sütő Imre nagygejőci és Ungvári Szabó László veskőci tanítók véglegesítés iránti kérelme.	105
70. Jenkei lelkészválasztás.	105

	oldal
71. Korláthelmeci lelkészválasztás.	105
72. Tizasalamoni lelkészválasztás.	106
73. Komjáthy Gábor adományának visszautalása.	106
74. Ungvár káplántartási segélye.	106
75. Csomár Zoltán segély iránti kérelme.	107
76. Tarnóci lelkész állandó kántori segélye.	107
77. Csapi egyház kérelme.	107
78. Jelentés az építkezésekről.	107
79. Botfalvai hivatalos lap.	108
80. Jenkei lelkészi díjlevél.	108
81. Jenkei paróchia renoválása.	109
82. Ungvári egyház új adókulcsa.	109
83. Jenkei második tanterv.	109
84. Ludvig Károly kántori vizsgálata.	110
85. Szenteskei lelkészi beszorgálás.	110
86. Balogh Sándor missziói segélyt kér.	110
87. Ásvány jelentése egyházi adóhátralékairól.	110
88. Veskóc jelentése a segély felhasználásáról.	111
89. Javaslat közgyűlési tanácskozási ügyrendről	111
90. Esperesi körlevelek 2–5. sz	111
91. Egyházkerületi kiküldöttek.	111
92. A jegyzőkönyv kinyomatása.	111
93. A jegyzőkönyv hitelesítése.	111

